

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY
STARE BOGACZOWICE
NA LATA 2022-2030**

Pomorska Grupa Konsultingowa S.A.

Słownik pojęć i skrótów.....	2
I. Wprowadzenie	4
1. Główne przesłanki opracowania Strategii:.....	5
2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Stare Bogaczowice i schemat opracowania dokumentu	6
3. Kluczowe obszary rozwoju Gminy Stare Bogaczowice	9
4. Udział mieszkańców	10
5. Struktura dokumentu	11
6. Do kogo skierowana jest Strategia?	11
II. Gmina Stare Bogaczowice w 2030 roku	13
1. Wizja Gminy Stare Bogaczowice	13
2. Wyzwania rozwojowe, którym sprostają Mieszkańcy Gminy Stare Bogaczowice	13
3. Misja Gminy Stare Bogaczowice.....	14
4. Obszary analizowane w diagnozie Gminy Stare Bogaczowice	14
III. Uwarunkowania rozwojowe.....	16
1. Atuty – mocne strony Gminy Stare Bogaczowice.....	16
2. Słabości – słabe strony Gminy Stare Bogaczowice	17
3. Szanse w otoczeniu Gminy Stare Bogaczowice	17
4. Zagrożenia w otoczeniu Gminy Stare Bogaczowice	18
IV. Plan strategiczny.....	19
1. Prawo lokalne wyznaczające kierunki rozwoju	19
2. Obszary Strategicznej Interwencji	19
3. Zdefiniowane cele operacyjne i kierunkowe	28
4. Obszary realizacyjne	33
4.1. Sprawne i efektywne zarządzanie gminą	33
4.2. Aktywni otwarci i kompetentni obywatele	36
4.3. Przyjazne warunki życia	38
4.4. Zdrowe i bezpieczne środowisko.....	43
4.5. Zagadnienia związane z zagospodarowaniem otoczenia hałd pouranowych oraz terenów, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia	44
4.6. Nowoczesny transport i komunikacja	49
4.7. Nowoczesna Gospodarka i innowacyjność.....	51
4.8. Klaster energii i wodoru	53
V. Model Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej w gminie Stare Bogaczowice	57
VI. Wdrażanie i monitoring.....	85

1. Metoda	85
2. Czujność.....	87
3. Reagowanie	87
4. Konsultacje społeczne	88
Załączniki	91

Słownik pojęć i skrótów

Analiza SWOT	SWOT – jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Np. w naukach ekonomicznych jest stosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej organizacji, (np. przedsiębiorstwa), analizy danego projektu, rozwiązania biznesowego itp. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): - S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu, - W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu, - O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany, - T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.
AGN	Europejskie Porozumienie w sprawie Głównych Śródlądowych Dróg Wodnych o Międzynarodowym Znaczeniu
ascenzja	ruch ku górze wody podziemnej w skałach, wynikający z różnicy ciśnień hydrostatycznych
Bi	analitika biznesowa
BDL	bank danych lokalnych
DK	droga krajowa
DMC	dopuszczalna masa całkowita
DW	droga wojewódzka
FRDL	fundacja rozwoju demokracji ludowej
GUS	główny urząd statystyczny
IIT	inne instrumenty terytorialne
ingresja	lokalne zalanie lądu przez morze
IoT	Internet rzeczy
JCWP	jednolite części wód podziemnych
Jst	jednostki samorządu terytorialnego
KPnC	korytarz północno centralny
KPO	krajowy plan odbudowy
KSRR	krajowa strategia rozwoju regionalnego
Linie SN	linie średniego napięcia
Linie WN	linie wysokiego napięcia
MDW	międzynarodowa droga wodna
MEiN	ministerstwo edukacji i nauki
MKiDN	ministerstwo kultury i dziedzictwa narodowego
MOF	miejski obszar funkcjonalny
MPZP	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MŚP	małe średnie przedsiębiorstwa
OPPT	obszar prowadzenia polityki terytorialnej
OSI	obszar strategicznej interwencji
OZE	odnawialne źródła energii
PGN, Plan	plan gospodarki niskoemisyjnej
PIB	państwowy instytut badawczy
PIG	państwowy instytut geologiczny
POP	program ochrony powietrza
PZ	projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
RLM	równoważna liczba mieszkańców
RPO	regionalny program operacyjny
SEAP	plan działań na rzecz zrównoważonej energii z ang. Sustainable Energy Action Plan
SOR	Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

UE	unia europejska
UM	urząd marszałkowski
WFOŚiGW	wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej
WPF	wieloletnia prognoza finansowa
WZiZT	warunki zabudowy i zagospodarowania terenu
ZIT	zintegrowane inwestycje terytorialne

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem, który w jasny sposób wskazuje kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a jednocześnie dbać, aby mieszkańcom konsekwentnie polepszać warunki życia. Jej celem jest odpowiedź na pytanie, co trzeba zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości.

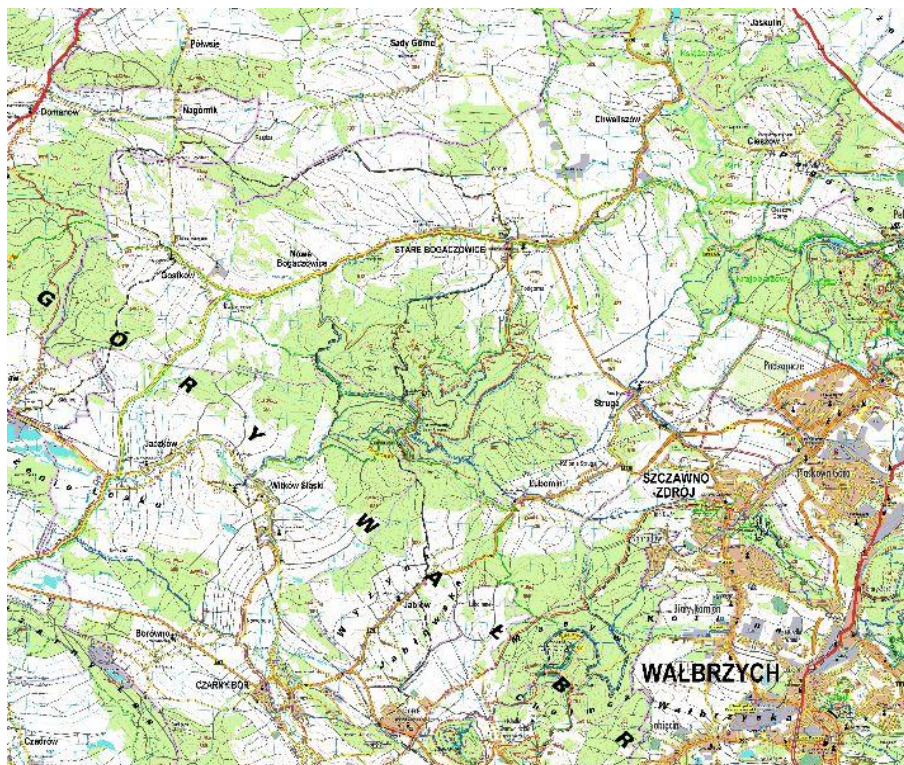
Strategia rozwoju gminy to plan długofalowego działania Rady Gminy i wspierających go urzędników oraz wszystkich, którym na sercu leży lepsze jutro gminy, wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmieniającego się otoczenia i działań innych podmiotów. Zgodnie z zapisami Strategii działanie takie jest ukierunkowane przez wartości i opcje uznane przez społeczność lokalną, bazujące na wewnętrznym potencjale sił i uwzględniające jej wewnętrzne słabości.

Strategia rozwoju gminy musi być sporządzana z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia. Zintegrowane podejście łączy ze sobą sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Kompleksowy dokument ma zapewnić koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

Strategia jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki rozwoju zarówno w skali kraju, regionu, jak i w skali lokalnej. Strategia rozwoju Gminy Stare Bogaczowice opracowana została w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne oraz planistyczne takie jak:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Założenia do Wspólnej Polityki Rolnej 2021-2027,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030,
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku,
- Studium uwarunkowań i rozwoju przestrzennego Gminy Stare Bogaczowice,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwana „Strategią Rozwoju Sudety 2030”

Rysunek 1 Położenie geograficzne Gminy Stare Bogaczowice

Źródło: Wydawnictwo Plan

Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Stare Bogaczowice nr XXXIII/294/2022 z dnia 04.11.2022r. określono szczegółowy tryb i harmonogram opracowania oraz konsultacji projektu „Strategii Rozwoju Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022 – 2030”. Ponieważ Strategia jest swojego rodzaju planem-dokumentem kompleksowym określającym podstawowe kierunki rozwoju gminy przystąpiono do opracowania projektu Strategii, który pomoże zdefiniować długofalowe cele gminy i możliwości ich realizacji. Posiadanie dokumentu „Strategii” przez gminę umożliwi jej na pozyskanie środków zewnętrznych na realizację zadań własnych oraz zapewni wysoką jakość życia mieszkańcom.

Konsultacje i spotkania związane z opracowaniem Strategii prowadzone były w oparciu o ideę gminy inteligentnej, wyrażającą się w zintegrowanym podejściu do planowania i przekształcania gminy oraz zarządzania nią. Dzięki temu łączymy nowoczesne, inteligentne rozwiązania technologiczne w działaniach gminnych z twórczym zaangażowaniem mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice w najważniejsze decyzje, które będą kształtować oblicze gminy w przyszłości.

Strategię rozwoju gminy oraz diagnozę sytuacji w Gminie Stare Bogaczowice opracowano w oparciu o dokument bazowy dla Województwa Dolnośląskiego tj. „Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2030 roku” oraz inne dokumenty strategiczne dla Gminy Stare Bogaczowice i obszaru powiatu Wałbrzyskiego.

1. Główne przesłanki opracowania Strategii:

- opracowanie Strategii dla Gminy Stare Bogaczowice wynika z dostosowania dokumentu do zmieniających się warunków gospodarowania,

- zmiana uwarunkowań, w których funkcjonuje gmina:
 - ✓ postęp technologiczny,
 - ✓ globalizacja,
 - ✓ masowe migracje,
 - ✓ zmiany demograficzne,
 - ✓ powstawanie nowych potęg gospodarczych,
 - ✓ zmiany krajowej polityki samorządowej,
 - ✓ zmiany klimatu,
 - ✓ modyfikacje krajowych regulacji prawnych, istotnie wpływające na funkcjonowanie samorządów i wiele innych,
- konkurencja innych gmin: polskich, europejskich, światowych,
- nowe wytyczne w zakresie polityki samorządowej na poziomie europejskim i światowym.

2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Stare Bogaczowice i schemat opracowania dokumentu

Po analizie diagnozy społeczno-gospodarczej i kulturalnej:

Gminę Stare Bogaczowice cechuje atrakcyjność kulturowa co wiąże się z bogatą historią ziem oraz licznymi atrakcjami architektury. Na terenie gminy znajduje się wiele obiektów zabytkowych i kultury m.in. zamki, pałace, dworki, kościoły.

W zakresie uwarunkowań w związku z położeniem gminy,

Gmina Stare Bogaczowice przedstawia się jako atrakcyjne miejsce w szczególności pod względem położenia geograficznego, walorów turystycznych, bliskości natury, zasobów gminy, rozwoju turystyki i rozwiniętej bazy portowo-rekreacyjnej.

Wśród gmin powiatu wałbrzyskiego Gmina Stare Bogaczowice zajmuje I miejsce pod względem wielkości powierzchni oraz najmniejszej liczby mieszkańców. Geograficznie usytuowana jest w Sudetach Środkowych.

Położenie gminy w sąsiedztwie dużego zespołu miejskiego ma zasadniczy wpływ na funkcjonowanie systemu społeczno-gospodarczego. Warunki przyrodnicze a szczególnie teren górzysty o dużych walorach krajobrazowych i klimatycznych stanowią podstawę rozwoju funkcji rekreacyjnej.

W związku ze specyfiką gminy wynikającej z położenia w obszarze o wybitnych walorach krajobrazowych, a także z uwagi na duże walory kulturowe obszaru, wyznaczono strefy ochrony krajobrazu, którymi objęto poszczególne wsie wraz z przyległymi do nich terenami, tworząc duży kompleks terenów objętych ochroną.

W zakresie uwarunkowań i charakteru gminy.

Charakter nowej zabudowy musi nawiązywać do uwarunkowań kulturowych zawartych w Studium ochrony środowiska kulturowego Gminy Stare Bogaczowice. Zagospodarowanie przestrzenne oraz forma i charakter zabudowy nie może stwarzać dysonansu z otoczeniem. Powinno je wzbogacać ponieważ obszar gminy ma spełniać funkcje rekreacyjne i wypoczynkowe.

Budownictwo przemysłowe natomiast nie może być agresywne w stosunku do otoczenia, a istniejąca zabudowa winna być częściowo osłaniana szpalerami drzew.

Nowa zabudowa również nie może przekraczać wysokości dwóch kondygnacji, ani stosować dachów płaskich lub niesymetrycznych. Może być inspirowana charakterem zabudowy regionalnej bądź nawiązywać do otaczającego ją krajobrazu.

Na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie wiejskie możliwa jest lokalizacja obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej związanej z obsługą tych terenów.

Projektowana zabudowa swoją formą powinna nawiązywać do historycznej zabudowy regionalnej w zakresie wysokości, formy i rodzaju dachów oraz wystroju elewacji.

W zakresie zagadnień demograficznych

Z punktu widzenia gospodarki regionu i lokalnego rynku pracy istotną charakterystyką ludności jest jej struktura według grup wiekowych oraz proporcje między liczebnością tych grup.

Do 2022 roku liczba mieszkańców nieznacznie wzrosła w stosunku do 2020 roku. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gmina Stare Bogaczowice pomiędzy 2022 i 2021 rokiem zanotowała przyrost naturalny wynoszący +6,66%. W 2021 roku urodziło się 30 dzieci, w tym 46,6% dziewczynek i 53,3% chłopców. Natomiast w 2022 roku urodziło się 32 dzieci, w tym 65,6% dziewczynek i 34,4% chłopców.

W zakresie sytuacji gospodarczej

Według danych GUS na koniec 2021 roku w Gminie Stare Bogaczowice na 1 000 mieszkańców pracowało 90 osób. 38,7% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 61,3% mężczyźni. Bezrobocie zarejestrowane w gminie w 2021 roku wynosiło 8,6% (11,3% wśród kobiet i 6,4% wśród mężczyzn). W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie wynosiło 4 759,75 zł. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice 494 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 45 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. 17,9% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice pracuje w sektorze rolniczym, 23,9% w przemyśle i budownictwie a 20,5% w sektorze usługowym oraz 1,8% pracuje w sektorze finansowym.

Rozwój gminy i infrastruktura techniczna

Powierzchnię Gminy Stare Bogaczowice pokrywa sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Drogi wojewódzkie mają długość 23 km, powiatowe 26 km, a gminne publiczne ponad 17 km. Mają one przede wszystkim znaczenie lokalne, gminne ułatwiają skomunikowanie różnych obszarów regionu oraz uzupełniają drogi wojewódzkie i powiatowe. Drogi wewnętrzne łączą osiedla z drogami głównymi, stanowią również dojazdy do gruntów rolnych i leśnych, a także obiektów użytkowych.

Drogi wojewódzkie:

- nr 375 łącząca Wałbrzych z Dobromierzem przebiega na terenie Gminy Stare Bogaczowice przez miejscowości Struga, Stare Bogaczowice i Chwaliszów,
- nr 376 łącząca Wałbrzych z Czarnym Borem przebiega przez Strugę, Lubomin i Jabłów.

Droga wojewódzka **nr 376** została gruntownie przebudowana w Jabłowie w latach 2009/2011r., droga została poszerzona, wybudowane zostały chodniki na całej długości miejscowości. Remont odcinka w/w drogi wojewódzkiej w Strudze i Lubominie związany z budową obwodnicy Szczawna Zdroju wraz z budową chodników wykonano także remont nawierzchni.

Odcinek drogi wojewódzkiej **375** w Chwaliszowie jest ujęty w planach remontowych zarządcy Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu we współpracy Gminą Stare Bogaczowice.

Kompleksowy remont drogi rozszerzony jest także o z budowę chodnika przy ruchliwej trasie. Nie obejmuje on całej miejscowości.

Stan techniczny dróg powiatowych jest dobry, od 2016r. Gmina Stare Bogaczowice współfinansuje wraz ze Starostwem Powiatowym w Wałbrzychu budowę chodników. Chodniki powstały w Strudze w części Starych Bogaczowic oraz Nowych Bogaczowic.

W 2020r. rozpoczęto budowę drogi ekspresowej S3 w kierunku przejścia granicznego w Lubawce, która przebiega przez trzy miejscowości tj. Stare Bogaczowice, Nowe Bogaczowice i Gostków na odcinku tym mają powstać dwa tunele, z których jeden ma być najdłuższy w Polsce i liczyć będzie 2290 m. długości drugi 320 m.

Połączenia autobusowe na terenie Gminy wykonywane są przez: prywatnych przewoźników, a od 2018r. na podstawie porozumienia międzygminnego z Gminą Wałbrzych przez Śląskie Konsorcjum Autobusowe w Wałbrzychu. Obsługują one linię nr 8, która została rozszerzona o część Gminy i połączyła w dni robocze Strugę z Wałbrzychem natomiast w weekendy również Stare Bogaczowice. W kolejnych latach przedłużono linię nr 8 i w chwili obecnej miejscowości Struga, Stare Bogaczowice, Nowe Bogaczowice, Gostków i Chwaliszów korzystają z transportu w kierunku Wałbrzycha zarówno w dni robocze jak i weekendy.

Transport publiczny na terenie Gminy wykonywany jest w kierunkach: Wałbrzych, Czarny Bór, Gorce i Świebodzice. Jednak nie wszystkie wsie mają bezpośrednie połączenie ze Starymi Bogaczowicami (siedzibą Gminy). Na terenie wszystkich miejscowości brakuje połączeń, które umożliwiałyby dojazd do pracy jak i szkół zwłaszcza w porach wieczornych.

Ochrona środowiska/powietrza

Gmina Stare Bogaczowice udziela dotacji celowych (ze środków budżetu Gminy Stare Bogaczowice) na dofinansowanie przedsięwzięć służących ochronie powietrza, związanych z trwałą likwidacją ogrzewania opartego na paliwie stałym lub biomasie, na terenie Gminy Stare Bogaczowice. Dzięki temu, w ostatnich latach wymienionych zostało kilkadziesiąt źródeł ciepła:

- a. 2018r. – wymiana 28 źródeł ciepła
- b. 2019r. – wymiana 16 źródeł ciepła
- c. 2020r. – wymiana 11 źródeł ciepła
- d. 2021r. – wymiana 8 źródeł ciepła
- e. 2022r. – wymiana 14 źródeł ciepła
- f. 2023r. – wymiana 47 źródeł ciepła.

Kapitał społeczny

W Gminie funkcjonuje Szkoła Podstawowa w Starych Bogaczowicach im. Św. Jana Pawła II. Placówka od lat osiąga bardzo dobre wyniki w skali regionu i województwa. Dobrze przygotowana kadra nauczycielska zapewnia wysoki poziom kształcenia, a dzięki dobremu zarządzaniu i współpracy z samorządem, instytucjami kulturalnymi, organizacjami pozarządowymi i radą rodziców jednostka organizuje szereg zajęć pozaszkolnych.

W każdym z ośmiu sołectw znajduje Świetlica Wiejska. W czterech sołectwach wybudowano nowe budynki z nowoczesnym systemem ogrzewania oraz przestrzenią odpowiednią dla lokalnej integracji mieszkańców. W 2023 roku otwarto 2, w pełni wyposażone świetlice wiejskie w Gostkowie i Nowych

Bogaczowicach. W Chwaliszowie i Strudze prowadzone one są w ramach Lokalnych Ośrodków Integracji Społecznej. Mieszkańcy sołectw czas wolny mogą spędzać także na boiskach wielofunkcyjnych lub do piłki nożnej, placach zabaw oraz siłowniach zewnętrznych.

W Gminie Stare Bogaczowice działa Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne, które jest nowoczesną placówką, w której znajduje się gminna biblioteka, sala konferencyjna, sala komputerowa, sala klubowa oraz biura. Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne organizuje szereg imprez kulturalnych oraz integracyjnych dla mieszkańców. Bardzo wiele z tych projektów realizowanych jest w ścisłej współpracy z Radami Sołeckimi poszczególnych wsi z terenu Gminy, Szkołą Podstawową w Starych Bogaczowicach, Kołem Emerytów i Rencistów oraz organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy. Instytucja kultury współpracuje także z Gminami ościennymi, realizując wydarzenia skierowane dla całego powiatu, a nawet województwa.

Opracowanie dokumentu:

Do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Stare Bogaczowice wykorzystana została metoda zdefiniowania kluczowych obszarów rozwoju gminy Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu, którą stosuje się do oceny „poziomu inteligencji miast”. Zgodnie z tym podejściem „Smart City” to miasto dobrze radzące sobie w 6 kluczowych obszarach rozwoju miast, zbudowane na "inteligentnym" połączeniu zasobów i działań włączonych w proces decyzyjny, niezależnych i świadomych obywateli”.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu zmodyfikowano zapisy metody „Smart City”, dostosowując je do wymagań i potrzeb gminy wiejskiej.

W pracach nad strategią, w ocenie obecnego jej stanu, w badaniach potrzeb, identyfikacji problemów oraz wypracowaniu kierunków rozwojowych, punktem wyjścia były kluczowe obszary rozwoju gminy, wyodrębnione we wspomnianej metodologii.

Stosownie do okoliczności i charakteru podmiotu wszystkie rozwiązania zmodyfikowano i przystosowano do warunków Gminy Stare Bogaczowice, biorąc pod uwagę jej specyfikę, położenie, strukturę mieszkańców, rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej.

W trakcie spotkań i konsultacji przyjęto poniższe założenia:

- a) Na rozwój gminy należy patrzeć z perspektywy pojedynczego mieszkańca – inicjatora i odbiorcy zmian.
- b) Strategia uwzględnia lokalny charakter funkcji pełnionych przez gminę Stare Bogaczowice.
- c) Strategia nie odnosi się do wszystkich dziedzin funkcjonowania gminy.
- d) Dobór wskaźników ma zapewnić możliwość pomiaru stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów.
- e) Szerokie podejście do rozwoju gminy – dokument nie ogranicza się do zadań i kompetencji samorządu.
- f) System realizacji oparty będzie o programy wdrożeniowe zawierające konkretne rozwiązania i przedsięwzięcia.
- g) **PARTYCYPACJA SPOŁECZNA** na każdym etapie budowy i wdrażania Strategii.

3. Kluczowe obszary rozwoju Gminy Stare Bogaczowice

- **OBSZAR I – świadomość obywatelska, usługi publiczne i społeczne, wydajna i transparentna administracja, wizerunek gminy. Obszar ten określamy jako: **sprawne i efektywne zarządzanie gminą Stare Bogaczowice.****

- OBSZAR II – edukacja, ciągłe uczenie się, różnorodność kulturowa, otwartość. Obszar ten określamy jako: **aktywni, otwarci i kompetentni obywatele Gminy Stare Bogaczowice**.
- OBSZAR III - kultura, wypoczynek, sport, zdrowie, bezpieczeństwo, warunki mieszkaniowe, spójność społeczna. Obszar ten określamy jako: **przyjazne warunki życia w Gminie Stare Bogaczowice**.
- OBSZAR IV – jakość powietrza, świadomość ekologiczna, zrównoważone gospodarowanie zasobami. Obszar ten określamy jako: **środowisko naturalne bezpieczne dla zdrowia i życia w Gminie Stare Bogaczowice**.
- OBSZAR V – transport lokalny, dostępność krajowa i międzynarodowa, infrastruktura informacyjno-komunikacyjna, zrównoważenie systemu transportowego. Obszar ten określamy jako: **nowoczesny transport i komunikacja w Gminie Stare Bogaczowice**.
- OBSZAR VI - innowacyjność, przedsiębiorczość, wydajność, rynek pracy, integracja międzynarodowa. Obszar ten określamy jako: **nowoczesna gospodarka w Gminie Stare Bogaczowice**.

4. Udział mieszkańców

Dokument był tworzony w oparciu o ambicje społeczności lokalnej (atrakcyjność i poziom rozwoju w porównaniu z innymi gminami polskimi i europejskimi), przy jednoczesnym spojrzeniu na rozwój Gminy Stare Bogaczowice z perspektywy pojedynczego mieszkańca, jego potrzeb i wpływu na funkcjonowanie gminy. Było to możliwe tylko dzięki włączeniu mieszkańców w proces aktualizacji Strategii i zastosowaniu wielu narzędzi partycypacji społecznej na każdym etapie prac.

Strategie partycypacyjne (z udziałem mieszkańców) budują świadomość, że gmina to dobro wspólne, a nie suma prywatnych własności. Nie unikniemy jednak pojawiania się rozbieżnych opinii i konfliktu interesów różnych użytkowników gminy.

Tabela 1 Zakres partycypacji Interesariuszy pracy nad projektem

DEBATY Wizja Gminy Stare Bogaczowice Wizja gminy w poszczególnych obszarach	BADANIA ANKIETOWE Wizja gminy Działania do realizacji
ZESPOŁY ROBOCZE Obszary rozwoju gminy Analiza SWOT Cele do osiągnięcia Mierniki Działania do realizacji	SPOTKANIA Z MIESZKAŃCAMI Działania do realizacji

Źródło: Opracowanie własne

Konflikty są wpisane w funkcjonowanie Gminy Stare Bogaczowice, dlatego tak ważne są przestrzenie, w których można je przedyskutować i spróbować znaleźć rozwiązania. Współtworzenie Strategii rozwoju było znakomitą do tego okazją. Jednocześnie włączenie w dyskusję osób reprezentujących różnorodne poglądy pozwoliło na przełamywanie schematów w myśleniu i działaniu. W taki sposób wzmacniamy poczucie wspólnoty gminnej.

Poniżej zestawiono przykłady konfliktów:

Tabela 2 Przykłady konfliktów

INTERES POJEDYNCZEGO MIESZKAŃCA GMINY STARE BOGACZOWICE	INTERES GRUPOWY MIESZKAŃCÓW GMINY STARE BOGACZOWICE
Indywidualna komunikacja samochodowa	Komunikacja publiczna/rowerzyści/piesi
Tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców	Zachowanie środowiska przyrodniczego
Działalność gospodarcza	Przyjazna przestrzeń
Zabudowa mieszkaniowa i użytkowa	Zachowanie bioróżnorodności
Funkcjonalność gminy	Zachowanie dziedzictwa historycznego
Tworzenie miejsc pobytu dla osób dotkniętych bezdomnością, problemami wychowawczymi, uzależnieniami od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	Kultura odbiorców
	Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców z sąsiedztwa

Źródło: Opracowanie własne

5. Struktura dokumentu

Dokument „Strategia rozwoju Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2030” opisuje zasadnicze, pożądane dla rozwoju Gminy Stare Bogaczowice zmiany. Zawarte w nim cele obejmują tylko część zadań i funkcji realizowanych przez samorząd gminny. Jednocześnie, dzięki szerokiemu podejściu do zagadnień rozwoju gminy, dokument zawiera zamierzenia dotyczące dziedzin, które nie wchodzą w ustawowy zakres działania samorządu, ale zostały uznane za kluczowe dla prawidłowego rozwoju gminy. Można tu wymienić m.in.: szkolnictwo, rozwój firm, komunikację regionalną, usługi świadczone przez podmioty prywatne. Jednak również w tych obszarach rola samorządu jest znacząca: inicjowanie działań, budowanie platform współpracy, koordynowanie działań podejmowanych w wielu dziedzinach i przez różne podmioty, tworzenie warunków i podstaw do działań organizacji społecznych, itp.

Dokument Strategia rozwoju Gminy Stare Bogaczowice jest dokumentem definiującym kierunki rozwoju gminy w perspektywie 2030 roku, nie zawiera natomiast konkretnych rozwiązań – zadań i przedsięwzięć. Rozwinięciem zapisów Strategii będą programy wdrożeniowe zawierające szczegółowe i konkretne projekty.

Tabela 3 Schemat ideowy budowy Strategii

Obszary kluczowe	WIZJA	Obszary kluczowe I - VI
Cele kierunkowe		Programy wdrożeniowe
Cele operacyjne		

Źródło: Opracowanie własne

6. Do kogo skierowana jest Strategia?

Inicjatorami i odbiorcami zmian zapisanych w Strategii są przede wszystkim mieszkańcy Gminy Stare Bogaczowice. Dokument tworzony był z przeświadczeniem, że wdrożenie tych propozycji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy i stworzenia warunków dla ich wszechstronnego rozwoju. Dzięki temu będą mogli odnaleźć się we współczesnym, coraz bardziej skomplikowanym świecie oraz organizować swoje życie w gminie i poza jej granicami.

Zawarte w wizji sformułowanie „mieszkanki i mieszkańcy” podkreśla stosowanie przy realizacji Strategii zasady równości wszystkich obywateli, niezależnie od wieku, płci, niepełnosprawności, pochodzenia, religii, światopoglądu czy orientacji seksualnej.

Beneficjentami zmian będą zarówno mieszkańcy gminy, jak również przyjeżdżający do pracy i szkół, korzystający z usług, spędzający tu czas wolny. Nasze ambicje ponadlokalności i metropolitalności, to przede wszystkim otwartość na innych.

Szczególnie istotne jest nastawienie na wzmacnianie i rozwijanie współpracy w ramach porozumień i stowarzyszeń lokalnych. Strategia stanowi źródło informacji o pożądanych kierunkach zmian, jest deklaracją starań o ich realizację. Jest także zaproszeniem do współpracy przy realizacji wyznaczonych celów dla mieszkańców, instytucji, organizacji i firm. Strategia może być też inspiracją dla ich własnych planów i inicjatyw mających na celu stałe podwyższanie jakości życia i pracy mieszkańców gminy i podmiotów funkcjonujących na jej obszarze.

II. Gmina Stare Bogaczowice w 2030 roku

1. Wizja Gminy Stare Bogaczowice

GINA STARE BOGACZOWICE w 2030 roku
będzie gminą, zapewniającą swoim mieszkańcom
najlepsze warunki rozwoju na każdym etapie życia, przez co stanie się dobrym
miejszem do życia, pracy i wypoczynku.

Spełnienie wizji to Gmina Stare Bogaczowice ludzi otwartych na innych i ciekawych świata, posiadających wysokie kompetencje i umiejętności, dzięki którym będą mogli realizować swoje aspiracje i życiowe zamierzenia w miejscu, które sobie wybiorą. Jednocześnie możliwości rozwoju oraz jakość życia w gminie sprawią, że stanie się ona bardziej atrakcyjna i będzie przyciągać nowych mieszkańców z innych ośrodków.

Jej urzeczywistnienie to również społeczność gminy, budująca swoją tożsamość na bazie naturalnej różnorodności oraz tworząca więzi, wspólnie rozwiązując problemy i rodzące się konflikty.

Tak określona wizja to także nasza świadomość i akceptacja charakteru Gminy Stare Bogaczowice – gminy oferującej usługi i pełniące ważne funkcje w zakresie kultury, gospodarki, edukacji, opieki zdrowotnej, sportu, transportu, administracji i wielu innych.

Od 2020 roku prowadzony był II etap budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowości Struga. Zakończenie inwestycji przewidziano na 2021r. a po jej zakończeniu 3 największe miejscowości w gminie będą skanalizowane.

Pozostałe nieruchomości w miejscowościach Gostków, Nowe Bogaczowice, Cieszów, Lubomin i Jabłów mają szamba lub ekologiczne oczyszczalnie przydomowe.

W związku z sąsiedztwem zbiornika wody pitnej dla miasta Świebodzice utworzonego na rzece Strzegomce zachodzi potrzeba skanalizowania całej Gminy.

Gmina Stare Bogaczowice jest udziałowcem w Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej Sanikom Sp. z o.o., która od 2008 roku świadczy usługi wywozu odpadów z terenu całej Gminy. Prowadzona jest również segregacja odpadów, od 2018r. wprowadzono system workowy dla domów jednorodzinnych a przy Wspólnotach Mieszkaniowych pozostały zbiorcze punkty z pojemnikami do segregacji odpadów plastikowych, szklanych na papier i bio.

2. Wyzwania rozwojowe, którym sprostają Mieszkańcy Gminy Stare Bogaczowice

- Nowoczesny, dostosowany do potrzeb współczesności i przyszłości system kształcenia.
- Wzrost aktywności zawodowej i pozazawodowej Mieszkańców gminy.
- Umocnienie pozycji Gminy Stare Bogaczowice w powiecie i regionie.
- Poprawa jakości przestrzeni publicznych (światlice w każdej miejscowości).
- Przyrost liczby ludności w Gminie Stare Bogaczowice.

- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego.
- Dostosowanie gminy do zmian klimatu oraz ograniczenie jego wpływu na dalsze zmiany.
- Poprawa dostępności dóbr i usług w gminie dla osób z ograniczeniami.

3. Misja Gminy Stare Bogaczowice

Misją gminy jest wykorzystywanie aktywności i potencjału społecznego mieszkańców do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej, ekonomicznej, turystycznej oraz rekreacyjnej i kulturalnej.

Charakter partycypacyjny buduje świadomość, że Gmina Stare Bogaczowice to dobro wspólne. Jednocześnie pozwala na przełamywanie schematów w myśleniu i działaniu.

4. Obszary analizowane w diagnozie Gminy Stare Bogaczowice

Tabela 4 Obszary analizowane w Diagnozie Gminy Stare Bogaczowice

Sfera społeczna		Sfera gospodarcza		Sfera przestrzenna	
Lp.	Analizowane zagadnienia	Lp.	Analizowane zagadnienia	Lp.	Analizowane zagadnienia
1.	Demografia	1.	Rynek pracy	1.	Położenie geograficzne
2.	Edukacja	2.	Bezrobocie	2.	Podział administracyjny
3.	Kultura	3.	Rolnictwo – produkcja rolna	3.	Środowisko przyrodnicze
4.	Sport	4.	Podmioty gospodarcze	4.	Drogi
5.	Aktywność zawodowa	5.	Turystyka przelotowa, masyw chroniony Trójgarbu	5.	Mieszkalnictwo
6.	Pomoc społeczna			6.	Woda i wodociągi, kanalizacja
7.	Ochrona zdrowia	6.	Zrzeszenia przedsiębiorców	7.	Gaz i gazociągi
8.	Organizacje pozarządowe, wykorzystanie potencjału, nośnik pomysłu	7.	Specyficzne firmy lokalne	8.	Energia elektryczna – OZE - panele
9.	Dziedzictwo kulturowe – zwiększenie funkcji poznawczych, turystycznych	8.	Dziedzictwo kult. – biznes	9.	Telekomunikacja - światłowód
10.	Świadomość ekologiczna	9.	Gospodarka odpadami	10.	Zanieczyszczenie śmieciami

Źródło: Opracowanie własne

W trakcie analiz i spotkań wzięto pod uwagę występowanie obszarów funkcjonalnych. Zgodnie z art. 5, pkt. 6a Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, „*obszar funkcjonalny to obszar, na którym występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego); szczególnym typem obszaru funkcjonalnego jest **miejski obszar funkcjonalny***”.

Strategia rozwoju gminy jako dokument powinna być zgodna z założeniami opisanymi w dokumencie pn. „Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030”.

Zgodnie z art. 39a Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w celu zapewnienia spójności plan zagospodarowania przestrzennego województwa dostosowuje się do strategii rozwoju województwa po jej aktualizacji, w zakresie, w jakim aktualizacja strategii dotyczy sytuacji przestrzennej województwa.

Diagnoza stanowi część tworzonej strategii. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy przedstawiono w Strategii Rozwoju Gminy Stare Bogaczowice jako zdefiniowane problemy do rozwiązania.

III. Uwarunkowania rozwojowe

Uwarunkowania rozwojowe decydują o możliwościach jakie mogą wykorzystywać mieszkańcy, w szczególności ci aktywni oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą. Do zdefiniowania warunków rozwojowych wykorzystujemy powszechnie stosowaną metodę SWOT, zawierającą czynniki składowe zewnętrzne i wewnętrzne, tj.

- 1) Mocne strony to wszystko to, co wynika z czynników wewnętrznych gminy i stanowi jej atut, zaletę, coś co świadczy o jej przewadze nad innymi gminami.
- 2) Słabe strony to z kolei wszystko to jest wadą i słabością gminy, co stanowi jej problem, również wynikający z czynników wewnętrznych.
- 3) Szanse to wszystko to, co może przyczynić się do zmiany na lepsze.
- 4) Zagrożenia nazywamy to co może stanowić niebezpieczeństwo zmiany na gorsze.

Szanse i zagrożenia wynikają (w przeciwieństwie do mocnych i słabych stron) z czynników zewnętrznych.

1. Atuty – mocne strony Gminy Stare Bogaczowice

Mocne strony = atuty w Gminie Stare Bogaczowice to elementy składające się na spójny wizerunek obejmujący sfery: społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Szczególnie należy uwypuklić walory przyrodnicze i położenia terenu.

Atuty Gminy Stare Bogaczowice to:

- 1) Dostępność siły roboczej,
- 2) System wspierania przedsiębiorczości FPK/WFPK,
- 3) Dobry stan środowiska naturalnego,
- 4) Malownicze położenie gminy,
- 5) Niski poziom przestępczości,
- 6) System segregacji odpadów,
- 7) Potencjał rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w tym społecznego,
- 8) Aktywne środowisko kulturalne i sportowe,
- 9) Infrastruktura sportowa: hala, boiska do gier,
- 10) Potencjał lokalnych artystów,
- 11) Dobry stan spółek miejskich,
- 12) Współpraca z powiatem i gminami,
- 13) Wzrost kompetencji i aktywności sektora MŚP,
- 14) Pomniki przyrody w dobrym stanie,
- 15) Brak przemysłu uciążliwego,
- 16) Tradycje i zwyczaje kultywowane (etnografia),
- 17) Decyzje WZiZT,
- 18) Brak zadłużenia.

2. Słabości – słabe strony Gminy Stare Bogaczowice

Słabe strony Gminy Stare Bogaczowice:

1. Niewystarczająca liczba żłobków,
2. Brak bezpiecznych skrzyżowań,
3. Zubożenie społeczeństwa,
4. Słabe wykształcenie potencjalnej siły roboczej,
5. Znaczna odległość od głównych szlaków komunikacyjnych,
6. Niezadowalający stan bazy bibliotecznej,
7. Mała ilość terenów uzbrojonych,
8. Rozdrobnieni potencjalnych terenów inwestycyjnych,
9. Dominujące postawy roszczeniowe,
10. Baza hotelowa i gastronomiczna,
11. Infrastruktura turystyczna,
12. Niski kapitał własny mieszkańców,
13. Zły stan mieszkań komunalnych,
14. Indywidualne ogrzewanie - węglowe źródło ciepła,
15. Niewystarczający poziom budownictwa mieszkaniowego,
16. Świadomość i aktywność polityczna mieszkańców,
17. Stan terenów zielonych we wsiach,
18. Mała aktywność przedsiębiorców,
19. Zbyt mała oferta banków i instytucji finansowych,
20. Migracja wykształconych,
21. Aktywność społeczna,
22. Bariery architektoniczne.

3. Szanse w otoczeniu Gminy Stare Bogaczowice

Szanse zasadniczo wynikają z otoczenia społecznego i gospodarczego. Tym samym w niewielkim stopniu są następstwem aktywnej polityki samej gminy. Gmina ma wpływ na ich wykorzystanie poprzez stwarzanie odpowiednich warunków do ich adaptacji.

W trakcie spotkań dotyczących opracowania dokumentu Strategii dla Gminy Stare Bogaczowice, wskazywano na znaczenie świadomości obywatelskiej, która decyduje o dokonywaniu wyborów przez mieszkańców. Takie wybory nierzadko wpływają na poziom życia w gminie.

Szanse w otoczeniu Gminy Stare Bogaczowice to:

1. Wykorzystanie środków pomocowych UE i innych,
2. Organizacje pozarządowe,
3. Świadomość obywatelska,
4. Kreatywność w gospodarce kraju,
5. Instytucje zewnętrzne we wszelkich strefach działania,
6. Tempo rozwoju gospodarczego kraju,
7. Świadomość zrównoważonego rozwoju – KPO,
8. Usługi na spędzanie czasu wolnego,
9. Gminy partnerskie z zagranicy,

10. Integracja społeczna osób wykluczonych i zagrożonych,
11. Lobbing radnych i parlamentarzystów,
12. Centrum aktywności mieszkańców,
13. Nowe firmy na terenie gminy
14. Potencjał kulturowy i historyczny – możliwość MKiDN,
15. Odrolnienie gruntów.

4. Zagrożenia w otoczeniu Gminy Stare Bogaczowice

Zagrożenia w przypadku Gminy Stare Bogaczowice związane są głównie z niestabilną sytuacją geopolityczną oraz skokowym wzrostem cen czynników energetycznych, które w dłuższym horyzoncie czasowym mogą spowodować postępującą destabilizację.

Wśród zagrożeń Gminy Stare Bogaczowice występują:

1. Konsekwencje społeczne niekorzystnej sytuacji demograficznej
2. Wyjazd młodych aktywnych
3. Programy nauczania niesprzyjające wychowaniu świadomych obywateli
4. Niestabilność krajowych regulacji prawnych
5. Niekorzystne skutki zmiany klimatu
6. Niska świadomość proekologiczna obywateli
7. Prawo niesprzyjające ekologii
8. Brak specjalistów o pożądanych kwalifikacjach
9. Konkurencja innych gmin w pozyskiwaniu inwestorów
10. Bariery komunikacyjne
11. Program socjalny – bariera dla aktywności zawodowej
12. Struktura ludności – przewaga ludzi w wieku poprodukcyjnym
13. Wzrost cen i kosztów utrzymania
14. Niski poziom systemu opieki zdrowotnej
15. Nieprzewidywalność COVID 19
16. Polityka UE w zakresie ekologii.

IV. Plan strategiczny

1. Prawo lokalne wyznaczające kierunki rozwoju

Strategia rozwoju Gminy Stare Bogaczowice uwzględnia dokumenty uchwalone przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego i Zarząd Województwa Dolnośląskiego, które wyznaczają kierunki rozwoju lub określają ramy prowadzenia działań prorozwojowych, w szczególności:

- Program ochrony powietrza przyjęty uchwałą nr LVII/1201/23 z 13 lipca 2023r. ws. aktualizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu.
- Uchwała nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030.
- Uchwała nr XLI/1405/17 podjęta przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, wprowadzająca ograniczenia w zakresie instalacji, w których następuje spalanie paliw.
- Uchwała Semiku Województwa z dnia 30 października 2014r. w sprawie uchwalenia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Dolnośląskiego”.
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022r.,
- Plan zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry – Rozporządzenie Rady Ministrów z 26 października 2022r., stanowiący aktualizacją dotychczasowego Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r.

2. Obszary Strategicznej Interwencji

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” podtrzymuje wprowadzoną w „KSRR 2010-2020” ideę obszarów strategicznej interwencji OSI. Obszary te są bezpośrednio związane z zasadą koncentracji terytorialnej, która jest definiowana jako „ukierunkowanie interwencji w ramach polityki regionalnej na rzecz wsparcia ograniczonej liczby terytoriów”.

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” dopuszcza na poziomie polityki regionalnej danego województwa identyfikację obszarów strategicznej interwencji jako odpowiedzi na problemy rozwojowe, o ile będzie się to wiązało z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Strategiczna analiza terytorialnego wymiaru polityki rozwoju

Terytorialny wymiar polityki rozwoju polega na wskazaniu na terenie województwa interwencji skierowanej z **poziomu krajowego** oraz **regionalnego**.

Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030 zakłada 2 wymiary terytorialne interwencji publicznej:

- Wymiar **horyzontalny** – obejmuje działania strategiczne, realizowane przez samorząd województwa na obszarze całego województwa w oparciu o określone kryteria.

- Wymiar **obszarowy** – obejmuje działania strategiczne, ukierunkowane terytorialnie, skierowane do konkretnych obszarów województwa – Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), gdzie wskazano zjawiska szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji regionalnej polityki rozwoju. Obszary te (OSI) odzwierciedlają potencjał i problemu rozwojowe w układzie terytorialnym, obejmują obszary o szczególnym potencjale rozwojowym oraz wymagające troski ze względu na występujące zapóźnienia.

POZIOM KRAJOWY

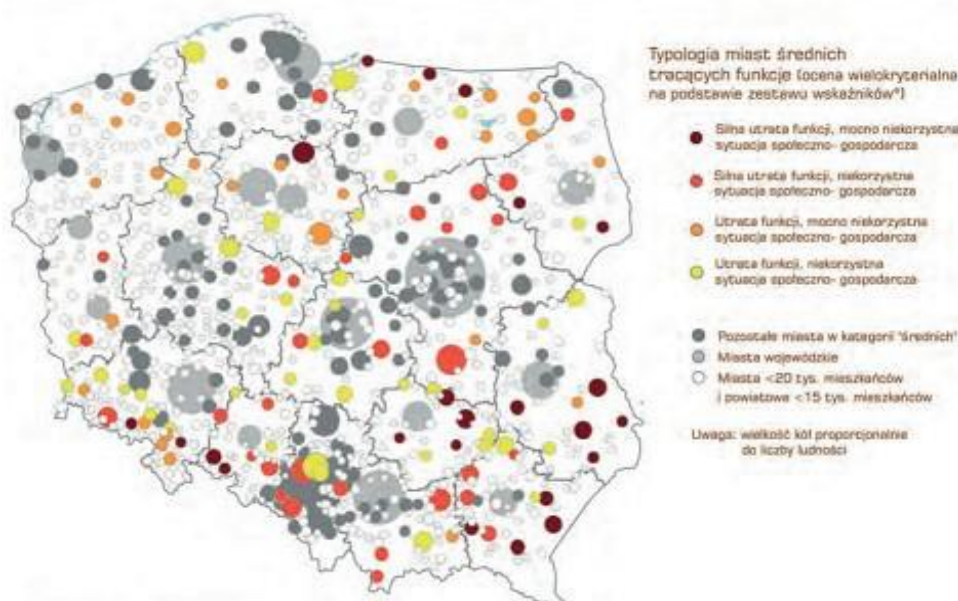
Wyzwania rozwojowe miast. Zgodnie ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 (z perspektywą do 2030r.) (SOR) wskazuje się miejsca kumulacji problemów rozwojowych widoczne szczególnie na terenach małych i średnich miast. W SOR zidentyfikowano ośrodki:

- zagrożonych utratą funkcji społeczno-gospodarczych, np. Jelenia Góra, Wałbrzych,
- ośrodki gdzie następuje osłabienie znaczenia społeczno-gospodarczego, m.in. Świebodzice, Jawor. W tych ośrodkach zauważyć można problemy rozwojowe związane ze spadkiem liczby ludności, zwłaszcza wykształconej, w wieku produkcyjnym, starzenia się populacji, niewystarczającą dostępnością transportową itp.

Najintensywniejszym procesom kurczenia będą podlegały miasta m.in. w podregionie wałbrzyskim. Spadek liczby mieszkańców dotyczyć będzie mieszkańców największych miast, m.in. Wałbrzych, Jelenia Góra. Największy wzrost zaludnienia nastąpi w miastach położonych w strefie podmiejskiej Wrocławia.

Problemem terenów zurbanizowanych jest zanieczyszczenie powietrza a barierą rozwojową ośrodka wojewódzkiego jest ograniczenie dostępności transportowej wewnątrz jego obszaru funkcjonalnego.

Rysunek 2 Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017r.

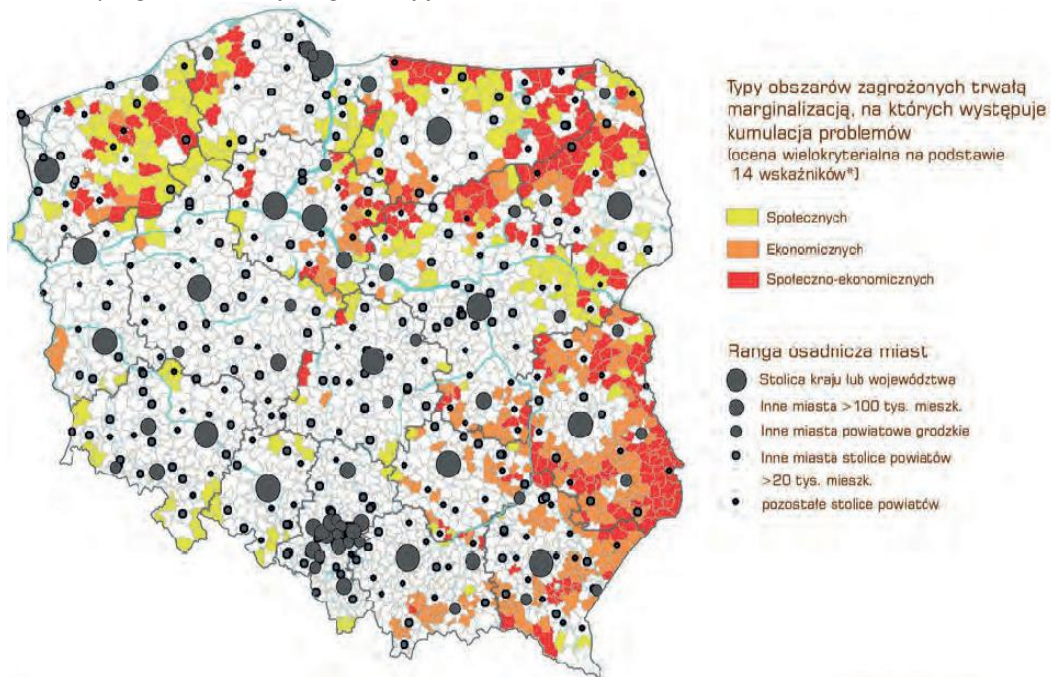
Wyzwania rozwojowe obszarów wiejskich. Obszary wiejskie, szczególnie spoza obszaru funkcjonalnego dużych aglomeracji charakteryzują się stosunkowo niskim poziomem jakości życia mieszkańców i surowcowym charakterem produkcji. Pomimo nadwyżki siły roboczej na obszarach wiejskich notuje się niski poziom mobilności zawodowej. Wynika on z deficytu wolnych miejsc pracy, niskiego poziomu przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców. Deficyty rozwojowe związane są również z niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą m.in. energetyczną, wodno-kanalizacyjną,

urządzeniami melioracji i małej retencji oraz transportową. Część obszarów wiejskich uzależniona jest od rolnictwa, ponieważ na ich terenach nie wykształciły się pozarolnicze specjalizacje gospodarcze. W konsekwencji oznacza to brak pozarolniczych miejsc pracy.

Na obszarze Dolnego Śląska można wyróżnić skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast zagrożonych **trwałą marginalizacją**, którą charakteryzuje:

- kumulacja problemów społecznych i ekonomicznych
- nasilona emigracja osób w wieku produkcyjnym
- ograniczony dostęp do usług.

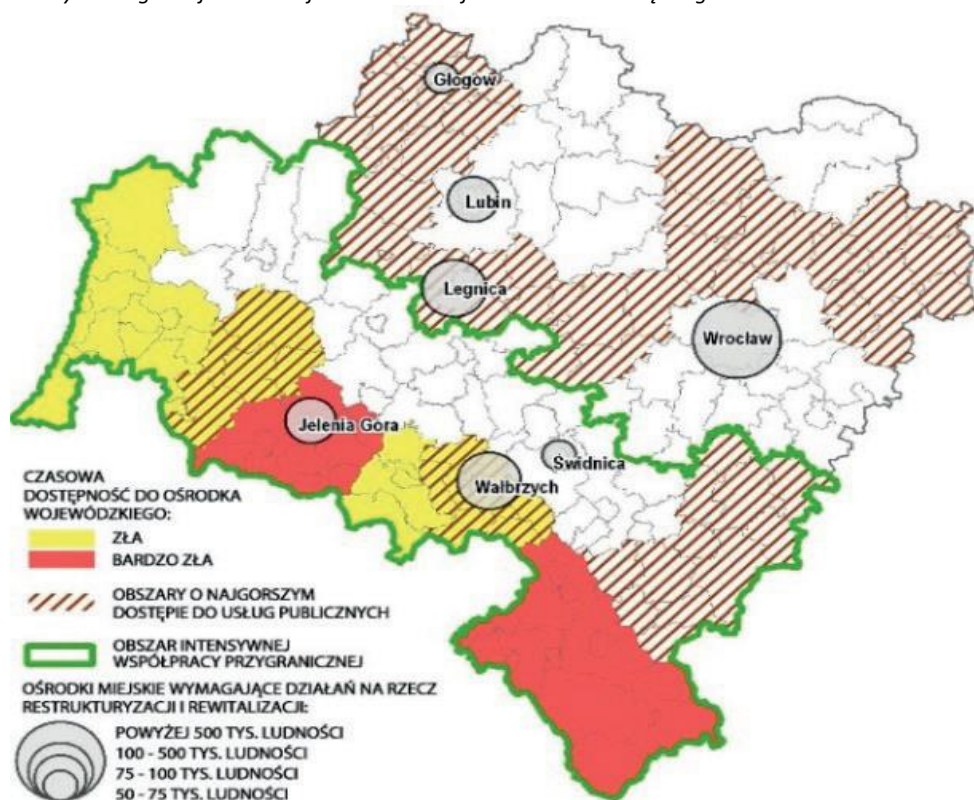
Rysunek 3 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017r.

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego wyodrębniono obszary, które wymagają zewnętrznej interwencji. Obszary te nazywane są Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI). Wyznaczono je w skali kraju, regionu oraz na podstawie obszarów problemowych.

Rysunek 4 Obszary Strategicznej Interwencji na terenie Województwa Dolnośląskiego

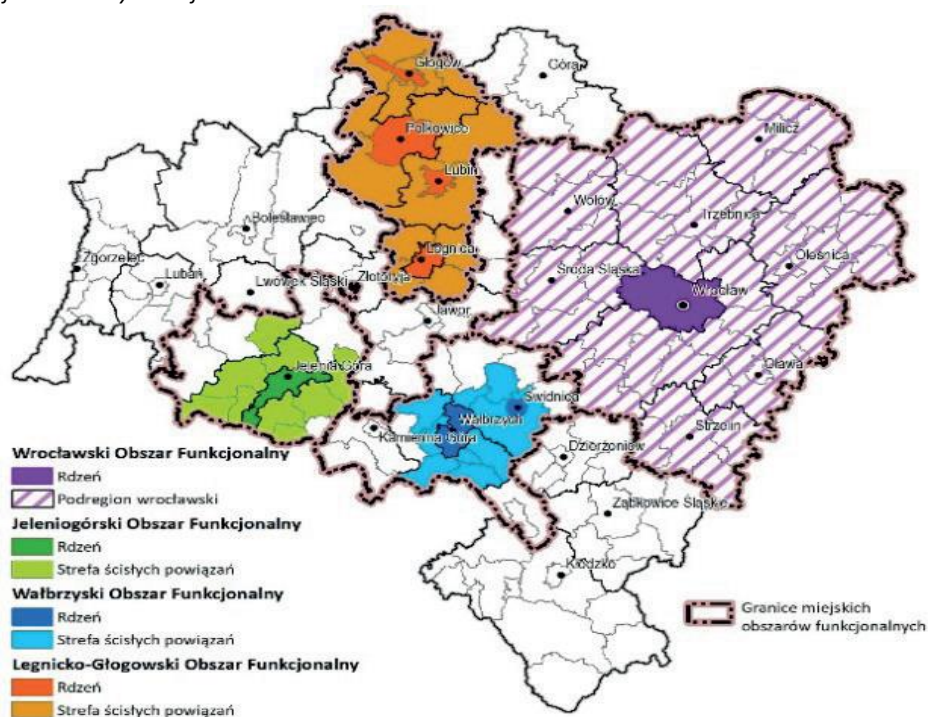
Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030

POZIOM REGIONALNY

Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym oraz regionalnym, ustalone zostały w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego:

- Miejski Obszar Funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – MOF ośrodka wojewódzkiego
- Miejskie Obszary Funkcjonalne ośrodków regionalnych – MOF ośrodków regionalnych
- Obszar przygraniczny
- Obszar Górski
- Obszar cenny przyrodniczo

Rysunek 5 Miejskie Obszary Funkcjonalne

Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, Projekt Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (listopad 2017)

Rysunek 6 Górski i Przygraniczny Obszar Funkcjonalny

Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, Projekt Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (listopad 2017)

Rozwój społeczny. W ośrodkach gdzie poziom rozwoju społecznego zdefiniowano jako bardzo wysoki i wysoki znalazło się 25% gmin Dolnego Śląska.

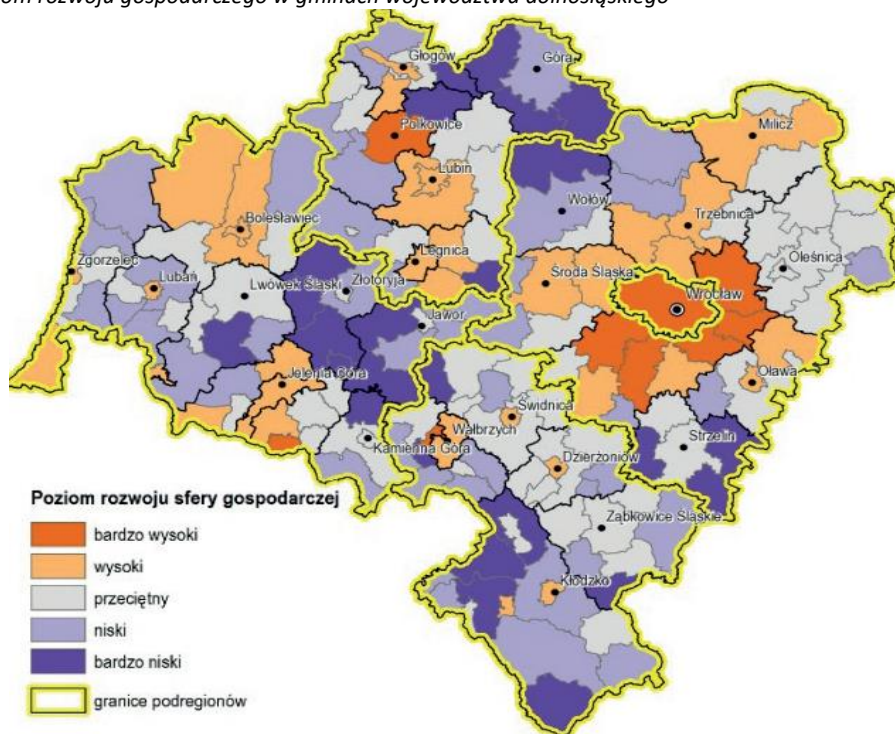
- Najwyższy poziom rozwoju społecznego scharakteryzowano w:
 - gminach miejskich, - gminach położonych w sąsiedztwie większych ośrodków miejskich regionu, np. Wrocław, Wałbrzych, - gminach miejskich o silnie wykształconej funkcji turystycznej, np. Karpacz, Szczawno Zdrój.
- Wysoki poziom rozwoju społecznego odnotowano w gminach podmiejskich stolicy regionu, w miastach takich jak Bolesławiec, Jelenia Góra.
- Bardzo niski i niski poziom rozwoju społecznego występuje w gminach wiejskich z niewielkim udziałem gmin miejsko-wiejskich. Dotyczy to gmin w części zachodniej, północnej oraz południowej.
Obszary te charakteryzują się:
 - niedostatecznym rozwojem usług publicznych, - niższą dostępnością do nich, - niższą jakością kapitału społecznego, - niższą jakością i standardem życia mieszkańców tych terenów.
- Przeciętny poziom rozwoju społecznego przypisano pozostałej części obszaru Dolnego Śląska.

Rozwój gospodarczy. Na obszarze Województwa Dolnego Śląska obserwuje się duże zróżnicowanie przestrzenne poziomu rozwoju strefy gospodarczej.

- Bardzo wysoki poziom rozwoju gospodarczego zlokalizowany jest wokół największych ośrodków miejskich i wzdłuż korytarzy komunikacyjnych, np. Wrocław z sąsiadującymi z nim gminami.
- Wysokim poziomem rozwoju gospodarczego odznaczają się – Pasma Głogów-Polkowice-Lubin-Legnica oraz obszary wokół Bolesławca, Jeleniej Góry i Wałbrzycha.
- Koncentracja negatywnych cech dla rozwoju gospodarczego występuje głównie w gminach północnej części województwa dolnośląskiego, południowej części powiatu jaworskiego oraz w zachodniej części kotliny Kłodzkiej.

Zintegrowane Podejście Terytorialne – ZIT. Powstało jako narzędzie wspierające współpracę w ramach MOF. W województwie dolnośląskim powstały również dobrowolne porozumienia obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych, np. ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Rysunek 7 Poziom rozwoju gospodarczego w gminach województwa dolnośląskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030.

Gmina Stare Bogaczowice wchodzi w skład 22 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej. Ideą Aglomeracji jest wspólne rozwiązywanie problemów oraz poszukiwanie zintegrowanych metod i narzędzi rozwoju. Podstawowym celem działania jest przeobrażenie regionu, aby stał się lepszym miejscem do pracy i życia dla jego mieszkańców. Gminy Aglomeracji współpracują na wielu płaszczyznach, szczególnie w dziedzinie: komunikacji i transportu, środowiska, turystyki, edukacji, polityki społecznej oraz infrastruktury. Poszczególne rady gmin przyjęły „deklarację Aglomeracji Wałbrzyskiej”, która wyznaczyła działania zmierzające do nadania stosownej rangi obszarowi oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej Aglomeracji. Istotne znaczenie dla rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej ma wykorzystanie endogennych potencjałów obszaru takich jak walory turystyczne oraz surowce mineralne.

Deklaracja określa 3 priorytety:

1. Aglomeracja Wałbrzyska dostępna dla wszystkich.
2. Aglomeracja Wałbrzyska lepszym miejscem do pracy.
3. Aglomeracja Wałbrzyska lepszym miejscem do życia.

Rysunek 8 Mapa Aglomeracji Wałbrzyskiej

Źródło: UM Wałbrzych.

Ograniczona dostępność przestrzenna, transportowa do ośrodków wojewódzkich, regionalnych determinuje brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie.

Dla tego poziomu polityki terytorialnej szczególnie dedykowanymi kategoriami interwencji są:

- przełamywanie szeregu niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych, w tym utrudniony dostęp do usług publicznych,
- rozwój potencjału gospodarczego – tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie działalności badawczo-rozwojowych na rzecz przemysłu, reindustrializacja, logistyka, rozwój istniejących terenów inwestycyjnych lub w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczenie nowych, zwiększenie potencjału turystycznego, rozwijanie rynków pracy o znaczeniu regionalnym,
- rozwój instytucji rozwoju społecznego z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej, mających znaczenie ponadlokalne oraz znaczenie regionalne, a nieuwzględnionych w ramach poziomu I, i nienależących do zadań poziomu IV,
- projekty integrujące transportowo, infrastrukturalnie i funkcjonalnie gminy Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) z ośrodkami rdzeniowymi, w tym rozwój aglomeracyjnego transportu publicznego,
- rozwój miejskiego transportu publicznego w ośrodkach rdzeniowych,
- porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej – estetyzacja zagospodarowania, deaglomeracja przemysłu z centrów miast i ze stref intensywnej zabudowy podmiejskiej.

Odnosząc się do zapisów Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2030 roku – za realizację zadań dedykowanych odpowiedzialne będą partnerstwa zawiązywane oddolnie przez jednostki samorządu terytorialnego (jst) (gminy, powiaty) w ramach poszczególnych obszarów funkcjonalnych. Do partnerstw zawiązywanych w ramach poszczególnych obszarów prowadzenia polityki terytorialnej (OPPT), mogą przystępować jednostki samorządu terytorialnego (jst), znajdujące się w granicach danego obszaru.

Położenie terenu Gminy Stare Bogaczowice w granicach obszarów funkcjonalnych:

Gmina Stare Bogaczowice zlokalizowana jest w granicach obszarów funkcjonalnych określonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego:

➤ Wałbrzyski Obszar Funkcjonalny

to miejski obszar funkcjonalny, ustalony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego jako obszar funkcjonalny o znaczeniu **regionalnym**. W skład obszaru wchodzi gminy, które podpisały porozumienie z dnia 24.02.2015r. (g. Boguszków-Gorce, g. Czarny Bór, g. Dobromierz, g. Głuszyca, g. Jaworzyna Śl., g. Jedlina-Zdrój, g. Kamienna Góra, g. miejska Kamienna Góra, g. Lubawka, g. Marcinowice, g. Mieroszów, g. miejska Nowa Ruda, g. Nowa Ruda, g. Stare Bogaczowice, g. Strzegom, Uzdrowska gmina miejska Szczawno-Zdrój, g. miasto Świdnica, g. Świdnica, g. Świebodzice, g. Walim, g. Wałbrzych, g. Żarów), w celu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej (ZIT AW).

➤ Sudecki Obszar Funkcjonalny

to górski obszar funkcjonalny o znaczeniu **ponadregionalnym**, którego granice i zasady zagospodarowania zostały ustalone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, jako jednostkę delimitacji górskiego obszaru funkcjonalnego przyjęto podregiony, w granicach których zlokalizowana jest strefa górską, w skład obszaru wchodzi gminy, które podpisały „Deklarację Sudecką” z dnia 11.12.2017r. (podpisana przez przedstawicieli ok. 100 samorządów z południowej części Dolnego Śląska), w kwestii wspólnych działań dla poprawy warunków życia mieszkańców i szybszego rozwoju gospodarczego tej części Dolnego Śląska; „Deklaracja Sudecka” jest inicjatywą 107 samorządów subregionów wałbrzyskiego i jeleniogórskiego, które stworzyły wspólną Strategię Rozwoju Sudety 2030;

➤ Przygraniczny obszar funkcjonalny

to obszar funkcjonalny ustalony w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego jako obszar o znaczeniu **ponadregionalnym** na podstawie art. 39 ust. 3 pkt 4 w związku z art. 49b pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

➤ Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo

to obszar funkcjonalny o znaczeniu **regionalnym**, którego granice i zasady zagospodarowania zostały ustalone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, obejmuje następujące obiekty obecnie objęte ochroną ustawową, które chronią siedliska i gatunki, walory krajobrazowe, kulturowe i uzdrowskie oraz pozostałe elementy ważne dla funkcjonowania obszaru nie objęte dotychczas ochroną prawną, w tym:

- obszary najwyższej ochrony – w tym obszary ochrony ścisłej (parki narodowe i rezerваты przyrody).
- obszary węzłowe wysokiej ochrony – lądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym (parki krajobrazowe, obszary sieci NATURA 2000, strefy A, B, C ochrony uzdrowskiej, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne):

- Obszar Natura 2000 – PLH020034 Dobromierz
- Obszar Natura 2000 – PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie
- Obszar Natura 2000 – PLH020057 Masyw Chełmca

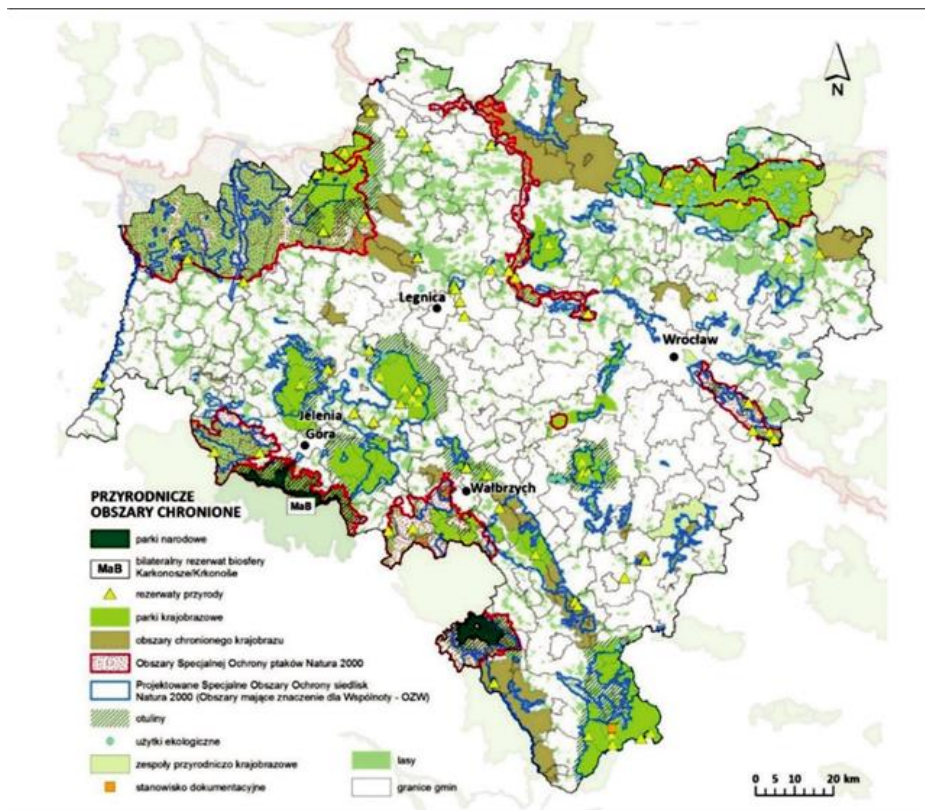
- obszary uzupełniające (obszary chronionego krajobrazu, otuliny obszarów chronionych i korytarze ekologiczne łączące obszary objęte ochroną prawną):

- Lądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym – korytarz ekologiczny Pogórza Sudeckie

- Rzecznego korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadlokalnym – rzeki Strzegomka
- Otuliny Książańskiego Parku Krajobrazowego

Poza wskazanymi w obszarze funkcjonalnym cennym przyrodniczo obszarami i obiektami, na terenie całego województwa występują inne elementy pełniące funkcje uzupełniające w stosunku do podstawowego – regionalnego systemu przyrodniczo-kulturowego. Ich zachowanie i ochrona jest niezbędna dla stabilności sieci ekologicznej i ochrony wszystkich ekosystemów i gatunków.

Rysunek 9 Obszary chronione na terenie województwa dolnośląskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2030

3. Zdefiniowane cele operacyjne i kierunkowe

Aktywne uczestnictwo licznych przedstawicieli różnych środowisk regionu dolnośląskiego w społecznych konsultacjach, wielodzielnicowa i terytorialnie ujęta diagnoza prospektywna oraz analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych pozwoliły na sprecyzowanie wizji przyszłości Dolnego Śląska.

Dzięki konsekwentnemu ograniczaniu zidentyfikowanych słabości, efektywnemu rozwiązywaniu problemów rozwojowych oraz eliminowaniu potencjalnych zagrożeń, przy jednoczesnym wykorzystaniu wszystkich atutów i szans rozwoju regionu dolnośląskiego, istnieją realne szanse na urzeczywistnienie do roku 2030 - oczekiwanej przez regionalną społeczność - następującej wizji:

Dolny Śląsk 2030:

- jest regionem równomiernego rozwoju,

- regionem przyjaznym dla mieszkańców i przedsiębiorców, atrakcyjnym miejscem do życia, pracy, nauki i rekreacji,
- regionem nowoczesnym z kreatywną innowacyjną społecznością oraz rozwiniętą sferą naukową i badawczo-rozwojową,
- regionem konkurencyjnym w scenerii krajowej i europejskiej.

Otwartość, na którą ukierunkowana jest Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego postrzegana jest poprzez:

- wyrównywanie szans rozwojowych,
- wzrost aktywności mieszkańców regionu,
- wieloaspektową integrację,
- partycypacyjne zarządzanie regionem

W świetle diagnozy, strategicznej analizy regionu dolnośląskiego oraz przedstawionej wizji jego stanu w 2030 roku rysuje się wiązka celów strategicznych współrealizujących cel nadrzędny strategii rozwoju Dolnego Śląska, który określono jako harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności.

Cele strategiczne są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i przyszłościowe wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe.

Jako cele strategiczne wyznaczono:

- efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,
- poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
- wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego,
- odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
- wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Konkretyzacją tych celów są cele operacyjne (priorytety) oraz przyporządkowane im przedsięwzięcia strategiczne - grupy zadań strategicznych.

Skuteczna realizacja polityki rozwoju zależy od zdefiniowania priorytetów wśród celów operacyjnych i ich terytorialnego przyporządkowania, uwzględniającego charakter niezbędnej interwencji i specyficzne wyzwania rozwojowe. Jako działania horyzontalne, obejmujące całe województwo za priorytetowe przyjęto:

- zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego,
- doskonalenie usług edukacyjnych,
- kształtowanie postaw obywatelskich,
- rozwój potencjału komunikacyjnego,
- wykorzystanie potencjału środowiska i jego ochrona (turystyka i ochrona dziedzictwa kulturowego),
- wzmocnienie rozwoju regionalnych i subregionalnych ośrodków miejskich.

Wzmocnienia wymagają obszary funkcjonalne największych miast regionu, czego wyrazem jest terytorialne ujęcie interwencji w obszarze funkcjonalnym jeleniogórskim, legnicko – głogowskim, wałbrzyskim i wrocławskim.

Poniżej przedstawiono cele strategiczne i operacyjne identyfikowane jako priorytetowe dla wałbrzyskiego obszaru funkcjonalnego:

Cel strategiczny - Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu:

Obszary interwencji: cele operacyjne ukierunkowane terytorialnie

- a) Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów.
- b) Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki.
- c) Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich

Cel strategiczny - Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych:

Obszary interwencji: cele operacyjne ukierunkowane terytorialnie

- a) Rozwój i doskonalenie usług publicznych.

Cel strategiczny - Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego:

Obszary interwencji: cele operacyjne ukierunkowane terytorialnie

- a) Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska.
- b) Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego.

Cel strategiczny – Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu:

Obszary interwencji: cele operacyjne ukierunkowane terytorialnie

- a) Rozwój regionalnej sieci transportowej.
- b) Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej.

Zgodnie z dokumentem strategicznym osiągnięcie misji jest celem nadrzędnym „Jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich”. Cel ten można osiągnąć poprzez koncentrację działań w kilku obszarach tematycznych rozwoju, m.in.:

➤ **Obszar Społeczeństwo**

w ramach tego obszaru, dążenie nakierowane będzie na poprawę szeroko rozumianego poziomu rozwoju społecznego, zwłaszcza w aspekcie zmian postaw społecznych i rozwoju edukacji. Cele operacyjne tego obszaru dotyczą edukacji, aktywności społecznej, zdrowia, kultury i sportu.

➤ **Obszar Gospodarka**

w ramach tego obszaru, dążenie nakierowane będzie na rozwój i unowocześnienie gospodarki jako warunku wzrostu konkurencyjności w aspekcie miejsca zamieszkania. W ramach tego obszaru cele operacyjne dotyczą jakościowego i ilościowego rozwoju przedsiębiorczości.

➤ **Obszar Przestrzeń**

w ramach tego obszaru, dążenie nakierowane będzie na zapewnienie wysokiej jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki, w tematach związanych z jakością przestrzeni województwa. W ramach tego obszaru cele operacyjne dotyczą dostępności usług, infrastruktury transportowej, przestrzeni dla rozwoju gospodarczego, wykorzystania potencjałów endogenicznych w rozwoju lokalnym.

➤ Obszar Spójność

w ramach tego obszaru, dążenie będzie nakierowane na zapewnienie wysokiej sprawności funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego aby przestrzeń, m.in. województwa była spójna komunikacyjnie, bezpieczna i odporna na zagrożenia. W ramach tego obszaru cele operacyjne dotyczą informatyzacji=cyfryzacji, bezpieczeństwa publicznego, transportu publicznego i współpracy na rzecz rozwoju regionu.

Poniżej scharakteryzowane zostały obszary charakterystyczne dla Gminy Stare Bogaczowice.

Tabela 5 Zestawienie celów operacyjnych i kierunkowych

Cele kierunkowe		Cele operacyjne		Wpływ gminy na osiągnięcie celu
OBSZAR I SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE GMINĄ				
I.1.	Społeczeństwo obywatelskie	I.1.1.	Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli	3
		I.1.2.	Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania Gminy Stare Bogaczowice	3
I.2.	Gmina sprawnie zarządzana	I.2.1.	Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach	5
		I.2.2.	Mocne powiązania w ramach obszaru funkcjonalnego – Gminy Stare Bogaczowice i subregionu Wałbrzyskiego	5
		I.2.3.	Gmina Stare Bogaczowice wyróżniającą się gminą wiejską w powiecie i regionie	3
OBSZAR II AKTYWNI, OTWARCI I KOMPETENTNI OBYWATELE				
II.1.	Mieszkańcy rozwijający talenty i wykorzystujący umiejętności	II.1.1.	Wzrastający poziom edukacji w placówkach oświatowych na terenie Gminy Stare Bogaczowice	5
		II.1.2.	Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice	5
II.2.	Mieszkańcy otwarci i zaangażowani	II.2.1.	Silne i aktywne organizacje społeczne	3
		II.2.2.	Oddolne inicjatywy mieszkańców	3
		II.2.3.	Otwartość społeczności lokalnej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych	3
OBSZAR III PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA, GMINA WRAŻLIWA SPOŁECZNIE				
III.1.	Aktywny i zdrowy tryb życia	III.1.1.	Zintegrowana opieka zdrowotna	1
		III.1.2.	Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice	5
		III.1.3.	Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym Gminy Stare Bogaczowice	5
III.2.	Przyjazne warunki zamieszkania	III.2.1.	Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice	5
		III.2.2.	Dobry standard budynków mieszkalnych w gminie	3
		III.2.3.	Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej w Gminie Stare Bogaczowice	5

Cele kierunkowe			Cele operacyjne		Wpływ gminy na osiągnięcie celu
III.3.	Gmina Stare Bogaczowice wrażliwa społecznie	III.3.1.	Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Stare Bogaczowice		5
		III.3.2.	Wspieranie aktywizacji zawodowej w Gminie Stare Bogaczowice		3
OBSZAR IV ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO					
IV.1.	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	IV.1.1.	Ład przestrzenny w Gminie Stare Bogaczowice (zachowanie zieleni)		5
		IV.1.2.	Czyste powietrze w Gminie Stare Bogaczowice		5
		IV.1.3.	Ochrona klimatu i adaptacja zmian klimatu w Gminie Stare Bogaczowice		5
		IV.1.4.	Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów w Gminie Stare Bogaczowice		5
OBSZAR V NOWOCZESNY TRANSPORT, KOMUNIKACJA I NOWOCZESNA GOSPODARKA					
V.1.	Zrównoważony i spójny system transportowy	V.1.1.	Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe w Gminie Stare Bogaczowice		5
		V.1.2.	Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa w obszarze funkcjonalnym subregionu wałbrzyskiego (Gmina Stare Bogaczowice i Powiat Wałbrzyski)		1
V.2.	E – dostępność	V.2.1.	Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno – informacyjnej w Gminie Stare Bogaczowice		3
V.3.	Konkurencyjna gospodarka	V.3.1.	Atrakcyjne miejsca pracy w gminie		1
		V.3.2.	Dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa i produkcji rolnej w gminie		3
		V.3.3.	Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Stare Bogaczowice		1
		VI.1.4.	Rozwój sieci współpracy w układzie obejmującym obszar subregionu wałbrzyskiego (obszar funkcjonalny – Gmina Stare Bogaczowice i Powiat Wałbrzyski)		3
		VI.1.5.	Gmina Stare Bogaczowice atrakcyjna turystycznie		3
VI.2.	Gmina otwarta na innowacje	VI.2.1.	Efektywna współpraca lokalnych przedsiębiorców z samorządem		1
Brak	Mały	Średni	Ikony z liczbami obrazujące wpływ gminy na osiągnięcie celów, przygotowane w oparciu o ustawowe zadania gminy mają charakter poglądowy. Nie służą do bezpośredniego określenia procentowego udziału gminy w działaniach na rzecz realizacji celów. Wskazują natomiast konieczność współpracy różnych sektorów na rzecz ich osiągnięcia.		
	1	3			
	Duży	Wyłącznie			
	5	10			

Źródło: Opracowanie własne

Projekt strategii rozwoju w zakresie ustaleń, wytycznych i rekomendacji odnosi się do Gminy Stare Bogaczowice. Szczegółowe rozwinięcie rekomendacji znajduje się w odpowiednich obszarach realizacyjnych.

4. Obszary realizacyjne

4.1. Sprawne i efektywne zarządzanie gminą

W 2030 roku Gmina Stare Bogaczowice oferuje wysokiej jakości usługi publiczne, powszechnie dostępne i wykorzystujące nowoczesne technologie. Na ich realizację wpływ mają mieszkańcy dzięki szerokiej partycypacji społecznej w podejmowaniu ważnych dla Gminy i mieszkańców decyzji. Dobrze funkcjonująca komunikacja pomiędzy mieszkańcami i administracją zbudowała wzajemne zaufanie.

Mieszkańcy Gminy Stare Bogaczowice wiedzą, że dzięki swojej aktywności i podejmowanym działaniom mają realny wpływ na funkcjonowanie swojej gminy. Lokalną społeczność z pełną świadomością można nazwać społeczeństwem obywatelskim, zaangażowanym w sprawy swojej ulicy, sołectwa, gminy, ale również regionu i kraju. Gmina Stare Bogaczowice 2030 roku to ważna część silnie zintegrowanego obszaru funkcjonalnego.

Tabela 6 Cele z obszaru I Sprawne i efektywne zarządzanie gminą

I.1.	Społeczeństwo obywatelskie	I.1.1.	Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli
		I.1.2.	Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania Gminy Stare Bogaczowice
I.2.	Gmina sprawnie zarządzana	I.2.1.	Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach
		I.2.2.	Mocne powiązania w ramach obszaru funkcjonalnego – Gminy Stare Bogaczowice i subregionu wałbrzyskiego
		I.2.3.	Gmina Stare Bogaczowice wyróżniającą się gminą wiejską w powiecie i regionie

Źródło: Opracowanie własne

Propozycje planowanych programów wdrożeniowych:

- Poprawa obsługi podmiotów gospodarczych przez pracowników Urzędu Gminy Stare Bogaczowice,
- Wsparcie stowarzyszeń,
- Promocja Gminy Stare Bogaczowice na zewnątrz,
- Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
- Wsparcie czytelnictwa,
- Utrzymywanie i kultywowanie zwyczajów lokalnych tradycji – targi żywności 1 x/m-c,
- Organizowanie cyklicznych imprez sportowych np. turniejów w piłkę nożną, lekkoatletykę,
- Organizacja i wsparcie imprez kulturalnych (np. turniej rycerski),
- Wspieranie działań promujących region,
- Otoczenie opieką starych cmentarzy oraz innych miejsc pamięci (fundacje np. Gostków, dbałość o zabytki).

Tabela 7 Wskaźniki dla celu kierunkowego Społeczeństwo Obywatelskie

CEL I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE					
Nr	Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
I.1.	Powszechność udziału	Frekwencja w wyborach do Rady Gminy Stare Bogaczowice	60,5%	2018	Tendencja wzrostowa

CEL I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE					
Nr	Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
	mieszkańców w wyborach różnych szczebli	Frekwencja w wyborach do parlamentu Rzeczypospolitej Polskiej	59% 71,31%-Sejm 71,34%-Senat	2019 2023	Powyżej średniej dla gmin wiejskich
		Udział osób głosujących w wyborach sołtysów	20%	2020	Tendencja wzrostowa
		Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego	45%	2019	Powyżej średniej dla gmin wiejskich
I.2.	Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania Gminy Stare Bogaczowice	Liczba procesów konsultacyjnych prowadzonych w ciągu roku (<i>dane nie obejmują wyłożenia do publicznego wglądu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego</i>)	8 28	2021 2023	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Rozwój edukacji obywatelskiej dzieci i młodzieży (ze szczególnym uwzględnieniem zasad prawa i szeroko rozumianej ekonomii).
- Przeprowadzanie akcji i kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących m.in.: roli mieszkańców w decydowaniu o otaczającym ich świecie, wzmacniania obywatelskiej odpowiedzialności oraz lokalnego patriotyzmu i tożsamości, oraz wspieranie kampanii informacyjnych o wyborach różnych szczebli.
- Przeprowadzenie dyskusji społecznej dotyczącej działalności Sołtysów i rad sołeckich i wypracowanie rozwiązań służących zwiększeniu zaangażowania mieszkanki i mieszkańców Gminy w ich działalność.
- Rozwój zróżnicowanych form partycypacji mieszkańców w decydowaniu o Gminie Stare Bogaczowice.
- Wypracowanie standardów i szerokiego katalogu narzędzi komunikacji z mieszkańcami.
- Wspieranie, w tym finansowe, działalności jednostek i organizacji społecznych.
- Wprowadzenie innowacji opartych na technologiach z wykorzystaniem dobrych praktyk regionalnych, krajowych i europejskich.
- Określenie standardów udostępniania danych publicznych oraz zakresu danych, które gmina powinna udostępniać mieszkańcom i odbiorcom instytucjonalnym. Promowanie wykorzystania otwartych danych i budowania rozwiązań ICT (technologie informacyjno-komunikacyjne) w oparciu o te dane. Utworzenie hurtowni danych oraz portalu otwartych danych o Gminie Stare Bogaczowice.
- Wypracowanie standardów przygotowania oraz schematów układu wieloletnich dokumentów rozwojowych.

Tabela 8 Wskaźniki dla celu kierunkowego gmina sprawnie zarządzana

CEL I.2. GMINA SPRAWNIE ZARZĄDZANA				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach	Dochody gminy bieżące z usług	24 408 608,98	2021	Tendencja wzrostowa
	Dochody majątkowe gminy na 1 mieszkańca	20 822 694,23	2023	
	Dochody gminy łącznie	4 087,87	2023	
	Dochody majątkowe	37 713 763,29	2023	
	Liczba jednostek podłączonych do gminnej sieci informatycznej	16 891 069,06	98	Tendencja wzrostowa
	Liczba rozpatrzonych wniosków dot. zabudowy terenu	68 70	2021 2023	Tendencja wzrostowa
Mocne powiązania funkcjonalne w ramach powiatu wałbrzyskiego	Liczba porozumień zawartych z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami publicznymi	5 6	2021 2023	Tendencja wzrostowa
Gmina Stare Bogaczowice wyróżniającą się gminą wiejską w powiecie i regionie	Saldo migracji na pobyt stały mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice	26 12	2021 2023	Utrzymanie poziomu
	Liczba zameldowań cudzoziemców	1	2021/ 2023	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Standaryzacja i doskonalenie usług świadczonych przez Urząd Gminy Stare Bogaczowice i gminne jednostki organizacyjne.
- Realizacja projektów e-urząd – zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych do zarządzania gminą (*konsolidacja i unifikacja kluczowych rozwiązań technologiczno-informatycznych i komunikacji elektronicznej wszystkich jednostek gminnych oraz wspólne zarządzanie zasobami i rozwiązaniami informacyjno-komunikacyjnymi Gminy i jednostek, hurtownie danych, analizy BI (analitika biznesowa), IoT (Internet rzeczy), angażowanie społeczności lokalnej przez otwieranie i udostępnianie danych gminnych, elektroniczacja usług dla mieszkańców oraz procesów i procedur*).
- Uruchomienie zintegrowanego, interaktywnego systemu elektronicznego służącego komunikowaniu się Gminy Stare Bogaczowice z mieszkańcami – wielokanałowego centrum obsługi interesanta, pełniącego funkcje informacyjne oraz interwencyjne.
- Rozwój Systemu Informacji Przestrzennej.
- Stosowanie zasady wdrażania nowoczesnych i kompleksowych rozwiązań technologicznych w realizacji inwestycji gminnych.
- Zintegrowane podejście i koordynacja zagadnień rozwojowych.
- Angażowanie przedstawicieli uczelni wyższych w prace nad dokumentami strategicznymi oraz ich członkostwo w gremiach opiniotwórczych i doradczych.
- Wdrożenie zintegrowanego systemu monitorowania sytuacji społeczno- -gospodarczej Gminy, realizacji dokumentów strategicznych oraz oceny jakości usług publicznych.

- Kreowanie marki Gminy Stare Bogaczowice oraz promocja Gminy w kraju i w regionie.
- Działania na rzecz integracji instytucjonalnej w ramach obszaru wałbrzyskiego programu funkcjonalnego obejmującego Gmina Stare Bogaczowice i Powiat Wałbrzyski.
- Wdrażanie przedsięwzięć na rzecz wzmocnienia pozycji Gminy Stare Bogaczowice.

4.2. Aktywni otwarci i kompetentni obywatele

W 2030 roku Gmina Stare Bogaczowice może się poszczycić wysokim poziomem szkolnictwa podstawowego, dającego możliwość rozwoju własnego, poszerzania horyzontów, stwarzającego możliwość rozwoju zainteresowań i pasji, stanowiącego podwaliny do przyszłej edukacji na poziomie ponadpodstawowym i wyższym.

Mieszkańcy Gminy Stare Bogaczowice to społeczeństwo ludzi otwartych i zaangażowanych, gotowych do współpracy, co odzwierciedla aktywność organizacji społecznych, obejmujących swymi działaniami różnorodne sfery życia. Mieszkańcy są dumni ze swojej gminy, z silną tożsamością osadzoną w dziedzictwie kulturowym, bez kompleksów, ale też bez uprzedzeń.

Lokalną społeczność cechuje również tolerancja i empatia – gotowość do integracji osób z różnych kręgów kulturowych, co wzbogaca gminę. Pozwala to na rozwój w ramach silnej kosmopolitycznej metropolii zintegrowanej ze swoim obszarem funkcjonalnym.

Tabela 9 Cele z obszaru II Aktywni, otwarci i kompetentni obywatele

II.1.	Mieszkańcy rozwijający talenty i wykorzystujący umiejętności	II.1.1.	Wzrastający poziom edukacji w placówkach oświatowych na terenie Gminy Stare Bogaczowice
		II.1.2.	Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców gminy
II.2.	Mieszkańcy otwarci i zaangażowani	II.2.1.	Silne i aktywne organizacje społeczne
		II.2.2.	Oddolne inicjatywy mieszkańców
		II.2.3.	Otwartość społeczności lokalnej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Propozycje planowanych programów wdrożeniowych:

- Strategia Rozwoju Edukacji w Gminie Stare Bogaczowice
- Wieloletni program współpracy Gminy Stare Bogaczowice z organizacjami pozarządowymi, podmiotami pożytku publicznego oraz grupami społecznymi
- Program Działań na rzecz Równego Traktowania mieszkanki i mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice

Tabela 10 Wskaźniki dla celu kierunkowego Mieszkańcy rozwijający swoje talenty i wykorzystujący swoje umiejętności

CEL II.1. MIESZKAŃCY ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY I WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI					
Nr	Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
I.1.	Wzrastający poziom edukacji w placówkach oświatowych na terenie Gminy Stare Bogaczowice	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w stosunku do średniej krajowej (Polska=100):			
		➤ z matematyki ➤ z języka polskiego ➤ z języka angielskiego	33,14%/36,90% 52,71%/63,00% 53,39%/52,77%	2021/2023 2021/2023 2021/2023	Tendencja wzrostowa
		Liczba uczniów w szkołach podstawowych	280 277	2021 2023	Utrzymanie poziomu

CEL II.1. MIESZKAŃCY ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY I WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI					
Nr	Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
I.2.	Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców	Liczba uczestników zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia dzieci i młodzieży w placówkach prowadzonych przez Gminę:	120	2021	Utrzymanie poziomu
		- zajęcia pozalekcyjne (w szkołach dla dzieci i młodzieży)	118	2023	
		- zajęcia pozaszkolne (dzieci i młodzież w wieku 3-21 lat)"	60	2021	Tendencja wzrostowa
			61	2023	
		Liczba praktykantów pracujących wspomagających firmy na terenie gminy	6	2021	Tendencja wzrostowa
		Liczba osób +65 uczestniczących w zajęciach uniwersytetu III wieku	30	2021 2023	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury placówek oświatowych w Gminie Stare Bogaczowice.
- Realizacja ponadstandardowych, innowacyjnych projektów edukacyjnych oraz wykorzystywanie nowoczesnych technik i technologii w procesie kształcenia.
- Tworzenie warunków w przestrzeni publicznej do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży: intelektualnego, fizycznego, rozwijającego talenty i zainteresowania.
- Poszerzanie bazy edukacji pozalekcyjnej oraz edukacji pozaszkolnej.
- Wspieranie edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Promocja i tworzenie warunków dla kształcenia przez całe życie (przekwalifikowanie, rozwijanie umiejętności, doksztalcenie, rozszerzanie wiedzy).
- Promowanie wśród mieszkańców gminy studiowania na uczelniach mających siedzibę we Wrocławiu, Wałbrzychu, Jeleniej Górze i innych lokalizacjach.

Tabela 11 Wskaźniki dla celu kierunkowego Mieszkańcy otwarci i zaangażowani

CEL II.2. MIESZKAŃCY OTWARCI I ZAANGAŻOWANI					
Nr	Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
II.1.	Silne i aktywne organizacje społeczne	Liczba działających NGO bądź KGW - w tym zarejestrowanych od co najmniej 3 lat	6 6	2021 2023	Tendencja wzrostowa
II.2.	Oddolne inicjatywy mieszkańców	Organizacja spotkań dla mieszkańców poszczególnych sołectw	15 18	2021 2023	Tendencja wzrostowa

CEL II.2. MIESZKAŃCY OTWARCI I ZAANGAŻOWANI					
Nr	Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
II.3.	Otwartość społeczności lokalnej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych	Liczba osób w ośrodkach wsparcia klubu seniora	30	2022 2023	Tendencja wzrostowa
		Liczba uczestników Uniwersytetu III wieku	20		
			30		

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Rozwijanie współpracy Gminy Stare Bogaczowice z organizacjami pozarządowymi, ruchami obywatelskimi, grupami formalnymi i nieformalnymi działającymi w gminie.
- Organizacja kampanii promocyjno-edukacyjnych zachęcających mieszkańców w każdym wieku do działalności społecznej, pozazawodowej, wolontariatu itp., realizowanej w grupach formalnych i nieformalnych.
- Tworzenie miejsc aktywności lokalnej, miejsc na działalność organizacji społecznych w sołectwach.
- Wykorzystanie wszelkich dostępnych miejsc do tworzenia przestrzeni, traktowanych jako elementy działań prospołecznych, integracyjnych, kulturotwórczych i budujących tożsamość lokalną.
- Realizacja projektów służących integracji obcokrajowców oraz osób z różnych kręgów kulturowych i społecznych.

4.3. Przyjazne warunki życia

Gmina Stare Bogaczowice 2030 roku to miejsce o przystosowanych do potrzeb mieszkańców zasobach opieki zdrowotnej oraz wysokiej jakości usług, zarządzania i organizacji świadczeń zdrowotnych w odniesieniu do promocji, profilaktyki, diagnostyki, leczenia i rehabilitacji. W przestrzeniach gminy dostępna jest bogata oraz różnorodna oferta w zakresie kultury, sportu, rekreacji i wypoczynku, dostosowana do potrzeb różnych grup społecznych i wiekowych. Rozwinięta infrastruktura usług społecznych umożliwia prowadzenie różnorodnych aktywności służących rozwojowi mieszkańców. Gmina Stare Bogaczowice jest zatopiona w zieleni. Atutem gminy jest dostępność lasów i urządzonych terenów zielonych w pobliżu miejsca zamieszkania.

Mieszkańcy mogą korzystać z różnorodnej oferty mieszkaniowej, dostosowanej do ich potrzeb oraz możliwości finansowych. Wspólnotę cechuje wysoka spójność społeczna. Jest społecznością ludzi wspierających się nawzajem, ludzi solidarnych, podejmujących działania przeciw wykluczeniu społecznemu. Dobrze działa instytucjonalne i społeczne wsparcie osób potrzebujących pomocy i ich opiekunów, przeciwdziałające ich wyłączeniu z aktywności zawodowej i pozazawodowej.

Tabela 12 Cele z obszaru III Przyjazne warunki życia

III.1	Aktywny i zdrowy tryb życia	III.1.1.	Zintegrowana opieka zdrowotna w Gminie Stare Bogaczowice
		III.1.2.	Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców gminy
		III.1.3.	Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym gminy
III.2	Przyjazne warunki zamieszkania	III.2.1.	Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice
		III.2.2.	Dobry standard budynków mieszkalnych w gminie
		III.2.3.	Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej w Gminie Stare Bogaczowice
III.3	Gmina Stare Bogaczowice wrażliwa społecznie	III.3.1.	Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Stare Bogaczowice
		III.3.2.	Wspieranie aktywizacji zawodowej w gminie

Źródło: Opracowanie własne

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego
- Program rozwoju sportu (planowany)
- Strategia Rozwoju Kultury w Gminie Stare Bogaczowice
- Gminny program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Stare Bogaczowice
- Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Stare Bogaczowice
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Stare Bogaczowice
- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Stare Bogaczowice
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Stare Bogaczowice
- Pomoc Gminy Stare Bogaczowice w zakresie dożywiania – posiłek w szkole i w domu
- Program wsparcia aktywności seniorów (planowany)
- Samorządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice

Tabela 13 Wskaźniki dla celu kierunkowego Aktywny i zdrowy tryb życia

CEL III.1. AKTYWNY I ZDROWY TRYB ŻYCIA				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Zintegrowana opieka zdrowotna	Liczba lekarzy dla mieszkańców gminy	3	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba zgonów:	0	2021	Utrzymanie poziomu
	○ niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	4,9	2020	Tendencja spadkowa
	○ osób w wieku do 65 lat na 1 000 ludności w tej grupie wiekowej	12,24	2021	Tendencja spadkowa
	○ osób na 1 000 ludności			
	Liczba udzielonych porad lekarskich ogółem			
Bogata oferta	Liczba obiektów sportowych	16		Utrzymanie

CEL III.1. AKTYWNY I ZDROWY TRYB ŻYCIA				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców		16	2021 2023	poziomu
	Baza sportowo-rekreacyjna w liczbach	12	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba sekcji sportowych działających na terenie gminy	4	2021 2023	Tendencja wzrostowa
Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym gminy	Liczba imprez organizowanych - o zasięgu lokalnym - o zasięgu ponadlokalnym	15/16 4/4	2021/23 2021/23	Tendencja wzrostowa
	Liczba zarejestrowanych czytelników w bibliotece	565 583	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba aktywnych czytelników biblioteki (wypożyczający min. 1 książkę/rok)	510 583	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba odwiedzin w bibliotece Liczba wypożyczeń książek	4 592 9117	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych: - w tym uczestników online	5 385 25	2021	Tendencja wzrostowa
	Liczba osób odwiedzających stronę internetową biblioteki	19 233	2021	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Działania z zakresu edukacji zdrowotnej, dotyczącej zdrowego stylu życia, w szczególności w zakresie żywności, zasad żywienia, czystego powietrza i wody.
- Podniesienie wszechstronnej aktywności fizycznej mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice na rzecz prozdrowotnego stylu życia, zapobiegania niepełnosprawnościom i wykluczeniu społecznemu.
- Wsparcie sportu dzieci i młodzieży.
- Poszerzanie oferty świadczeń profilaktycznych w odniesieniu do chorób cywilizacyjnych oraz uświadamiających mieszkańców o potrzebie uczestnictwa w tych badaniach.
- Modernizacja i rozbudowa bazy opieki zdrowotnej.
- Wypracowanie lokalnych standardów poprawiających jakość świadczeń zdrowotnych.
- Realizacja inwestycji w infrastrukturę sportową i rekreacyjną oraz tworzenie warunków dla rozwoju różnych dyscyplin sportowych.
- Rozbudowa i rewaloryzacja terenów zieleni urządzonej.
- Cykliczne badania aktywności mieszkańców i ich opinii dotyczącej oferty spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań.
- Tworzenie warunków dla wszechstronnej aktywności seniorów.
- Rozwijanie różnorodnej oferty kulturalnej i promowanie edukacji kulturalnej.
- Rozwijanie systemu zróżnicowanych form wsparcia dla twórców i animatorów kultury niezależnie od formy prowadzenia działalności.
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury oraz uzupełnienie infrastruktury świetlic i klubów na wsiach.
- Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Tabela 14 Wskaźniki dla celu kierunkowego Przyjazne warunki zamieszkania

CEL III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	53 61	2021 2022	Tendencja spadkowa
	Liczba rannych w wypadkach drogowych	3 3	2021 2022	Tendencja spadkowa
	Liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych	1 0	2021 2022	Tendencja spadkowa Utrzymanie poziomu
	Liczba zdarzeń kryminalnych na terenie gminy: - kradzież - włamania - zniszczenie mienia - przestępstwa narkotykowe	14/48 6/5 6/2 2	2022/23	Tendencja spadkowa
Dobry standard budynków mieszkalnych w gminie	Liczba oddanych do użytku mieszkań	30 13	2022 2023	Tendencja wzrostowa
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²	29,9	2021	Utrzymanie poziomu
	Powierzchnia użytkowa mieszkań m ²	1791	2023	
	Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym – mieszkania/nowe bud. mieszkaniowe - budynki indywidualne	45/28 34/26	2021/23	Tendencja wzrostowa
	Budowa podłączy do infrastruktury technicznej w % bud. mieszkalnych - og. wodociągi - og. kanalizacja	59,4 21,8	2021	Utrzymanie poziomu
Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej w Gminie Stare Bogaczowice	Liczba km szlaków turystycznych w gminie	120	2021	Tendencja wzrostowa
	Udział długości utwardzonych dróg publicznych o charakterze lokalnym do wszystkich dróg publicznych o charakterze lokalnym	ok. 80%	2021	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Realizacja szeregu programów oraz działań prewencyjnych i profilaktycznych zmierzających do przeciwdziałania przestępczości i zachowaniom aspołecznym, przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- Wprowadzanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym z zakresu infrastruktury, technologii, organizacji ruchu, edukacji i ratownictwa.
- Usprawnienie, integracja i koordynacja działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zarządzania kryzysowego.

- Podnoszenie jakości zamieszkania w komunalnym zasobie mieszkaniowym.
- Realizacja inwestycji mieszkaniowych oraz modernizacja substancji mieszkaniowej w różnych formach własności.
- Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.
- Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów z funkcją mieszkaniową.
- Dostosowywanie zasobów mieszkaniowych i infrastruktury do potrzeb osób z ograniczeniami w mobilności i percepcji.
- Realizacja działań związanych z zagospodarowaniem i podniesieniem standardu przestrzeni publicznych w sąsiedztwie zamieszkania – programy utwardzania ulic gruntowych, remontów chodników oraz doświetlenia ulic, zagospodarowanie placów i skwerów.

Tabela 15 Wskaźniki dla celu kierunkowego Gmina Stare Bogaczowice wrażliwa społecznie

CEL III.3. GMINA STARE BOGACZOWICE WRAŻLIWA SPOŁECZNIE				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Stare Bogaczowice	Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	46	2021	Tendencja spadkowa
	Liczba rodzin/osób środowiskowej pomocy społecznej	73/150	2021	Tendencja spadkowa
	Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej: - mieszkania chronione - ośrodek wsparcia – Klub Seniora+ - Uniwersytet III Wieku	4 11 20	2021	Utrzymanie poziomu
	Liczba programów rządowych realizowanych ze środków Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: - Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej - Opieka wytchnienia	2	2021	Tendencja wzrostowa
Wspieranie aktywizacji zawodowej w Gminie Stare Bogaczowice	Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-6 lat	90	2021	Utrzymanie poziomu
	Liczba miejsc w niepublicznych żłobkach	21	2021	Utrzymanie poziomu
	Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	21/51	2021	Tendencja spadkowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Wspieranie mieszkańców w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych.
- Działalność tzw. asysty rodzinnej, przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w rodzinie.
- Budowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury placówek pomocy społecznej.
- Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego, środowiskowych domach samopomocy, domach pobytu dziennego – we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Wypracowanie lokalnych standardów dla usług socjalnych.
- Rozwój systemu zintegrowanych usług dla seniorów.
- Działania na rzecz rozwoju współpracy środowisk senioralnych.

- Wspieranie aktywizacji osób bezrobotnych oraz rozwój form pośrednictwa i poradnictwa zawodowego.
- Pomoc osobom uzależnionym i profilaktyka uzależnień.
- Realizacja działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz integracji osób niepełnosprawnych.
- Stworzenie miejsc integracji i samopomocy wiejskiej.

4.4. Zdrowe i bezpieczne środowisko

W 2030 roku Gmina Stare Bogaczowice to miejsce o przystosowanych do potrzeb mieszkańców zasobach opieki zdrowotnej oraz wysokiej jakości usług, zarządzania, i organizacji świadczeń zdrowotnych w odniesieniu do promocji, profilaktyki, diagnostyki. Leczenia i rehabilitacji. W przestrzeniach Gminy dostępna jest bogata oraz różnorodna oferta w zakresie kultury sportu społecznych i wiekowych. Rozwinięta infrastruktura usług społecznych umożliwia prowadzenia aktywności służących rozwojowi mieszkańców. Gmina jest bogata w tereny zielone. Mieszkańcy gminy czują się bezpiecznie pod miejsca w którym mieszkają, pracują uczą się czy wypoczywają. Są bezpieczni także w czasie przemieszczania się po gminie. Mieszkańcy mogą korzystać z różnorodnej oferty mieszkaniowej, dostosowanej do ich potrzeb oraz możliwości finansowych. Wspólnotę cechuje wysoka spójność społeczna. Jest społecznością ludzi wspierających się nawzajem, ludzi solidarnych, podejmujących działania przeciw wykluczeniu społecznemu. Dobrze działa instytucjonalne i społeczne wsparcie osób potrzebujących pomocy i ich opiekunów przeciwdziałając ich wyłączeniu z aktywności zawodowej i pozazawodowej.

Gospodarka gminna prowadzona jest zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju: korzystanie z zasobów naturalnych z myślą o przyszłych pokoleniach. Działania takie możliwe są dzięki wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców, preferujących zero- lub niskoemisyjne środki transportu i źródła energii, dbających o oszczędne korzystanie z naturalnych zasobów.

Strategia rozwoju Gminy Stare Bogaczowice służy:

- zachowaniu i kształtowaniu spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzi istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną, a także system płatów i korytarzy ekologicznych,
- obejmowaniu ochroną w formie parków kulturowych miejsc o wysokich i wyjątkowych wartościach, gdzie została zachowana historyczna struktura przestrzeni i szczególne walory przyrodniczo-krajobrazowe

Cechą Gminy Stare Bogaczowice są przyjaźnie zorganizowane przestrzenie publiczne.

W celu usprawnienia funkcjonowania gminy należy zwrócić uwagę na kompetencje poszczególnych podmiotów.

Do ważnych zadań realizowanych przez gminę należą:

- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, która opiera się na wdrażaniu i przestrzeganiu zasad dobrej praktyki rolniczej np. nawożeniu, składowaniu nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków,
- kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata.

Do kompetencji właścicieli nieruchomości należą:

- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących,
- regularny wywóz nieczystości płynnych,
- budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.

Do działań realizowanych przez właścicieli/użytkowników obiektów należą:

- coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właścicieli/użytkownika ujęcia,
- prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³d,
- ograniczenie poboru wód podziemnych w obszarach o możliwej ascenzji i ingresji wód o podwyższonym zasoleniu do poziomu umożliwiającego utrzymanie składu chemicznego określonego dla wód pitnych.

Do działań realizowanych przez właścicieli systemu odwodnieniowego (właścicieli obiektu) i/lub jednostek odpowiedzialnych za utrzymanie kopalń wyłączonych z eksploatacji/właścicieli koncesji górniczych należy:

- racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia.

Równie ważną kwestią jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych m.in. poprzez tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

4.5. Zagadnienia związane z zagospodarowaniem otoczenia hałd pouranowych oraz terenów, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia.

Ilość promieniotwórczego radonu, która może przeniknąć do budynku zależy m.in. od jego zawartości w glebie oraz od konstrukcji i stanu budynku. Radon-222 jest bezbarwnym, bezwonny gazem promieniotwórczym, który w sposób naturalny przenika przez ziemię do atmosfery i jest jednym z głównych powodów raka płuc. W miejscach o podwyższonym stężeniu radonu, zapobieganie jego przedostawaniu się oraz zmniejszanie jego stężenia staje się wyzwaniem. Ponieważ struktura geologiczna w Polsce jest różnorodna, stężenie radonu w Polsce różni się w zależności od miejsca. Jest go więcej w podłożach skalnych i górskich. Radon w glebie i skałach miesza się z powietrzem a następnie wydobywa się na powierzchnię, gdzie szybko rozchodzi się w atmosferze. Po przedostaniu się do zamkniętych przestrzeni może osiągnąć wysokie, bardzo niebezpieczne stężenie. Radon dostaje się do budynku najczęściej w wyniku różnicy ciśnienia atmosferycznego. Zgodnie z ustawą Prawo atomowe, poziom odniesienia dla średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w miejscach pracy wewnątrz pomieszczeń i w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi wynosi 300 Bq/m³.

Radon przenika najczęściej pęknięciami, szczelinami, nieuszczelnionymi przepustami i przepuszczalnymi elementami konstrukcji budowlanej. Może przenikać przez kominy, studzienki albo podłogi piwnic, które są wykonane z ziemi, żwiru lub gruzu. Źródłem radonu w budynkach może być też woda lub użyte materiały budowlane.

W Polsce obszary, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń może przekraczać poziom odniesienia 300 Bq/m³ obejmuje 27 powiatów. Wśród nich wymienić należy powiat wałbrzyski.

Rysunek 10 Obszary, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom odniesienia 300 Bq/m³

Źródło: <https://inzynierbudownictwa.pl/jak-obnizyc-poziom-radonu-w-budynkach/>

Aby określić podwyższone stężenie radonu używane są detektory śladowe.

Aby obniżyć poziom radonu w budynkach zaleca się przestrzeganie strategii pięciu etapów:

1. ustalenie stanu początkowego, czyli sprawdzenie czy inwestycja przewidziana jest na obszarze zwiększonego występowania radonu,
2. zaplanowanie działań, tzn. nie przeznaczanie piwnic na lokale biurowe czy mieszkalne, odpowiednie prowadzenie rur i kabli,
3. uszczelnienie konstrukcji budynku lub gruntu pod nim,
4. usuwanie radonu spod budynku poprzez odpowiednio zaprojektowane otwory wentylacyjne,
5. monitorowanie poprzez pomiary – sprawdzanie skuteczności podjętych metod.

Większość metod powodująca obniżanie stężenia radonu w budynkach opiera się na doprowadzaniu świeżego powietrza. Najważniejszą kwestią jest zidentyfikowania źródła narażenia i dostosowanie odpowiedniego rozwiązania do panującej sytuacji.

Wyróżniamy poniższe kategorie technik ograniczenia stężenia radonu w budynkach:

1. bariery przeciw radonowi – uszczelnianie,
2. obróbka fundamentów – wyrównanie ciśnienia, wentylacji piwnicy,
3. usuwanie powietrza zanieczyszczonego radonem – wentylacja,
4. ostatecznie – wytworzenie nadciśnienia w budynku.

Stężenie radonu można również ograniczyć wewnątrz pomieszczeń poprzez zamknięcie pęknięć i uszczelnienie otworów.¹

Zagrożenie środowiska na terenach poeksploatacyjnych rud uranu oraz ich likwidacja.

Analizę przeprowadzono dla dwóch najbardziej reprezentatywnych obiektów: hałd skały płonnej i terenów poeksploatacyjnych rud uranu byłej kopalni "Radoniów" oraz stawu osadowego "Kowary" i jego otoczenia, zawierających zdeponowane odpady z przeróbki rud uranu i odpady przemysłowe. Eksploatacja i przetwarzanie rud uranu spowodowały tu występowanie wieloczynnikowej degradacji środowiska, będącej przyczyną powstania licznych zagrożeń o charakterze bezpośrednim i pośrednim. Zagrożenia bezpośrednie wynikały z oddziaływania promieniowania jonizującego na organizmy żywe zasiedlające badany teren. Zagrożenia pośrednie związane były natomiast z możliwością migracji zanieczyszczeń w środowisku gruntowo-wodnym oraz w łańcuchu troficznym. W gruntach oraz materiale biologicznym pochodzącym z badanych terenów wykryto nadmierną koncentrację metali ciężkich oraz nuklidów promieniotwórczych. Waloryzacja stanu przyrody wykazała zmiany w składzie jakościowym i ilościowym biocenozy wodnej i glebowej, wynikające z zanieczyszczenia środowiska. Selekcja biocenozy w wodach zbiornika stawu osadowego doprowadziła do dominacji jednego gatunku glonów *Palmodicytom lobatum*. Zmiany dotyczące mikroorganizmów glebowych wpłynęły natomiast zasadniczo na przebieg procesów degradacyjnych w glebie, stały się przyczyną opóźnienia w formowaniu struktury i funkcji gleby oraz uniemożliwiły jej wykorzystanie jako podłoża dla roślin. Do zaburzenia naturalnej równowagi biologicznej doszło na terenie tzw. anomalii promieniotwórczej na skutek oddziaływania promieniowania jonizującego oraz niskiego odczynu gruntu. Uzyskane wyniki badań były podstawą do opracowania koncepcji rekultywacji obu obiektów i w znacznym stopniu umożliwiły opracowanie projektów technicznych. Na podstawie uzyskanych wyników opracowano metody likwidacji niektórych zagrożeń i wdrożono działania naprawcze. Opracowano i wdrożono metodę usuwania metali ciężkich ze ścieków i wód nadosadowych zgromadzonych w zbiorniku stawu osadowego, usuwania zanieczyszczeń węglowodorowych z osadów dennych stawu osadowego oraz metodę chemicznej stabilizacji osadów powierzchniowych. Wdrożenia te stanowiły ważne elementy umożliwiające rozpoczęcie prac rekultywacyjnych stawu osadowego "Kowary".

Pod względem zasobowym hałdy pouranowe w Sudetach nie mają żadnego znaczenia złożowego (Strzelecki i in. 1996; Wołkowicz i in. 2013), co potwierdziły również badania J.B. Miecznika wykonane w ramach omawianego zadania geologicznego. W wyniku wykonanych prac można uznać znaczącą część hałd pouranowych za bezpieczne źródło surowców odpadowych, np. dla drogownictwa. Inwentarz skał zalegających na zwałach jest bardzo różnorodny z racji występowania mineralizacji uranowej w obrębie zróżnicowanych litologicznie serii skalnych.

Obiekty związane z górnictwem i przeróbką rud żelaza są stosunkowo nieliczne. W rejonie dawnego złoża hematytu Wilcza (Pogórze Kaczawskie) hałdy po robotach górniczych, a także pewne ilości żużli pohutniczych z dawnej huty żelaza zalegają w dolinie potoku. Dolina ta, z racji stromych stoków, trzech łomów i licznych starych sztolni ma znaczące walory krajobrazowe i powinna być objęta ochroną. Z kolei w rejonie Siennej (Masyw Śnieżnika), gdzie obok rud żelaza występuje również mineralizacja fluorytowa z uranem, zinwentaryzowano szereg hałd z materiałem nadającym się do gospodarczego wykorzystania. Istnienie w tym rejonie chronionego stanowiska nietoperzy, wysokie walory krajobrazowe okolicy i obecność unikatowej roślinności naskalnej, również na hałdach, znacząco ogranicza jednak możliwości wykorzystania materiału odpadowego.

¹ <https://inzynierbudownictwa.pl/jak-obnizyc-poziom-radonu-w-budynkach/>

Zgodnie ze stanowiskiem Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego część RP, której powierzchnię terenu budują polodowcowe skały czwartorzędowe, tj. ok. 70% powierzchni kraju, cechuje niski i średni potencjał radanowy. Z badań przeprowadzonych przez ww. instytut, najwyższym potencjałem cechują się niektóre typy skał występujących na terenie Sudetów, np. granity karkonoskie, granity strzegomskie, gnejsy Gór Iżerskich, skały metamorficzne i magmowe Gór Kaczewskich czy Kotliny Kłodzkiej.

Jednolite Części Wód Podziemnych(JCWPd)

Prawie cały obszar Gminy Stare Bogaczowice leży w dorzeczu rzeki Bystrzycy. Główną rzeką odwadniającą teren gminy jest lewobrzeżny dopływ rzeki Bystrzycy – Strzegomka, która ma charakter typowy dla cieków górskich. Rzeką Strzegomka zasila zaporowy zbiornik wody pitnej w Dobromierzu, który zapewnia wodę pitną dla miasta Świebodzice oraz pełni funkcję przeciwpowodziową.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

Tabela 16 Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)

L.p.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
1	RW600001348339	Strzegomka, zb. Dobromierz	zagrożona
2	RW600018134849	Czarnucha	zagrożona
3	RW60004134831	Strzegomka od źródła do zb. Dobromierz	zagrożona
4	RW600041348689	Pełcnica od źródła do Milikówki	zagrożona
5	RW60004138449	Nysa Szalona od źródła do Sadówki	zagrożona
6	RW60004161649	Lesk od źródła do Grzędzkiego Potoku	niezagrożona
7	RW6000416166	Toczno	zagrożona
8	RW600081348699	Pełcnica od Milikówki do ujścia	zagrożona
9	RW6000816169	Lesk od Grzędzkiego Potoku do Bobru	zagrożona
10	RW6000816331	Bóbr od Zadnej do zb. Pilchowice	zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Instytutu Rozwoju Terytorialnego

Tabela 17 Cele z obszaru IV Zdrowe i bezpieczne środowisko

IV.1.	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	IV.1.1.	Ład przestrzenny w Gminie Stare Bogaczowice
		IV.1.2.	Czyste powietrze w gminie
		IV.1.3.	Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu w gminie
		IV.1.4.	Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów

Źródło: Opracowanie własne

Programy wdrożeniowe:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku – przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14.02.2017 r. Dokument obejmuje plan gospodarczy dla Polski do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku.
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku.
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie Gminy Stare Bogaczowice, Uchwała nr XLI/395/2023 Rady Gminy Stare Bogaczowice z 21.12.2023 r.
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Stare Bogaczowice na lata 2018-2032, uchwalony Uchwałą nr XV/147/2020.

- Uchwała nr XXI/177/17 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 31.03.2016r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030r. dla Gminy Stare Bogaczowice z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej – uchwała nr VI/60/2019.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2030 – Uchwała nr XXX/279/2022 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 28.06.2022r.
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stare Bogaczowice na lata 2022-2024 – Uchwała nr XXX/280/2022 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 28.06.2022r.
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2023 – Uchwała nr XXIX/265/2022 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 25.04.2022r.
- Program współpracy Gminy Stare Bogaczowice z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020r. – Uchwała nr X/98/2019 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 29.11.2019r.

Tabela 18 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

CEL IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Ład przestrzenny w Gminie Stare Bogaczowice	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem	392 ha	2021	Tendencja wzrostowa
Czyste powietrze w Gminie Stare Bogaczowice	Liczba wymienionych kotłów	105	2021-2022	Tendencja wzrostowa
	Udział przedsięwzięć służących ochroni powietrza w stosunku do wszystkich inwestycji w gminie	43%	2021	Tendencja wzrostowa
Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu w Gminie Stare Bogaczowice	Wielkość gruntów leśnych w gminie w ha	219,96	2021	Utrzymanie poziomu
	Powierzchnia lasów w gminie ha	2 825,02	2021	Utrzymanie poziomu
Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów w Gminie Stare Bogaczowice	Liczba pomników przyrody	5	2021	Utrzymanie poziomu
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w ciągu roku	42m ³	2021	Poniżej 33 m ³
	Udział odpadów zebranych selektywnie do ogółu odpadów		2021	Tendencja spadkowa
	- ogółem	31,2		
	- z gospodarstw domowych	28,9		
	- papier, tektura, metale, szkło, tworzywa sztuczne	21,9		
	- biodegradowalne	3,9		

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Zwiększanie obszaru gminy objętego miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- Wdrażanie zasad projektowania uniwersalnego – dostosowanie do potrzeb osób w każdym wieku – zarówno dla inwestycji gminnych jak i innych inwestorów.
- Konsultowanie rozwiązań architektonicznych i przestrzennych dla inwestycji gminnych na etapie przedprojektowym; organizacja konkursów architektonicznych.
- Wypracowanie zasad i standardów zagospodarowania przestrzeni publicznych.
- Rewitalizacja terenów zdegradowanych przestrzennie i środowiskowo.
- Wprowadzanie rozwiązań finansowych, technicznych i prawnych, przyspieszających wymianę źródeł ogrzewania na niskoemisyjne.
- Wdrażanie przedsięwzięć związanych z rozwojem zero- i niskoemisyjnych form transportu w Gminie Stare Bogaczowice.
- Wdrażanie rozwiązań zmierzających do racjonalizacji/ograniczenia zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w ramach realizowanych usług gminnych.
- Promowanie budownictwa energooszczędnego.
- Ochrona przyrody: utrzymanie i ochrona terenów zieleni, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, ochrona bioróżnorodności, ochrona przed gatunkami inwazyjnymi.
- Zintegrowane zarządzanie wodami opadowymi w oparciu o tzw. szarą i błękitno-zieloną infrastrukturę.
- Identyfikacja terenów zanieczyszczonych (skażonych) i usuwanie zanieczyszczeń.
- Realizacja różnorodnych form edukacji ekologicznej, skierowanej do różnych grup mieszkańców oraz współpraca z organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami, uczelniami.
- Koordynowanie działań z zakresu edukacji ekologicznej jednostek gminnych.

4.6. Nowoczesny transport i komunikacja

Tabela 19 Cele z obszaru V Nowoczesny transport i komunikacja

V.1.	Zrównoważony i spójny system transportowy	V.1.1.	Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe w Gminie Stare Bogaczowice
		V.1.2.	Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa w obszarze funkcjonalnym – Gmina Stare Bogaczowice i Powiat wałbrzyski
V.2.	E – dostępność	V.2.1.	Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno – informacyjnej w Gminie Stare Bogaczowice

Źródło: Opracowanie własne

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Plan zrównoważonej mobilności zbiorowej jako suplement do Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Stare Bogaczowice
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu wałbrzyskiego
- Program rozwoju infrastruktury ruchu pieszego i rowerowego (planowany)
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych oraz części dróg wojewódzkich i gminnych województwa dolnośląskiego do dalszego procedowania (Uchwała nr 855/VI/19 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 czerwca 2019r.

Tabela 20 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego Zrównoważony i spójny system transportowy

CEL V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe w Gminie Stare Bogaczowice	Długość ścieżek oświetlonych	6 km	2021	Tendencja wzrostowa
	Ilość punktów świetlnych LED	435	2023	
	Długość szlaków rowerowych	21 km	2021 2023	Tendencja wzrostowa
Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa w obszarze funkcjonalnym subregionu wałbrzyskiego	Liczba przejść przy szkołach monitorujących prędkość pojazdów	1	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba pojazdów niskoemisyjnych będących własnością gminy	0	2021	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Rozbudowa infrastruktury transportu publicznego (w zakresie funkcjonalności, komfortu podróżowania, dostępności, dostosowania do potrzeb osób w każdym wieku itp.) – nowe linie autobusowe, systemy: parkuj i jedź, parkuj i idź, pożegnaj i jedź oraz zostaw rower i jedź, bus pasy, infrastruktura przystankowa, węzły przesiadkowe, aplikacje, systemy płatności.
- Zakup nowoczesnego taboru autobusowego (zero- i nisko-emisyjne, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).
- Budowa zintegrowanego, aglomeracyjnego systemu transportu rowerowego w tym budowa ścieżek rowerowych.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury ruchu pieszego.
- Realizacja programu utwardzania ulic gruntowych.
- Realizacja przedsięwzięć na rzecz ograniczenia hałasu komunikacyjnego.
- Rozwój linii międzygminnych komunikacji publicznej w ramach współpracy z PKS.
- Zabieganie o realizację inwestycji krajowych i regionalnych dotyczących budowy dróg ekspresowych, budowy suchego portu/platformy multimodalnej, modernizacji linii kolejowych.
- Większe wykorzystanie transportu kolejowego w ruchu dojazdowym,
- Cykliczne badania zachowań transportowych mieszkańców (nie rzadziej niż co pięć lat), pozwalających ocenić skuteczność dotychczasowych działań.

Tabela 21 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego E-dostępność

CEL V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno – informacyjnej w gminie	Liczba gospodarstw domowych z dostępem do Internetu	600	2021 2023	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Rozwój infrastruktury szybkiego Internetu, łączy światłowodowych.
- Zwiększanie dostępności bezpłatnego Internetu w obiektach użyteczności publicznej.
- Rozwój usług świadczonych elektronicznie.

4.7. Nowoczesna Gospodarka i innowacyjność

Na terenie gminy funkcjonują dwa duże podmioty gospodarcze związane z rolnictwem zatrudniające większą liczbę pracowników tj. AKTIW Spółka z o.o. w Gostkowie oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość” w Starych Bogaczowicach. Spółdzielnia prowadzi również działalność transportową. Znaczącymi pracodawcami na terenie gminy są również Szkoła Podstawowa w Starych Bogaczowicach oraz Urząd Gminy.

Ponadto wg stanu na dzień 31.12.2020r. w gminnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowane są 239 podmioty. Przeważa działalność budowlana, handlowa i transport. Systematycznie natomiast maleje ilość gospodarstw rolnych prowadzących produkcję zwierzęcą lub roślinną na terenie gminy.

Rozwojowi gospodarczemu służy potencjał uczelni wyższych, będących zarówno kuźnią wykwalifikowanych kadr, jak również zapleczem badawczym.

Stan gospodarki oraz wysoka wydajność pracy i dostępność terenów inwestycyjnych powodują, że Gmina Stare Bogaczowice jest atrakcyjnym miejscem do lokowania działalności gospodarczej.

Potencjał gospodarczy Aglomeracji Wałbrzyskiej, do której należy Gmina Stare Bogaczowice tworzy nie tylko liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na jej obszarze oraz przedsiębiorczość mieszkańców, ale również innowacyjność tych przedsiębiorstw. Na szczególną uwagę zasługuje sektor kreatywny, który niejednokrotnie tworzy warunki do generowania i wdrażania innowacji.

Z uwagi na przynależność gminy do aglomeracji potencja

Tabela 22 Cele z obszaru VI Nowoczesna Gospodarka

VI.1.	Konkurencyjna gospodarka	VI.1.1.	Atrakcyjne miejsca pracy w Gminie Stare Bogaczowice
		VI.1.2.	Dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa i produkcji rolnej w Gminie Stare Bogaczowice
		VI.1.3.	Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Stare Bogaczowice
		VI.1.4.	Rozwój sieci współpracy w układzie obejmującym subregion wałbrzyski
		VI.1.5.	Gmina Stare Bogaczowice atrakcyjna turystycznie
VI.2.	Gmina Stare Bogaczowice otwarta na innowacje	VI.2.1.	Efektywna współpraca lokalnych przedsiębiorców z samorządem

Źródło: Opracowanie własne

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy

- Program wsparcia rozwoju gospodarczego Gminy Stare Bogaczowice (planowany)
- Program rozwoju turystyki w Gminie Stare Bogaczowice (planowany)
- Program współpracy Gminy Stare Bogaczowice ze środowiskiem akademickim Wrocławia, Wałbrzycha.

Tabela 23 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego Konkurencyjna gospodarka

CEL VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Atrakcyjne miejsca pracy w gminie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Gminie Stare Bogaczowice	4 759,75 5 431,27	2021 2022	Tendencja wzrostowa
	Liczba pracujących w gminie wg płci: -ogółem -kobiet -mężczyzn	385/1538 149/726 236/812	2021/23	Tendencja wzrostowa
	Liczba przedsiębiorstw przemysłowych (z liczbą pracujących powyżej 49 osób)	3	2021 2023	Utrzymanie poziomu
Dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa i produkcji rolnej w Gminie Stare Bogaczowice	Liczba gospodarstw rolnych w gminie powierzchnia gospodarstw rolnych	226 5 534,25 ha	2021	Utrzymanie poziomu
	Liczba skarg mieszkańców na uciążliwość gospodarstw rolnych i produkcji rolnej	0	2021 2023	Utrzymanie poziomu
Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Stare Bogaczowice	Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON	405 556	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w rejestrze REGON	5 3	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba spółek handlowych w rejestrze REGON	31	2023	Tendencja wzrostowa
Rozwój sieci współpracy w układzie obszaru funkcjonalnego obejmującego gminę Stare Bogaczowice i Powiat Wałbrzyski	Liczba klastrów na obszarze gminy	1	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w Gminie Stare Bogaczowice Liczba podmiotów zarejestrowanych w gminnej ewidencji dz. gospodarczej	48 193	2021/ 2023	Tendencja wzrostowa
Gmina Stare Bogaczowice atrakcyjna turystycznie	Liczba obiektów agroturystycznych w Gminie Stare Bogaczowice	4	2021 2023	Tendencja wzrostowa
	Liczba cyklicznych imprez (sportowych) organizowanych przez gminę	5	2021 2023	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Działania związane z promocją gospodarczą i ofertą inwestycyjną Gminy Stare Bogaczowice.
- Zaangażowanie gminy w inicjatywy klastrowe.
- Rozwijanie współpracy gminy z uczelniami i przedsiębiorcami.
- System szkoleń, działań i projektów podnoszących aktywność zawodową i przedsiębiorczość mieszkańców gminy.

- Rozwój różnych form edukacji z zakresu przedsiębiorczości.
- Rozwój usług, świadczonych na rzecz gospodarki i szeroko rozumianego biznesu w oparciu o funkcjonujące w Gminie Stare Bogaczowice instytucje otoczenia biznesu.
- System ulg dla przedsiębiorców.
- Rozwój ekonomii współdzielenia oraz ekonomii społecznej.
- Wdrażanie rozwiązań w partnerstwie publiczno-prywatnym i publiczno-społecznym.
- Realizacja inwestycji infrastrukturalnych poprawiających warunki prowadzenia działalności gospodarczej.
- Promocja gospodarcza Gminy Stare Bogaczowice w kraju i za granicą (targi, konferencje, misje gospodarcze).
- Rozwój produktów turystycznych oparty na walorach Gminy Stare Bogaczowice i dziedzictwie przemysłowym oraz na potencjale kulturowym.

Tabela 24 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego gmina otwarta na innowacje

CEL VI.2. GMINA OTWARTA NA INNOWACJE				
Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa
Efektywna współpraca lokalnych przedsiębiorców z samorządem	Liczba przedsiębiorców współpracujących na rzecz Gminy Stare Bogaczowice	6	2021 2023	Tendencja wzrostowa

Źródło: Opracowanie własne

Kierunki działań:

- Przyznawanie nagród Wójta gminy w dziedzinie innowacyjności.
- Przyznawanie wyróżnień i stypendiów uzdolnionej młodzieży.
- Pobudzanie narzędzi budowy innowacyjnej gospodarki.

4.8. Klaster energii i wodoru

Klaster energii rozumiany jest jako cywilnoprawne porozumienie, w skład którego mogą wchodzić osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego dotyczące wytwarzania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią z odnawialnych źródeł energii lub z innych źródeł lub paliw, w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV, na obszarze działania tego klastra nieprzekraczającym granic jednego powiatu w rozumieniu ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022r. poz. 528 i 583) lub 5 gmin w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 poz. 506) Klaster reprezentuje koordynator klastra energii.

Klastry umożliwiają wykorzystanie miejscowych zasobów i potencjału energetycznego, a także sprzyjają wdrażaniu najnowszych technologii tam, gdzie są one użyteczne i opłacalne.

Klastry energii stanowią platformę do budowy nowych obszarów aktywności dla lokalnych przedsiębiorców i przyspieszają wzrost gospodarczy na obszarach objętych działaniem klastra.

Klastry energii przyczyniają się do tworzenia silniejszego, bardziej niezależnego i zrównoważonego sektora energetycznego, który lepiej służy interesom lokalnych społeczności i środowiska naturalnego.

Klasy energii sprzyjają ograniczeniu emisji spalin, zastępowaniu klasycznych pieców i kotłów nowoczesnymi rozwiązaniami opartymi na energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, opłacalnemu zagospodarowaniu odpadów oraz aktywizacji społeczeństwa i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez szerokie porozumienie między uczestnikami klastra energii. Ponadto, mają przyczynić się do obniżenia kosztów energii dla końcowych odbiorców.

Gmina Stare Bogaczowice jest jednym z członków Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru funkcjonującego w granicach administracyjnych powiatu wałbrzyskiego.²

Rysunek 11 Obszar terytorialny funkcjonowania Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru

Źródło: Strategia Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru

Aktualnie jednostki wchodzące w skład Klastra są konsumentami energii elektrycznej jednak w niedalekiej przyszłości przewiduje się przyłączenie kolejnych członków. Nowi partnerzy mogą pozwolić na zaspokojenie potrzeb energetycznych wewnątrz Klastra i przyczynić się do jego rozwoju. Takie działanie będzie oznaczało wzrost współpracy między różnymi podmiotami co będzie sprzyjało wymianie wiedzy i doświadczeń, a także wspólnemu podejmowaniu działań na rzecz transformacji energetycznej. Powyższa postawa przyczyni się do szybszego rozwoju sektora energii odnawialnej w regionie.

Po stronie Gminy Stare Bogaczowice, jako członka Klastra, jest zapewnienie wsparcia merytorycznego, informacyjnego i administracyjnego w identyfikacji i dostępie do terenów dla inwestycji związanych z OZE. Gmina będzie promować rozwiązania zwiększające efektywność energetyczną i wykorzystanie OZE w gospodarstwach domowych.

Ponadto, Gmina będzie korzystać z energii elektrycznej wytwarzanej w klastrze w obiektach użyteczności publicznej i podległych jednostkach. Będzie wspierać rozwój przedsiębiorstw z branży energii odnawialnej w obszarze klastra oraz aktywnie uczestniczyć w planowaniu i realizacji projektów dotyczących efektywności energetycznej i modernizacji infrastruktury użyteczności publicznej. Gmina

² Strategia Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru.

będzie podejmować działania mające na celu rzeczywiste wsparcie w realizacji celów dotyczących poprawy jakości powietrza, w tym likwidacji niskiej emisji.

Aktualnie dogodną lokalizacją na inwestycje związane z OZE w ramach Klastra, w szczególności elektrowniami wiatrowymi mogą być m.in. tereny Gminy Stare Bogaczowice, stanowiące ok. 32 ha.

W ostatnich latach w obrębie gminy wykonano wiele działań w zakresie poprawy efektywności energetycznej, w tym m.in. wymiany źródeł ciepła na pompę ciepła, kocioł gazowy, olejowy, ogrzewanie elektryczne, montaż mikroustalewki fotowoltaicznych. W obrębie Klastra, w związku z brakiem sieci ciepłowniczej, większość budynków w Gminie Stare Bogaczowice musi być wyposażona w indywidualne źródło ciepła. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci gazowej w Gminie Stare Bogaczowice wynosi 4,8%. Roczna produkcja energii cieplnej na terenie Gminy wynosi 1 316 GJ (366 MWh).

Istotnym, wartym odnotowania potencjałem rejonu wałbrzyskiego jest według danych PIG PIB (Państwowego Instytutu Geologicznego Państwowego Instytutu Badawczego) położenie w Sudetach w obszarze perspektywicznych dla poszukiwania wód termalnych o niskim stopniu rozpoznania. Wody termalne są cennym surowcem, który znajduje zastosowanie w różnych dziedzinach krajowej gospodarki. Zyskuje on coraz większe zainteresowanie ze strony inwestorów, w tym jednostek samorządu terytorialnego.

Tabela 25 Wykaz podmiotów, osób fizycznych prowadzących działalność wpisanych/wykreślonych do/z rejestru REGON

Obszar	Wskaźnik	Podmioty wpisane do rejestru REGON	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON	Jednostki wykreślone z rejestru REGON	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
		na 10 tys. mieszkańców			
Boguszów-Gorce	Rok 2022	1 210	84	47	631
	Rok 2017	1 018	95	55	496
	Zmiana %	19%	-12%	-15%	27%
Czarny Bór	Rok 2022	1 036	111	46	819
	Rok 2017	800	97	60	644
	Zmiana %	30%	14%	-23%	27%
Mieroszów	Rok 2022	1 310	74	35	682
	Rok 2017	1 142	88	56	610
	Zmiana %	15%	-16%	-38%	12%
Stare Bogaczowice	Rok 2022	1 269	98	79	982
	Rok 2017	1 003	162	80	787
	Zmiana %	27%	-40%	-1%	25%

Źródło: opracowanie na podstawie danych ze Strategii Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru

Potencjał OZE, Instalacje fotowoltaiczne i Elektrownia wiatrowa

Największy potencjał rozwojowy biogazu posiada Gmina Stare Bogaczowice, charakteryzując się wysokim pogłowiem zwierząt gospodarskich w gminie (drób, bydło), obecnością 5 zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego oraz oczyszczalni ścieków.

Z analizy potencjału rozwoju fotowoltaicznej energii elektrycznej na terenie gminy wynika, że północna część Gminy Stare Bogaczowice osiąga najwyższą wydajność na terenie Klastra 3.1-3.2 kWh/kWp.

Po zmianie ustawy wiatrakowej w 2023r. zauważono, że na terenie Gminy Stare Bogaczowice w MPZP, przyjętym uchwałą nr XV/126/16 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 28 września 2016r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla północno-zachodniego fragmentu obrębu Stare Bogaczowice, istnieje możliwość wybudowania turbin wiatrowych. Według opracowania Strategii Energetycznej Dolnego Śląska obszar na terenie Gminy Stare Bogaczowice (i częściowo gminy Czarny Bór) stanowi dobrą lokalizację pod elektrownie wiatrowe, przy zachowaniu odległości o których mowa w przepisach prawa. Dodatkowo obszar ten nie podlega pod ochronę prawną. W związku z powyższym w Gminie Stare Bogaczowice do 2027 roku planuje się przeprowadzenie następujących inwestycji w nowe źródła energii z nastawieniem na OZE:

Tabela 26 Wykaz planowanych inwestycji w 2027r. w G. Stare Bogaczowice w zakresie efektywności energetycznej

Lp.	Obiekt	Planowane prace w 2024r.	Planowany koszt
1	Budowa farmy fotowoltaicznej w Starych Bogaczowicach o powierzchni 3,5 ha	Budowa farmy o mocy 2,5 MW z magazynem energii	10 000 000 zł
2	Urząd Gminy Stare Bogaczowice, Remiza OSP w Starych Bogaczowicach, Remiza OSP w Gostkowie	Poprawa efektywności energetycznej budynków	3 200 000 zł
3	Elektryfikacja transportu publicznego	Zakup bez-emisyjnego autobusu oraz 2 budów wraz z infrastrukturą do ładowania	4 000 000 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Strategii Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru

V. Model Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej w Gminie Stare Bogaczowice

Rolą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie przyjętej wizji rozwoju, do powstania której przyczynią się efekty realizacji celów rozwojowych strategii, również tych z zakresu zagospodarowania przestrzennego. Dotychczasowe doświadczenia planistyczne ugruntowały wykorzystanie w dokumentach planistycznych struktury funkcjonalno-przestrzennej. Została ona określona jako układ przestrzenny kształtujący funkcjonalność jednostki, na który składa się rozmieszczenie głównych elementów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych oraz obszarów wyróżniających się charakterem i dynamiką procesów rozwojowych wraz z ich zależnościami i powiązaniem.

Ustawodawca pozostawił jednak pełną swobodę przy kształtowaniu modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Tak więc treść i sposób przedstawienia modelu będą zależeć od charakteru terenu objętego modelem, przyjętych kierunków rozwoju i stopnia zaawansowania ich realizacji oraz koncepcji autorów.

Przejawem zintegrowanego podejścia w planowaniu rozwoju jest określenie w Strategii Rozwoju Gminy Stare Bogaczowice ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie spójnych z polityką przestrzenną Samorządu Województwa Dolnośląskiego wyrażoną w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Zgodnie z powyższym w Strategii rozwoju Gminy Stare Bogaczowice należy uwzględnić:

1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

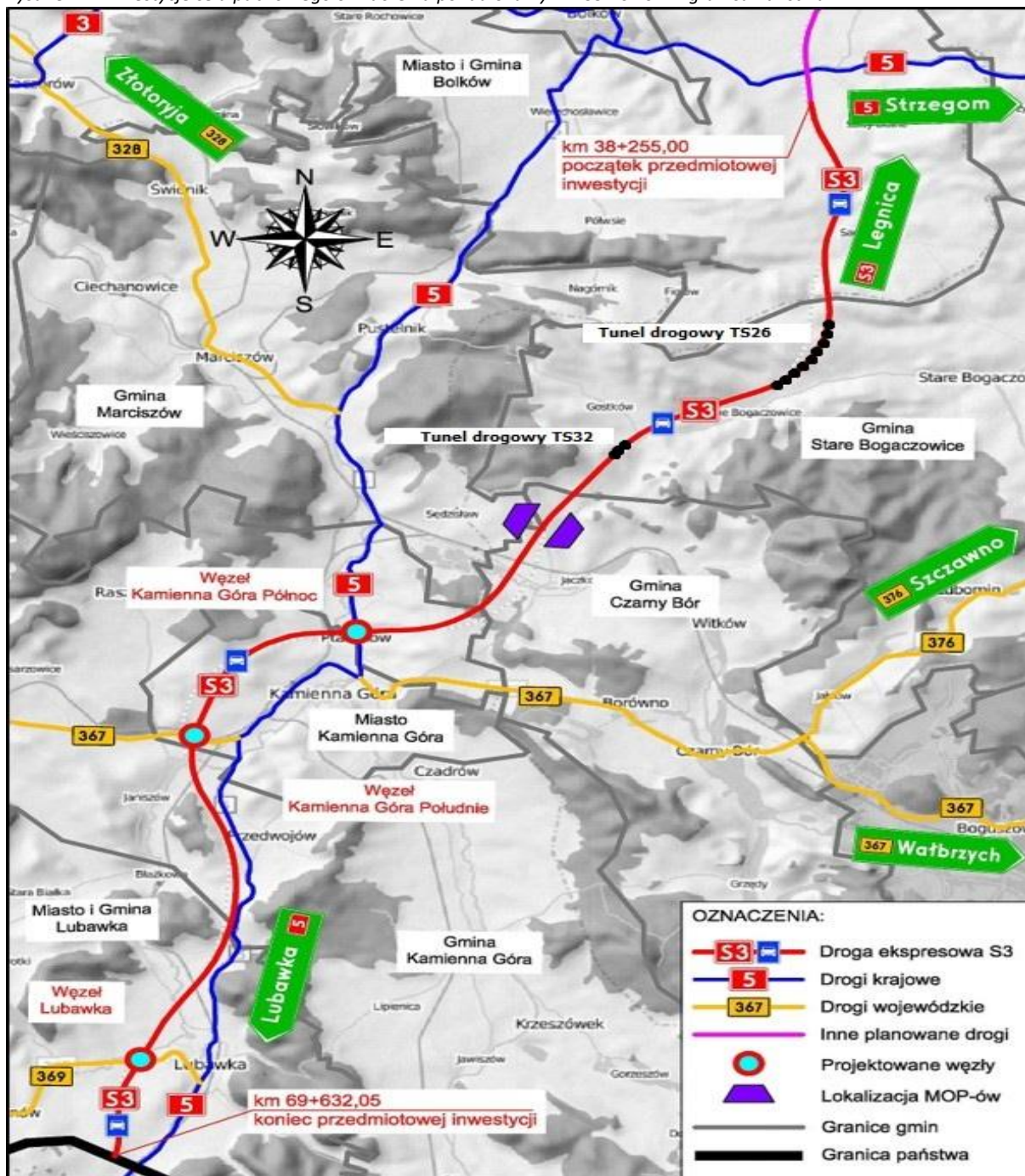
Tabela 27 Zestawienie inwestycji celu publicznego ustalone w dokumentach krajowych, w aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, ustalone w dokumentach wojewódzkich na terenie Gminy Stare Bogaczowice

Inwestycje celu publicznego ustalone w dokumentach krajowych		Zakres
K3	S3 Bolków - granica państwa	ustalenia
K5	Budowa łączników aglomeracyjnych między drogą ekspresową S3 a aglomeracją Wałbrzyską oraz Jeleniogórką wraz z dokończeniem południowej obwodnicy Jeleniej Góry	ustalenia
K156	Budowa dwutorowej linii energetycznej 400 kV Mikułowa - Świebodzice wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym (PSE S.A.)	ustalenia
K304	Budowa linii kolejowych dla potrzeb Centralnego Portu Komunikacyjnego: linia kolejowa nr 268 Świdnica Miasto – Sędziszów	ustalenia
Inwestycje celu publicznego ustalone w dokumentach wojewódzkich		
W26	Opracowanie planu ochrony Książańskiego Parku Krajobrazowego	postulat
Inwestycje celu publicznego ustalone w aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych		
K175	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Wałbrzych poprzez budowy kolektorów sanitarnych	ustalenia
Inwestycje ponadlokalne zaplanowane przez przedsiębiorstwa energetyczne – wynikające z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych		

Inwestycje celu publicznego ustalone w dokumentach krajowych		Zakres
EE2	Budowa lub rozbudowa połączeń transgranicznych – budowa dwutorowych linii 400 kV: Mikułowa – Świebodzice*	postulat
EE59	Modernizacja lub przebudowa linii 110 kV: R-Podzamcze – R-Boguszów oraz Boguszów – do stupa nr 24	postulat
EE61	Modernizacja lub przebudowa linii 110 kV: S-223 relacji R-Boguszów do R-Marciszów,	postulat

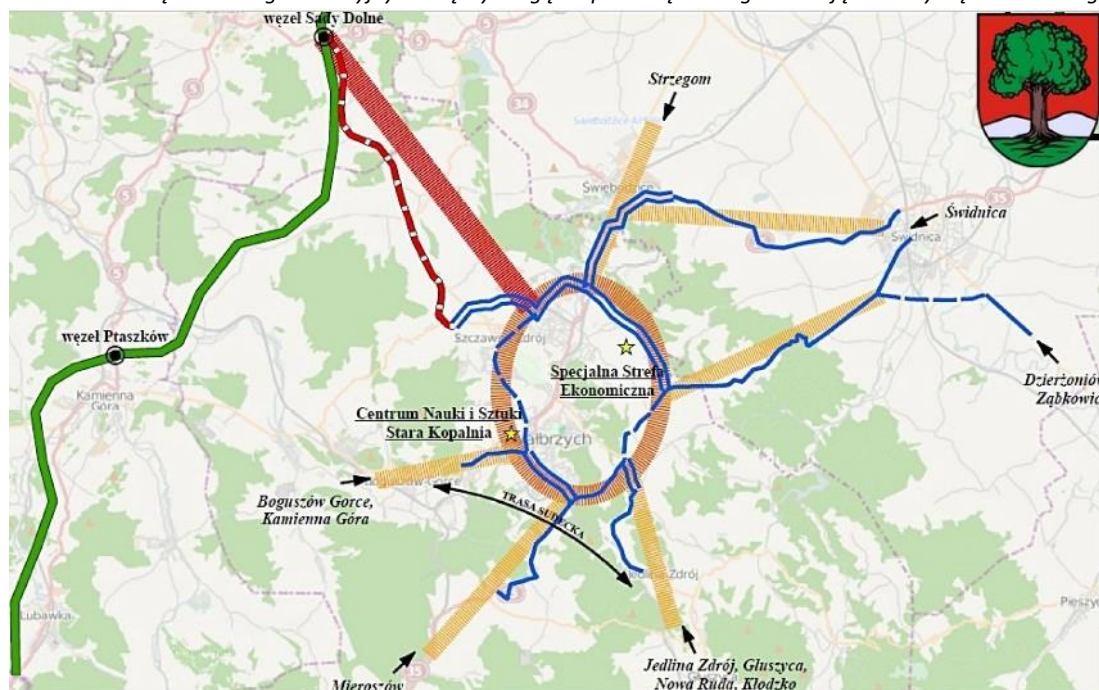
Źródło: Zestawienie sporządzone na podstawie danych otrzymanych z Instytutu Rozwoju Terytorialnego

Rysunek 12 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – S3 Bolków – granica Państwa

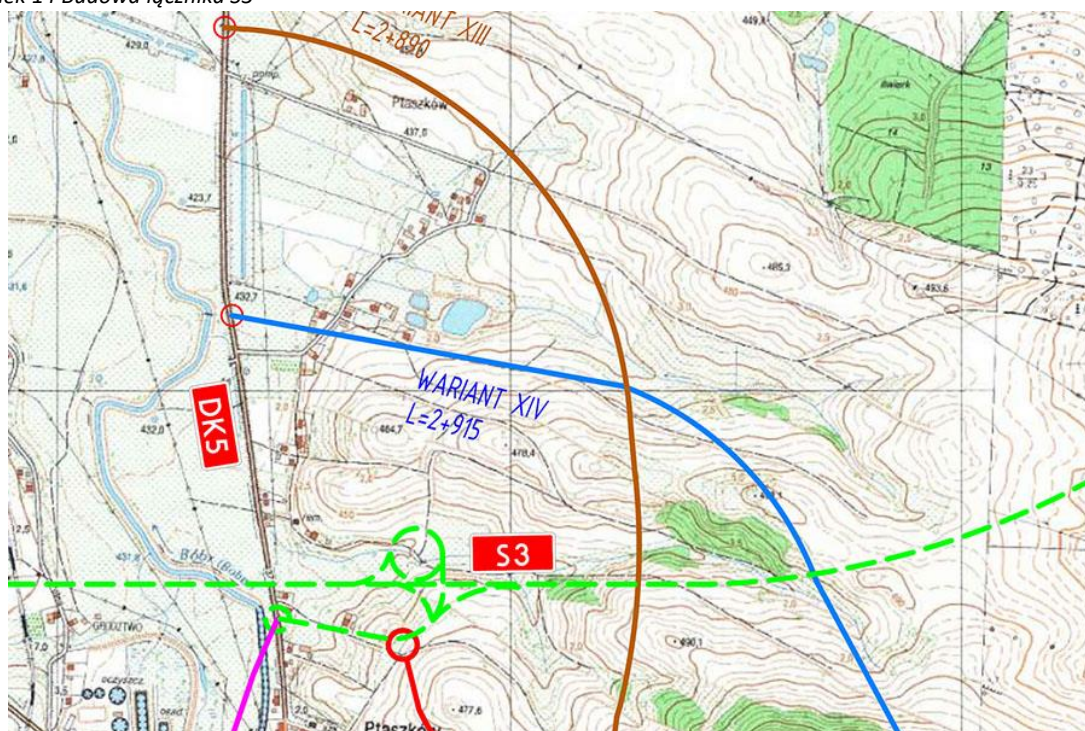
Źródło: GDDKiA

Rysunek 13 Budowa łączników aglomeracyjnych między drogą ekspresową S3 a Aglomeracją Wałbrzyską oraz Jeleniogorską

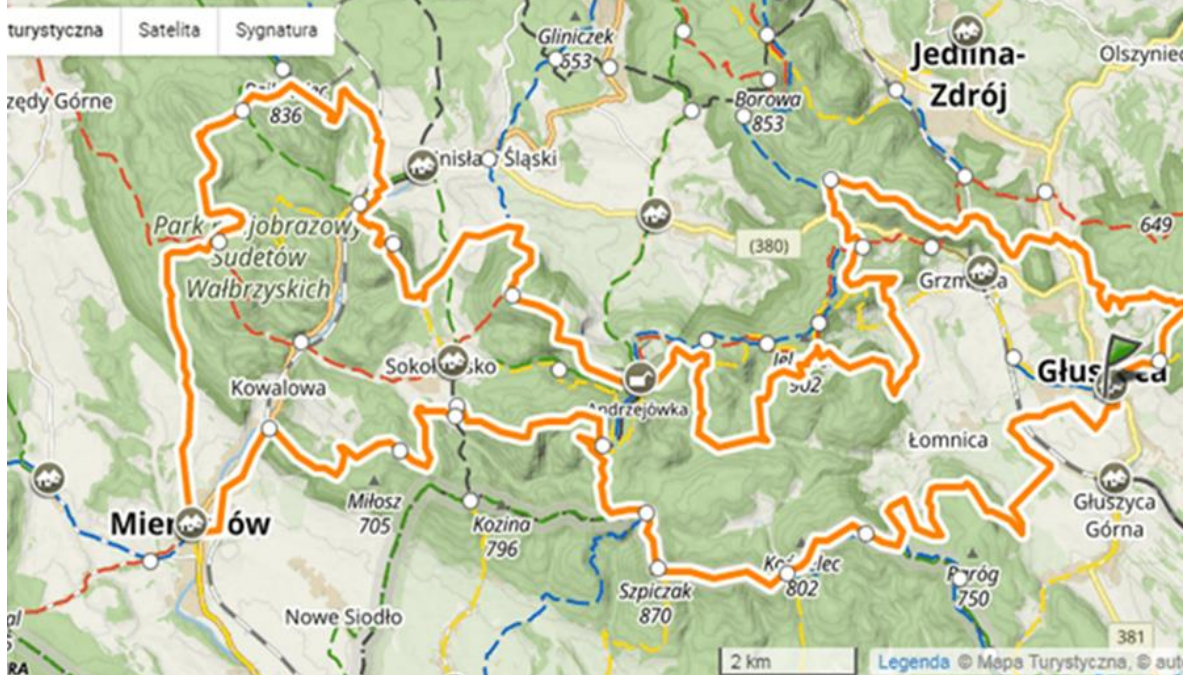
Źródło: Wałbrzych nasze miasto

Rysunek 14 Budowa łącznika S3

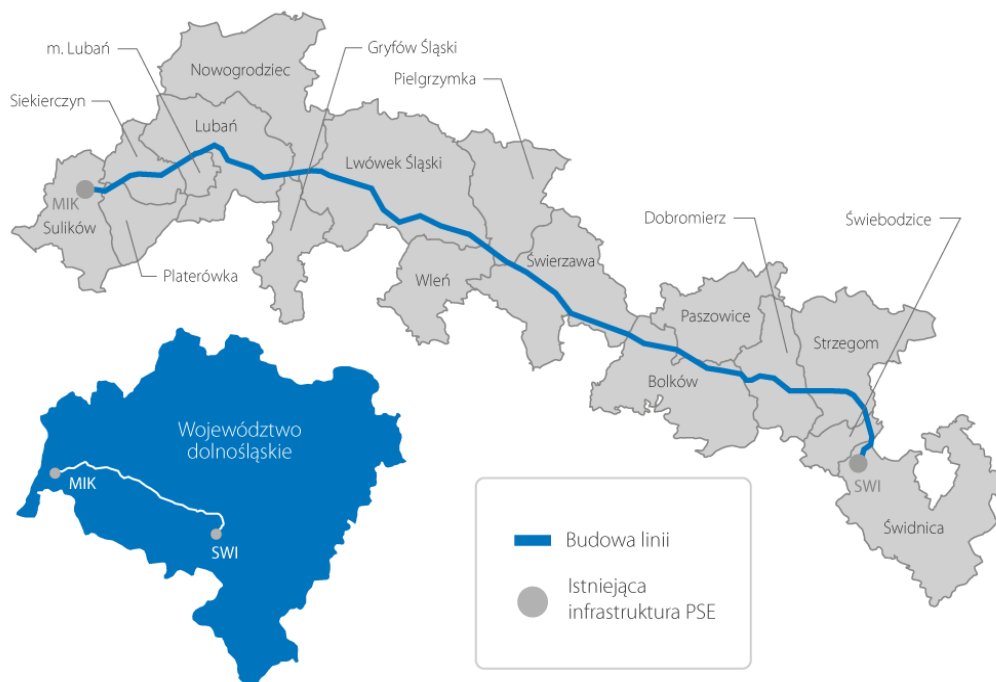
Źródło: <https://czadrow24.pl/zobacz-jak-bedzie-wygladal-lacznik-s3>

Rysunek 15 Budowa łączników aglomeracyjnych między drogą ekspresową S3 a Aglomeracją Wałbrzyską oraz Jeleniogorską

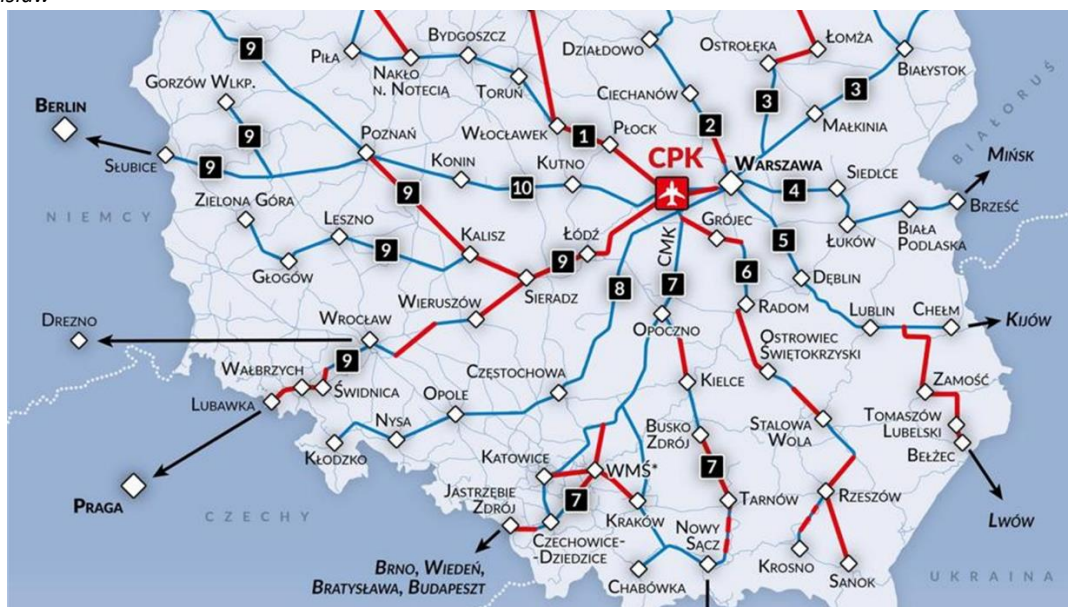
Źródło: <https://mapa-turystyczna.pl/route/5k96#50.82597/16.17110/13>

Rysunek 16 Budowa linii elektroenergetycznej 400 kV Mikułowa - Świebodzice, Koncepcja planowanej trasy linii

Źródło: inwestycje-Polskie Sieci Elektroenergetyczne

Rysunek 17 Budowa linii kolejowych dla potrzeb Centralnego Portu Komunikacyjnego: linia kolejowa nr 268 Świdnica Miasto – Sędziszaw

Źródło: <https://czytajrzeszow.pl> - inwestycje

2. Ustalenia i postulaty Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego w zakresie zasad zagospodarowania dla obszarów funkcjonalnych obowiązujących dla gmin.

I. Ustalenia

Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz dostępu do usług i rynku pracy dzięki hierarchicznej strukturze sieci osadniczej.

Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego oraz ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.

Integrowanie transportu poprzez wyznaczanie oraz budowę gminnych i aglomeracyjnych zintegrowanych węzłów przesiadkowych.

W przypadku opracowania koncepcji zielonej infrastruktury uwzględnienie ustaleń tej koncepcji w celu zagwarantowania spójnego wdrażania.

Wskazanie korytarzy ekologicznych, w tym korytarzy rzecznych. Pozostawienie wzdłuż rzek, mniejszych cieków i urządzeń melioracji podstawowych pasów terenów zielonych, wolnych od zabudowy.

Prowadzenie współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych w celu zarządzania przestrzenią w taki sposób, aby następowała integracja oraz łączenie funkcji komplementarnych w przestrzeni w celu zmniejszenia kosztów funkcjonowania infrastruktury komunalnej i podniesienia jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem:

a) zrównoważonej mobilności, w tym zwiększenia udziału ruchu rowerowego w transporcie, m.in. poprzez planowanie i realizowanie wzdłuż dróg gminnych tras rowerowych pozwalających na powiązanie jednostek osadniczych bezpośrednio z celami codziennych dojazdów do szkoły, pracy i usług lub przystanków i węzłów transportu zbiorowego z zachowaniem odpowiednich rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo i adekwatnych do natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach tych dróg),

- b) wspólnego planowania rozwoju zabudowy mieszkaniowej w formie kompleksowych zespołów zabudowy, z zapewnieniem w miejscu zamieszkania dostępu do podstawowych usług publicznych, infrastruktury technicznej oraz transportu zbiorowego,
- c) potrzeb ochrony obszarów cennych przyrodniczo i ochrony krajobrazu kulturowego oraz tożsamości miejsca,
- d) potrzeb kształtowania struktur przestrzennych umożliwiających zachowanie i funkcjonowanie terenów otwartych i zieleni w obszarach zurbanizowanych, powiązanych z miejskimi systemami zieleni,
- e) potrzeb ograniczania zagospodarowania terenów dotychczas niezurbanizowanych i zapobieganiu temu zagospodarowaniu,
- f) potrzeb zachowania obszarów dostępnych publicznie w ramach struktury zagospodarowania przestrzeni miejskich,
- g) kształtowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Określenie na terenie gminy co najmniej jednego dużego, zwartego kompleksu publicznie dostępnego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego, który zapewni mieszkańcom możliwość wspólnego spędzania czasu wolnego w otwartej przestrzeni, a przy tym nawiązywaniu i pogłębianiu relacji i kontaktów społecznych.

Określenie, dla jednostek osadniczych o wielkości powyżej 250 mieszkańców, publicznie dostępnego terenu rekreacyjno-wypoczynkowego w zasięgu pieszo dojazdu i dojazdu rowerem.

Ograniczenie przeznaczania pod zabudowę podlegającą ochronie przed hałasem terenów narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie infrastruktury transportowej.

Separowanie terenów zabudowy podlegającej ochronie przed hałasem od dużych zwartych kompleksów terenów zabudowy produkcyjnej, usługowej lub produkcyjno-usługowej poprzez ustalenie minimalnych odległości między tymi terenami i kompleksami.

Planowanie rozwoju struktur przestrzennych w oparciu o metodę Transit Oriented Development (TOD).

Zachowywanie pomiędzy jednostkami osadniczymi wolnych od zabudowy i zagospodarowania (z wyłączeniem dróg i sieci uzbrojenia terenu) terenów otwartych lub zalesionych. Zaleca się, aby wolne od zabudowy i zagospodarowania przestrzenie otwarte lub zalesione miały szerokość co najmniej 500 m, a w przypadku gdy odległość ta jest mniejsza niż 500 m zaleca się ograniczenie rozwoju zabudowy na kierunkach, w których mógłby on doprowadzić do dalszego zmniejszenia przestrzeni wolnej od zabudowy pomiędzy jednostkami osadniczymi.

Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu

Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.

Zwiększenie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt). Nie należy zalesiać cennych

przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz i ciągów widokowych.

Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy.

Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Wskazanie obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych przyjmując poniższe zasady ich turystycznego udostępniania:

- a) realizacja infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych zgodnej z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów – w obszarach chronionych,
- b) realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie lub w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów – w terenach zurbanizowanych,
- c) w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów.

II. Postulaty

Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz dostępu do usług i rynku pracy dzięki hierarchicznej strukturze sieci osadniczej.

Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego oraz ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.

Planowanie elementów zielonej infrastruktury z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami.

Planowanie tras rowerowych z zachowaniem ciągłości na styku z innymi gminami.

Uwzględnienie w polityce przestrzennej możliwości odbudowy, modernizacji i rozbudowy linii kolejowych dla zaspokojenia potrzeb kolejowych przewozów aglomeracyjnych.

Uwzględnienie w polityce przestrzennej zielonej infrastruktury jako elementu struktury przestrzennej i kierunku przeznaczenia terenu.

Kierunek 1.2. Zapobieganie peryferyjności ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją.

Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w Strategii Rozwoju Sudety 2030.

Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.

Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.

Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.

Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych.

Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.

Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez:

a) realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi,

2) wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu.

Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych.

Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków.

Weryfikacja przebiegu i modernizacja Drogi Śródsudeckiej (Via Montana) poprawiająca bezpieczeństwo trasy i jej atrakcyjność turystyczną oraz skuteczność ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych w obszarze oddziaływania trasy.

Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenie naturalnego i pochodzące z działalności człowieka.

Kierunek 3.5. Ograniczenie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych - powodzi i suszy

Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych.

Kierunek 3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców.

Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.

Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.

Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku.

Zachowanie bezpiecznej odległości od zakładów o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,

Cel 4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej.

Kierunek 4.1. Zwiększenie dostępności zewnętrznej w ramach sieci TEN-T.

Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji: Budowa kolei dużych prędkości (KDP) tzn. „Y” relacji Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław oraz jego wydłużenie w kierunku Pragi.

Kierunek 4.2. Integracja działań w ramach głównych korytarzy drogowych o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa.

Korytarz (praski) – przebieg: S3 Nowa Sól – Polkowice – Lubin – Legnica – Jawor – Bolków – Kamienna Góra – Lubawka granica państwa.

Korytarz „sudecki południowy” – przebieg: DK30 Zgorzelec – Lubań – Jelenia Góra – dalej jako DW367 Kowary – Kamienna Góra – Wałbrzych - dalej jako DW381 Nowa Ruda - Kłodzko – dalej jako DK46 Paczków.

W ramach wskazanych ciągów drogowych postuluje się o uwzględnienie rezerw terenowych z uwagi na możliwość ujednolicenia parametrów użytkowych dróg wchodzących w skład danego korytarza. Szczególnie istotnym jest zapewnienie możliwości dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe. W miarę możliwości należy ograniczać lokalizację nowych zjazdów oraz skrzyżowań z drogami dojazdowymi i lokalnymi. Obsługa przyległych terenów powinna odbywać się poprzez już istniejące zjazdy, skrzyżowania oraz nowe drogi o klasie co najmniej zbiorczej, a dotyczy to w szczególności dróg klasy technicznej G i GP. W ramach wskazanych korytarzy należy dążyć do realizacji ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych zgodnie ze Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego.

Kierując się koncepcją funkcjonalno-przestrzenną rozwoju województwa dolnośląskiego, zakładając kilka podstawowych elementów stanowiących ogólne ramy rozwoju, w ramach Gminy Stare Bogaczowice możemy scharakteryzować m.in.:

- Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa – czyli potencjał na bazie, którego możliwe będzie uruchomienie nowych procesów rozwojowych, istotnie zwiększających możliwości rozwoju województwa.

Zgodnie z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa dolnośląskiego do roku 2030:

- Na terenie Gminy Stare Bogaczowice podłoże gleb na terenie gminy stanowi głównie zwietrzelina skał osadowych i krystalicznych. Na ich bazie wykształciły się gleby bielcowo – brunatne, głównie wietrzeniowe i deluwialne o składzie mechanicznym glin pylastych średnich i ciężkich. Gleby bielicoziemne, ze względu bonitacyjnego zaliczane są do najniższych klas V-VIRZ.

Na wysoczyźnie morenowej w części południowo zachodniej występują gleby płowe.

Okolo 10% gruntów ornych tworzą gleby lekkie na bazie piasków gliniastych. W dolinach rzek występują mady i gleby glejowe o składzie glin średnich i iłów pylastych. Pod względem bonitacji gleb okolo 70% terenu gminy stanowią gleby kl. IV b i V (grunty orne) oraz okolo 8% kl. IV i V (użytki zielone).

Gleby położone na łagodnych zboczach reprezentują najczęściej kompleks górski i pastewny górski (k. 11 i 12 –około 80% gleb) oraz kompleks 2 z w użytkach zielonych. Słabsze gleby wierzchołzin reprezentuje kompleks 10 – pszenne górski. Słabsze gleby

wierzchowin reprezentuje kompleks 11 – zbożowo górski i 13 - owsiany górski, a w użytkach zielonych – średni 2 z i słabszy 3 z. Kompleksy 2 z i 3 z występują też w podmokłych strefach obniżen.

Model Funkcjonalno – Przestrzenny dla Gminy Stare Bogaczowice -w postaci graficznej stanowi załącznik do opracowania i obrazuje m.in. demografię, sieć osadniczą, powiązania infrastrukturalne, zieloną infrastrukturę.

Nr	Zakres przestrzenny elementu	Obszary objęte modelem	Lokalizacje w Gminie Stare Bogaczowice	Zasady, zalecenia, przepisy w zakresie
I.	Demografia	Struktura demograficzna	Główne skupiska mieszkalne zlokalizowane są w kilku największych miejscowościach: - Stare Bogaczowice, - Struga, - Chwaliszów, - Jabłów, - Gostków	Systemu transportowego, usług publicznych, handlu, pomocy społecznej, ochrony zdrowia
II.	Sieć osadnicza	Zwarte obszary zurbanizowane	Gmina S.B. obejmuje strefę zróżnicowanych ograniczeń dla rozwoju osadnictwa wynikających z ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego, krajobrazu	Sieci osadnictwa
		Obszary usług publicznych	Obszary położone w największych miejscowościach.	Sieci usług publicznych
		Zabudowa w obrębie miejscowości	6 % ogólnej powierzchni gminy stanowią obszary zabudowane Zgodnie z obowiązującym studium przewiduje się poszerzenie istniejącej zabudowy poszczególnych wsi o tereny przylegające do istniejącej zabudowy oraz uzupełnienie zabudowy na wolnych terenach w poszczególnych miejscowościach (np. przeznaczenie pod zabudowę gruntów przylegających lub wchodzących w skład siedlisk rolniczych)	Wskazania dla inwestorów
		Centra kultury	Gminne Centrum Biblioteczno – Kulturalne w Starych Bogaczowicach	Polityki kulturalnej
		Centra przedsiębiorczości	Aktiv Sp. z .o.o. w Gostkowie Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Przyszłość w Starych Bogaczowicach	Zasady kształtowania stref gospodarczych
		Migracje	Migracje do ośrodków z najlepszym dostępem do usług, transportu, pomocy społecznej i ochrony zdrowia.	Systemu transportowego, usług publicznych, handlu, pomocy społecznej, ochrony zdrowia

III.	Obszary o kluczowych funkcjach – Model Funkcjonalno-Przestrzenny	Edukacja	- Niepubliczne przedszkole „Struga” Szkolna 2, 58-311 Struga - Szkoła Podstawowa w Starych Bogaczowicach, ul. Główna 172 a, 58-312 Stare Bogaczowice - Niepubliczne Przedszkole "Przedszkolaki Spod Trójarbu", ul. Główna 172 a, 58-312 Stare Bogaczowice	Przedszkola i szkoły
		Turystyka	- Szlak czerwony: Zamek Cisy – Struga – Czerwone Wzgórze – Szczawno Zdrój – Stary Książ – Zamek Książ – Świebodzice – Bystrzyca Górna – Lutomia Górna – Pieszyce. - Szlak czerwony: Nowe Bogaczowice – Stare Bogaczowice – Rozdroże pod Jagodnikiem – Rozdroże pod Trójarbem – Trójarb. - Szlak niebieski: Witków Śląski PKP – Trójarb – Modrzewiec – Węgielnik-Struga – Zamek Cisy - Dolina Czyżynki. - Szlak zielony: Szklarska Poręba Górna – Kolorowe Jezioro – Krąglak – Gostków – Rozdroże Pod Trójarbem – Trójarb – Lubomin – Chełmiec – Boguszów Gorce – Dzikowiec Wielki – Sokołowsko – schronisko Andrzejówka – Rybnica Leśna – Dworzec Wałbrzych Główny. - Szlak zielony: Szlak Zamków Piastowskich o długości 146 km, , przebiegający przez tereny województwa dolnośląskiego. Na terenie Gminy Stare Bogaczowice przebiega od Zamku Książ poprzez Ruiny Zamku Cisy, Chwaliszów w kierunku Zamku Świny i Zamku w Bolkowie. - Szlak żółty: Bolków – Wierzchosławice – Nagórniki – Przełęcz Pojednania – Gostków – Nowe Bogaczowice – Dolina Polskiej Wody – Jagodnik – Rozdroże Pod Trójarbem – Trójarb – Lubomin – Szczawno Zdrój. - Szlak żółty: Stare Bogaczowice – Zalew na Chwaliszówce – Struga – Pełcznica – Cis Bolko. - Szlak czarny: Sędziszów – Gostków – Kokosz – Przełęcz Pojednania – Wrone – Stare Bogaczowice – Dolina Polskiej Wody – Rozdroże pod Trójarbem – Jabłów –	Przestrzeń dla turystyki i rekreacji

		dworzec kolejowy Boguszów Gorce Zachód. • Szlak czarny: Rozdroże nad Witkowem – Kapliczne Rozdroże – Rozdroże nad Nowymi Bogaczowicami Na terenie Gminy Stare Bogaczowice znajdują się także liczne szlaki rowerowe: • Szlak rowerowy niebieski: Szczawno Zdrój – Struga – aleja Czereśniowa – Skrzyżowanie Siedmiu Dróg – rozdroże pod Trójgarbem – Lubomin – Szczawno Zdrój. • Szlak rowerowy zielony: Świebodzice – Cieszów – Chwaliszów – Stare Bogaczowice – Nowe Bogaczowice – Gostków – Jabłów – Kamienna Góra. • Szlak rowerowy żółty – Świebodzice – Cieszów – Chwaliszów – Dobromierz. • Szlak rowerowy zielony: Pełcznica – Zamek Cisy – Dolina Czyżynki – Struga – Podzamcze. • Szlak rowerowy niebieski: Świebodzice – Cieszów – Pełcznica. • Szlak rowerowy czarny: Stare Bogaczowice – Zalew na Chwaliszówce – szlak rowerowy niebieski. • Szlak Cysterski - Gmina i Parafia Stare Bogaczowice otrzymały zaszczytny tytuł „Gminy Szlaku Cysterskiego” potwierdzony certyfikatem. TRASA SUDECKA - materiały informacyjne - konsultacje społeczne W związku z toczącymi się pracami związanymi z przygotowaniem koncepcji dla w/w zadania, zapraszamy wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych. Celem prowadzonych konsultacji jest poinformowanie lokalnych społeczności o planowanym zakresie przedsięwzięcia, prezentacja proponowanych rozwiązań przebiegu trasy oraz zebranie uwag, wniosków i opinii mieszkańców. Opis zadania inwestycyjnego: Inwestycja zlokalizowana jest w powiecie wałbrzyskim i m. Wałbrzych w woj. dolnośląskim i obejmuje swoim zasięgiem teren gmin: - Boguszów – Gorce - Wałbrzych. Obecnie główne osie komunikacyjne na tym obszarze stanowią drogi	
--	--	--	--

		wojewódzkie: Nr 367 Jelenia Góra – Wałbrzych, Nr 375 Dobromierz – Wałbrzych. Projektowana trasa jest powiązana z przygotowywaną inwestycją budowy obwodnicy m. Szczawna - Zdroju w ciągu drogi wojewódzkiej nr 375. Trasę Sudecką projektuje się pomiędzy punktami: początek trasy w Boguszowie-Gorcach, przy ul. Pułaskiego za zwartą zabudową w okolicy stadionu, koniec trasy w Wałbrzychu na istniejącym skrzyżowaniu ulic Andersa i Wysockiego. Inwestycja polega na budowie obwodnicy łączącej Boguszów-Gorce z Wałbrzychem, która w dalszej perspektywie będzie łączyć się z obwodnicą Wałbrzycha i Szczawna-Zdroju. Drogi w granicach miasta Wałbrzycha są zarządzane przez Zarząd Dróg Komunikacji i utrzymania Miasta w Wałbrzychu (ZDKiUM) w Wałbrzychu, natomiast na terenie gm. Boguszów-Gorce pozostają w zarządzie Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu (DSDiK). W ramach zagospodarowania terenu obwodnicy przewiduje się wykonanie jezdni o nawierzchni bitumicznej o szerokości min. 8,0 m (2 pasy ruchu po 3,5 m wraz z obustronnymi opaskami szerokości 0,5 m). W obrębie skrzyżowań jedno i dwupoziomowych, odcinków o dużych pochyleniach podłużnych szerokość jezdni zostanie zwiększona z uwagi na lokalizację dodatkowych pasów ruchu na wzniesieniach, włączeniach i wyłączeniach, oraz wymaganych poszerzeniach na serpentynach. Projektuje się pobocza gruntowe szerokości min. 1,5 m, w przypadku lokowania na poboczu urządzeń infrastruktury drogi (ekrany, bariery, słupy oświetleniowe) przewiduje się zwiększenie szerokości poboczy. W liniach rozgraniczających inwestycji znajdują się także urządzenia budowli inżynierskich – podpory, przyczółki i przęsła obiektów mostowych przejść dla zwierząt oraz przepusty pod drogami służące do odprowadzenia wód z terenu drogi lub zapewnienia drożności systemu cieków i rowów. Na przeważającym odcinku korona	
--	--	--	--

		drogi zostanie powiązana z istniejącym terenem budowlą ziemną o wysokości do 8,0 m i skarpach o nachyleniu 1:1,5. Na odcinku wykorzystania nasypu nieczynnej linii kolejowej w wariancie 2 wysokość budowli ziemnej może przekraczać 8,0 m co wymagać będzie indywidualnych rozwiązań dostosowanych do zagospodarowania terenu u podstawy nasypu. Planuje się obsianie skarp mieszankami traw i umocnienie w miejscach możliwego rozmycia. W ramach zagospodarowania terenu przewiduje się lokalizację rowów otwartych trapezowych o szerokości dna nie mniej niż 0,5 m i skarpach o pochyleniu 1:1,5. Z uwagi na duże spadki podłużne przewiduje się wykonanie umocnienia rowów: faszyną, narzutem kamiennym i elementami prefabrykowanymi. W ramach projektowanych linii rozgraniczających przewidziano także lokalizację dróg dojazdowych o nawierzchni bitumicznej lub żwirowej o szerokości min. 3,5 m i poboczami gruntowymi min. 0,75 m. W ramach zagospodarowania terenu przewiduje się lokalizację urządzeń bezpieczeństwa ruchu takich jak bariery stalowe, poręcze, znaki i tablice drogowe, a także ekrany akustyczne. W uzasadnionych przypadkach zaprojektowano odcinki kanalizacji deszczowej dla obsługi jezdni (studzienki ściekowe, przykanaliki, studnie rewizyjne, umocnienia wlotów i wylotów). Należy również uwzględnić lokalizację elementów ochrony, takich jak separatory substancji szkodliwych, jak i miejsca do ich obsługi. W ramach zagospodarowania terenu przewiduje się lokalizację urządzeń przebudowywanych sieci: kanalizacji deszczowej miejskiej, kanalizacji sanitarnej, wodociągów, sieci elektroenergetycznych, sieci telekomunikacyjnych, sieci gazowych. Podstawowe parametry drogi: - droga lub ulica klasy G - szerokość minimalna w liniach rozgraniczających s=25 m - szerokość jezdni 2×3,50 m, plus opaska 2×0,50 m - na całej długości trasy ciąg pieszo-	
--	--	---	--

		rowerowy szer. 3,0 m Warianty obwodnicy stanowi jednojezdniowa droga dwupasowa. W planie trasa posiada załomy wyokrąglone łukami o promieniach od 400 do 1000 m - dla przebiegu trasy po nowym śladzie oraz od 25 do 150 m - dla przebiegu trasy w wariantie 3 przez odcinek serpentyn i obszaru zabudowanego. W ramach wariantów zaprojektowano 3 obiekty mostowe w wariantach 1 i 3 oraz 5 obiektów mostowych w wariantie 2. Trasę w przekroju podłużnym charakteryzuje podgórska i górską rzeźba terenu. Obwodnica prowadzi w pobliżu masywu góry Chełmiec i na znacznych odcinkach przebiega przez obszary o dużej deniwelacji. Determinuje to projektowaną niweletę w sposób podstawowy. Dla wszystkich wariantów trasy nie przekroczono maksymalnego dozwolonego pochylenia niwelety. Projektowana niweleta dowiązana jest wysokościowo do istniejących punktów na początku i końcu drogi. Niweleta składa się z odcinków o spadkach od 0,5 % do 6,9 % wyokrąglonych łukami wypukłymi o promieniach minimalnych 3 000 m oraz wklęsłymi o promieniach minimalnych 1 800 m.	
	Produkcja przemysłowa	Aktiv Sp. z .o.o. - Gostkowo Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Przyszłość - Stare Bogaczowice	Ochrona środowiska przyrodniczego, krajobrazu, gleb, wód, powietrza, klimatu akustycznego, zieleni publicznej, przestrzeni publicznej, preferencje dla przedsiębiorców
	Rolnictwo	Jedną z najbardziej perspektywicznych branż na terenie Gminy Stare Bogaczowice jest rolnictwo	Ochrona środowiska przyrodniczego, krajobrazu, gleb, wód, powietrza, klimatu akustycznego, zieleni publicznej, przestrzeni publicznej, preferencje dla rolników

		Leśnictwo	Na obszarze Gminy Stare Bogaczowice – leśnictwo - lasy 31% ogólnej powierzchni gminy Występujące lasy: - mieszane – dominuje drzewostan świerkowy, lasy bukowe, dębowe, sosnowe. Największy kompleks leśny jest częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu Masywu Trójgarbu. Na wschodzie gminy – lasy wchodzą w granicę Książańskiego Parku Krajobrazowego Na południu – lasy są częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu Masywu Chełmca. Lasy bogate są bogate w różnorodne, jadalne grzyby, jagody, dzikie zwierzęta – sarny, jelenie, dziki, zające, bobry, lisy. Wszystkie lasy zaliczane są do I kategorii ochronnej.	Ochrona środowiska przyrodniczego, krajobrazu, gleb, wód, powietrza, klimatu akustycznego, ochrona lasów, rozwój terenów zalesionych wg Nadleśnictwa. W zakresie istniejącego zagospodarowania zgodnie z obowiązującym studium i faktycznym zagospodarowaniem – nie przewiduje się zalesień oraz przeznaczenia gruntów leśnych na cele nie związane z gospodarką leśną.
		Założenia polityki terytorialnej województwa/ Polityka terytorialna Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego, Sudeckiego Obszaru	Wałbrzyski obszar Funkcjonalny – to miejski obszar funkcjonalny ustalony w PZP woj. dolnośląskiego jako obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym. Sudecki Obszar Funkcjonalny – to górski obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym. Jego granice i	

		Funkcjonalnego, Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego, Obszaru Funkcjonalnego Cennego Przyrodniczo	obszar zasady zagospodarowania ustalono w PZP woj. dolnośląskiego. Jako jednostkę delimitacji górskiego obszaru funkcjonalnego przyjęto podregiony, w granicach których zlokalizowana jest strefa górską. Przygraniczny Obszar Funkcjonalny – to obszar funkcjonalny ustalony w PZP woj. dolnośląskiego jako obszar o znaczeniu ponadregionalnym. Obszar Funkcjonalny Cenny Przyrodniczo – to obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym. Granice i zasady zagospodarowania ustalono w PZP woj. dolnośląskiego.	
--	--	--	---	--

				Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze Wałbrzych – utrata funkcji, wyjątkowo niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza	Przełamywanie szeregu niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych, w tym utrudniony dostęp do usług publicznych. Dążenie do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych gmin zagrożonych. W strefach przygranicznych z województwami sąsiednimi, działania rozwojowe w stosunku do takich obszarów powinny być istotnym elementem współpracy na szczeblu międzyregionalnym.
		Obszary strategicznej interwencji	Zdefiniowane na poziomie krajowym		

				Ośrodki gdzie następuje osłabienie znaczenia społeczno-gospodarczego np. Świebodzice	Świebodzice, Jawor – występują tam problemy rozwojowe związane ze spadkiem liczby ludności, głównie wykształconej, starzenia się społeczeństwa, niewystarczającej dostępności transportowej.	Dążenie do niwelowania problemów rozwojowych wynikających ze spadku liczby ludności głównie wykształconej poprzez zwiększenie dostępności transportowej i możliwości większych ośrodków.
				Miasta zagrożone trwałą marginalizacją	Skupiska gmin wiejskich i powiązane z nimi funkcjonalnie małe miasta charakteryzujące się kumulacją problemów społecznych i ekonomicznych, nasilaniem emigracji osób w wieku produkcyjnym oraz ograniczonym dostępem do usług. Wałbrzych i okolice wraz z mniejszymi ośrodkami należą do obszarów o najgorszym dostępie do usług publicznych.	

			Zdefiniowane na poziomie regionalnym	Gmina Stare Bogaczowice – należy do Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego, Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego, Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, Obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo	Gmina Stare Bogaczowice	Należy zwracać uwagę na rozwój społeczny, gospodarczy. Ważnym aspektem jest rozwój transportu publicznego, rozwój instytucji rozwoju społecznego z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej mających znaczenie ponadlokalne oraz regionalne a nieuwzględnionych w ramach poziomu I, i nienależących do zadań poziomu IV. Gminy skupione w Wałbrzyskim Obszarze Funkcjonalnym ustalone są w celu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych aglomeracji Wałbrzyskiej.
--	--	--	--------------------------------------	--	-------------------------	--

		Obszary chronione (gleby) Ochrona krajobrazu kulturowego	Strefa A–ściślej ochrony konserwatorskiej – obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. Obszar ten określono jako materialne świadectwo historii. Zakłada się w nim pierwszeństwo wymagań konserwatorskich. Obszar wsi obejmuje założenie cmentarne z kościołem św. Józefa z kaplicą św. Anny do zespołu kościoła ewangelickiego. W strefie ściślej ochrony konserwatorskiej ochronie podlegają wszelkie obiekty podziemne i znaleziska oraz odkryte detale architektoniczne. Strefa K-ochrony krajobrazu kulturowego - obejmuje tereny krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym znajdującym się w jego otoczeniu lub obszary o ukształtowanym w wyniku działalności ludzkiej charakterystycznym wyglądem. Wyznaczona dla ciągu osadniczego wsi Stare Bogaczowice. W obrębie gminy znajduje się fragment strefy ochrony bezpośredniej – na obszarze wsi Chwaliszów i Cieszów Dolny, zbiornika Dobromierz oraz strefy b i c (ochrony pośredniej) z wyłączeniem rejonu wsi Gostków i Jabłów położonych na terenie zlewni Bobru. Obszary prawnie chronione: - Książański Park Krajobrazowy i jego otulina (obejmuje ok. 500 ha w części północno-wschodniej gminy), - Obszar Krajobrazu Chronionego o pow. ok. 1800 ha obejmujący Masyw Trójgarbu i obszary Natura 2000, - specjalny obszar ochrony siedlisk Masyw Chełmca PLH020057, - specjalny obszar ochrony siedlisk Dobromierz PLH020034, - obszar specjalnej ochrony ptaków-Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie PLB020010. Część gminy sąsiadująca z obszarem miasta Szczawno Zdrój znajduje się w strefie C-ochrony górniczej-ochrony uzdrowiska Szczawno Zdrój, w której obowiązują zasady określone statusem uzdrowiska.	Warunki ochrony środowiska przyrodniczego
--	--	---	---	--

	Obszary Funkcjonalne cenne przyrodniczo	1. Obszary węzłowe wysokiej ochrony – lądowych korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym: - obszar Natura 2000 – PLH020034 Dobromierz - obszar Natura 2000 – PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie - obszar Natura 2000 – PLH020057 Masyw Chełmca 2. Obszary uzupełniające: - lądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym korytarz ekologiczny Pogórza Sudeckiego - rzeczne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym – rzeka Strzegomka - otulina Książańskiego Parku Krajobrazowego. Południowa granica otuliny Książańskiego Parku Krajobrazowego biegnie wzdłuż ulicy Uczniowskiej w Wałbrzychu w dzielnicy Ponianów, dalej drogą do Witoszowa, skręca na północ łącząc się z drogą E 261, dalej biegnie w kierunku północno-zachodnim przez Mokrzeszów, Świebodzice do Dobromierza drogą E 261, przy granicy m. Dobromierz granica otuliny skręca na zachód w stronę miejscowości Pietrzyków, następnie biegnie wzdłuż drogi do Starych Bogaczowic, dalej wzdłuż drogi do Strugi dochodzi do północnych granic Szczawna Zdrój, obiega od północy osiedle Podzamcze, przechodzi przez dzielnicę Szczawienko do ulicy Uczniowskiej.	
	Obszary geologiczne	Zgodnie z zapisami w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych na terenie Gminy Stare Bogaczowice występuje złożo „Julia” – złożo węgla kamiennego, nr złoża WK 579, eksploatacja złoża zaniechana. Ujęcie Dolne i Anna – wody lecznicze, nr złoża WL 11403.	
	Obszary uzdrowiskowe	Nie występują w obrębie gminy. Obszary uzdrowiskowe występują w gminie Szczawno Zdrój.	Ochrona środowiska przyrodniczego, krajobrazu, gleb, wód, powietrza, klimatu akustycznego, zieleni publicznej, przestrzeni publicznej, preferencje dla kuracjuszy

				Ochrona środowiska przyrodniczego, krajobrazu, gleb, wód, powietrza, klimatu akustycznego, zieleni publicznej, przestrzeni publicznej, preferencje dla Inwestorów. Tworzenie warunków dla koncentracji przedsiębiorczości na poziomie lokalnym sprzyja lokalnym przedsiębiorcom – łatwość uzbrojenia terenu, niższe koszty realizacji „wspólnej” infrastruktury, dróg dojazdowych i poprawia ład przestrzenny, podnosi jakość życia i minimalizuje oddziaływania na środowisko.
		Obszary strategicznej interwencji wskazane lokalnie przez gminę lub Interesariuszy Strategii	- Przełamywanie szeregu niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych, w tym utrudniony dostęp do usług publicznych. - Rozwój potencjału gospodarczego – tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie działalności badawczo-rozwojowych na rzecz przemysłu, reindustrializacja, logistyka, rozwój istniejących terenów inwestycyjnych lub w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczenie nowych, zwiększenie potencjału turystycznego, rozwijanie rynków pracy o znaczeniu regionalnym. - Rozwój instytucji rozwoju społecznego z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej, mających znaczenie ponadlokalne oraz znaczenie regionalne, a nieuwzględnionych w ramach poziomu I, i nienależących do zadań poziomu IV. - Projekty integrujące transportowo, infrastrukturalnie i funkcjonalnie gminy Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) z ośrodkami rdzeniowymi, w tym rozwój aglomeracyjnego transportu publicznego, - Rozwój miejskiego transportu publicznego w ośrodkach rdzeniowych. - Porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej – estetyzacja zagospodarowania, deglomeracja przemysłu z centrów miast i ze stref intensywnej zabudowy podmiejskiej.	
IV.	Powiązania infrastrukturalne	Transportowe	Powierzchnię Gminy Stare Bogaczowice pokrywa sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Drogi wojewódzkie mają długość 23 km, powiatowe 26 km, a gminne	Warunki ochrony środowiska przyrodniczego

publiczne ponad 17 km, mają one przede wszystkim znaczenie lokalne, gminne ułatwiają skomunikowanie różnych obszarów regionu oraz uzupełniają drogi wojewódzkie i powiatowe, drogi wewnętrzne łączą osiedla z drogami głównymi, stanowią również dojazdy do gruntów rolnych i leśnych, a także obiektów użytkowych.

Droga wojewódzkie:

- nr 375 łącząca Wałbrzych z Dobromierzem przebiega na terenie Gminy Stare Bogaczowice przez miejscowości Struga, Stare Bogaczowice i Chwaliszów,
- nr 376 łącząca Wałbrzych z Czarnym Borem przebiega przez Strugę, Lubomin i Jabłów.

Droga wojewódzka nr 376 została gruntownie przebudowana w Jabłowie w latach 2009/2011 r., droga została poszerzona, wybudowane zostały chodniki na całej długości miejscowości. Remont odcinka w/w drogi wojewódzkiej w Strudze i Lubominie związany z budową obwodnicy Szczawna Zdroju wraz z budową chodników wykonano także remont nawierzchni.

Odcinek drogi wojewódzkiej 375 w Chwaliszowie jest ujęty w planach remontowych zarządcy Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu we współpracy Gminą Stare Bogaczowice. Kompleksowy remont drogi rozszerzony jest także o z budowę chodnika, którego brakuje przy ruchliwej trasie, ten etap inwestycji nie obejmuje całej miejscowości.

Stan techniczny dróg powiatowych jest dobry, od 2016 r. Gmina Stare Bogaczowice współfinansuje wraz ze Starostwem Powiatowym w Wałbrzychu budowę chodników. Chodniki powstały w Strudze w części Starych Bogaczowic oraz Nowych Bogaczowic.

W 2020 r. rozpoczęto budowę drogi ekspresowej S3 w kierunku przejścia granicznego w Lubawce, która przebiega przez trzy miejscowości tj. Stare Bogaczowice, Nowe Bogaczowice i Gostków na odcinku tym mają powstać dwa tunele, z których jeden

			ma być najdłuższy w Polsce i liczył będzie 2290 m. długości drugi 320 m. Połączenia autobusowe na terenie Gminy wykonywane są przez: prywatnych przewoźników oraz od 2018 r. na podstawie porozumienia międzygminnego z Gminą Wałbrzych przez Śląskie Konsorcjum Autobusowe w Wałbrzychu obsługujące linię nr 8, która została rozszerzona o część Gminy i połączyła w dni robocze Strugę z Wałbrzychem, a w weekendy również Stare Bogaczowice. W kolejnych latach przedłużono linię nr 8 i w chwili obecnej miejscowości Struga Stare Bogaczowice, Nowe Bogaczowice, Gostków i Chwaliszów korzystają z transportu w kierunku Wałbrzycha zarówno w dni robocze jak i weekendy. Transport publiczny na terenie Gminy wykonywany jest w kierunkach: Wałbrzych, Czarny Bór, Boguszów Gorce i Świebodzice. Dzieci i młodzież dowożone są do Szkoły Podstawowej autokarem będącym własnością Gminy. Budowa kolei dużych prędkości (KDP) tzn. „Y” relacji Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław oraz jego wydłużenie w kierunku Pragi Korytarz Praski – S3 Nowa Sól- Polkowice-Lublin-Legnica-Jawor-Bolków-Kamienna Góra-Lubawka granica państwa Korytarz sudecki-południowy – przebieg: DK30 Zgorzelec-Lubań-Jelenia Góra-dalej jako DW 367 Kowary-Kamienna Góra-Wałbrzych-dalej jako DW381 Nowa Ruda-Kłodzko-dalej jako DK46Paczków	
		Energetyczne	Budowa dwutorowej linii energetycznej 400 kV Mikułowa - Świebodzice wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym (PSE S.A.)	

V.	Zielona infrastruktura	Korytarze ekologiczne	Występują na terenie Gminy Stare Bogaczowice	Ochrona środowiska przyrodniczego, krajobrazu, gleb, wód, powietrza, klimatu akustycznego, zieleni publicznej, przestrzeni publicznej. Zachowanie
		Szczególne elementy krajobrazowe	Wysokie walory krajobrazowe. Cechą charakterystyczną Sudetów Wałbrzyskich i ich Pogórza jest krajobraz schodowy. Pogórze Wałbrzyskie buduje najniższy poziom zrównania przechodzący ku północy (przedgórze Sudeckie). Na wschodzie występuje pośredni poziom zrównań na zboczu Trójarbu. Obszar Gminy Stare Bogaczowice obejmuje obszary Natura 2000 – PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie. Obszar ten znajduje się w depresji śródsudeckiej i obejmuje Góry Kamienne, Góry Wałbrzyskie, Zawory i część Wzgórz Bramy Lubawskiej oraz wcinające się pomiędzy nimi Kotlinę Kamiennogórską i Obniżenie Ścinawki.	drożności korytarzy ekologicznych oraz integralności obszarów Natura 2000 i pozostałych objętych ochroną.

		Parki i rezerваты przyrody	Książański Park Krajobrazowy-fragmenty Pogórza Wałbrzyskiego. Roślinność w parku jest dosyć bujna. Spośród 200 różnorodnych gatunków jest 50 gatunków roślin zielnych, 29 gatunków roślin chronionych i 19 podlegających całkowitej ochronie. Najliczniejszą grupą tworzącą drzewostan jest cis pospolity, ciekawych okazem jest 400 - letni cis "Bolko" mający prawie 3 m. obwodu. Fauna jest bardzo bogata w wiele gatunków mięczaków, pajęczaków, owadów i gadów. Wśród ssaków spotkać możemy sarnę, jelenia, lisa, muflona czy wiewiórkę. Podziemia zamku Książ są ostoją dla wielu gatunków nietoperzy m.in. nocka rudego i gacka wielkouchego. Na terenie parku wyznaczono kilka szlaków turystycznych. Atrakcją turystyczną którą trzeba zobaczyć jest Zamek Książ - największy i najpiękniejszy dolnośląski zamek oraz trzeci z największych tego typu obiektów w Polsce. Warte zwiedzenia są także ruiny Starego Książa i zamku Cisy oraz Palmiarnia w Lubiechowie w której można podziwiać ponad 80 gat. roślin egzotycznych, sprowadzanych z całego świata.	
VI.	Zagrożenia powodziowe	Gmina	Na terenie gminy, na podstawie map zagrożenia powodziowego stwierdzono występowanie 3 obszarów, tzn. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat lub, na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku np. zniszczenia lub uszkodzenia wału powodziowego, zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwsztormowego. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują wzdłuż rzeki Strzegomki w miejscowości Chwaliszów i we wschodniej części Starych Bogaczowic i obejmują tereny zabudowane, głównie zabudowę mieszkaniową.	Wprowadzenie zakazu zabudowy w obrębie stref zagrożonych. Utrzymanie w dobrym stanie urządzeń melioracyjnych: oczyszczanie przepustów z nagromadzonych gałęzi, oczyszczanie rowów melioracyjnych. Należy ograniczyć działalność gospodarczą głównie do funkcji rolniczych – użytki zielone. Rozważyć renaturyzację terenów. Tereny znajdujące się w ramach obszarów

				szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu. Planowane zagospodarowanie nie może naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi i środowiska oraz utrudnia zarządzanie ryzykiem powodziowym. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 18.10.2016 zidentyfikowane zostały główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, a w jego zakresie cel szczegółowy polegający na wyeliminowaniu lub uniknięciu wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.
--	--	--	--	---

Źródło: Opracowanie własne

VI. Wdrażanie i monitoring

Strategia Rozwoju gminy to najważniejszy dokument programowy, określający oczekiwane dla rozwoju gminy zmiany i dziedziny, w których powinny one zajść. Realizacja celów zapisanych w Strategii będzie istotnie wpływać na zagospodarowanie przestrzeni gminnych. Wymiar przestrzenny dokumentu, określający model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy ujęty będzie w zapisach aktualizowanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stare Bogaczowice. Prace nad aktualizacją Strategii rozwoju oraz studium prowadzone są w tym samym czasie. Obowiązek realizacji Strategii oraz odpowiedzialność za osiągnięcie wyznaczonych celów spoczywa na samorządzie gminnym, jednak sukces nie będzie możliwy bez zaangażowania wielu osób i podmiotów spoza gminnych struktur organizacyjnych. Dlatego rola samej Gminy Stare Bogaczowice w zakresie wdrażania zapisów dokumentu będzie bardzo szeroka i różnorodna, począwszy od realizacji konkretnych zadań, poprzez inicjowanie i wspomaganie przedsięwzięć innych podmiotów, koordynowanie działań, tworzenie platform współpracy, skończywszy na monitorowaniu efektów i stopnia realizacji celów.

Istotnym elementem wdrażania i monitoringu Strategii będzie dalsze zaangażowanie strony społecznej. Jest ono przewidziane na etapie przygotowywania programów wdrożeniowych, realizacji oraz dyskusji nad efektami wdrażania dokumentu.

1. Metoda

Dokument Strategii wyznacza pożądane kierunki zmian (cele i kierunki działań), których osiągnięcie możliwe będzie poprzez wdrażanie konkretnych przedsięwzięć i projektów. Ich realizacja powinna wynikać z dokumentów wdrożeniowych. Podstawą systemu wdrażania Strategii będą programy wdrożeniowe (strategie, plany, programy branżowe i funkcjonalne), zawierające szczegółowe rozwiązania, przedsięwzięcia i zadania, planowane do realizacji w okresie kilkuletnim. Wymóg posiadania przez Gminę części dokumentów wynika z obowiązku ustawowego, jednak zadania w nich ujęte również powinny być zbieżne ze strategią rozwoju gminy i wpływać na osiągnięcie celów zapisanych w dokumencie. Część z funkcjonujących obecnie dokumentów pełnić będzie rolę programów wdrożeniowych. Jednak swoim zakresem merytorycznym nie obejmują one całości zagadnień objętych celami Strategii i koniecznych do wdrożenia zmian, dlatego też konieczne będzie opracowanie i uchwalenie nowych programów.

Propozycje programów wdrożeniowych dla poszczególnych obszarów strategicznych zawarte są w rozdziale IV. Programy przypisane zostały tylko do jednego obszaru, chociaż część z nich realizuje cele zawarte w kilku obszarach. Nie jest to zamknięty katalog programów, w trakcie wdrażania Strategii, może pojawić się potrzeba opracowania innego niż wymienione dokumenty bądź korekty istniejących.

Programy wdrożeniowe powinny spełniać następujące kryteria:

- zgodność z celami i wyzwaniem Strategii Rozwoju gminy,
- zgodność zakresu dziedziny z odpowiednim obszarem strategicznym,
- określony, kilkuletni okres obowiązywania max. 10 lat (najlepiej ok. 5-letni) oraz ramy czasowe realizacji zapisanych w nich zadań,
- określone szacunkowe koszty zadań i źródła ich finansowania,

- wskazany koordynator, odpowiedzialny za wdrażanie dokumentu oraz realizatorzy poszczególnych zadań,
- określony system wdrażania, monitoringu i oceny, w tym wskaźniki oceny efektów realizacji programów,
- przygotowanie dokumentu z udziałem lokalnych społeczności,
- rozłączność zakresu merytorycznego poszczególnych programów wdrożeniowych.

Część wskazanych obowiązujących dokumentów, na obecnym etapie może nie spełniać wszystkich ww. kryteriów, np. ze względu na wymogi ustawowe. Jednak w procesie wdrażania Strategii, programy powinny zostać poddane aktualizacji zgodnie z przyjętymi zasadami.

Programy wdrożeniowe zawierające konkretne zadania realizacyjne będą wskazywać:

- podmiot wiodący,
- konieczne dla realizacji celów instrumenty, którymi dysponuje gmina i inne podmioty,
- niezbędny zakres współpracy,
- zależności pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w realizację programów wdrożeniowych i celów strategicznych.

Nie wszystkie przedsięwzięcia, których realizacja będzie miała wpływ na osiągnięcie wyznaczonych celów <https://www.starebogaczowice.ug.gov.pl/>, będzie można ująć w programach. Niektóre z tych zadań mogą wręcz stanowić odrębne samodzielne projekty. Ponadto istotnym elementem wdrażania Strategii, będzie przygotowanie i wdrażanie odpowiednich standardów, procedur i zasad postępowania, dotyczących m.in.: standardów usług, zasad zagospodarowania i kształtowania przyjaznych przestrzeni, zasad współpracy z różnymi podmiotami czy gospodarowania gminnymi zasobami. W poniższej tabeli zestawiono zasoby niezbędne do realizacji zadań, jakie wynikną z przyjętych programów wdrożeniowych.

Tabela 28 Zasoby niezbędne do realizacji Strategii

Nr	Rodzaj zasobów	Zakres interwencji
I	Narzędzia organizacyjne i proceduralne	standaryzacja dokumentów programowych oraz procedury ich przygotowania
		odpowiedzialność za realizację poszczególnych programów wynikać będzie z oficjalnie określanych dla danej jednostki kompetencji
		zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów i realizacji projektów
		zobowiązanie wyznaczonych pracowników Urzędu Gminy Stare Bogaczowice i jednostek organizacyjnych do zogniskowania prowadzonych działań na celach Strategii
		wskazanie koordynatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych celów
		określenie procedur monitorowania realizacji Strategii
II	Zasoby finansowe	wdrażanie oparte będzie przede wszystkim o środki budżetu gminy, w tym środki pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych krajowych i europejskich
		planowanie budżetowe oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa będą skorelowane z celami Strategii – rozwinięcie w załączniku
		uzupełnieniem źródeł finansowania Strategii będą środki partnerów publicznych i prywatnych, zaangażowanych w realizację Strategii
III	Zasoby kadrowe	podstawowy ciężar prac wdrożeniowych opierać będzie się na zasobach kadrowych Urzędu Gminy Stare Bogaczowice i gminnych jednostek organizacyjnych
		wykorzystywane będą zasoby kadrowe innych instytucji zaangażowanych w projekty realizacyjne

Źródło: Opracowanie własne

Nadzór nad całością działań związanych z realizacją Strategii pełni Wójt Gminy Stare Bogaczowice przy wsparciu Sekretarza gminy i powołanego oddzielną uchwałą zespołu doradczego. Odpowiadać będą za koordynację wdrażania Strategii, w szczególności za:

- monitoring realizacji Strategii,
- współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację programów wdrożeniowych,
- monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Stare Bogaczowice oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju,
- przygotowywanie raportów i informacji o stanie wdrażania Strategii,
- inicjowanie i prowadzenie prac związanych z aktualizacją dokumentu.

2. Czujność

Proces wdrażania Strategii będzie podlegał na ciągłej obserwacji. Monitorowana będzie realizacja programów wdrożeniowych, a także ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy. Co roku będą zbierane i analizowane dane, służące wyliczeniu wartości wskaźników realizacji celów zapisanych w Strategii. Bieżące wartości wskaźników poddane zostaną weryfikacji pod kątem postępów w dochodzeniu do wartości docelowej lub utrzymania założonej tendencji rozwojowej. Pozwoli to na ocenę skuteczności zaproponowanych interwencji.

Źródłami danych wykorzystanych do monitoringu wskaźnikowego są przede wszystkim informacje Urzędu gminy i gminnych jednostek organizacyjnych oraz zasoby statystyki publicznej, w szczególności dane pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, oddział w Wałbrzychu. Pozostałe dane zostały pozyskane z Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, Izby Administracji Skarbowej w Wałbrzychu, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu, Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu, Portu Lotniczego we Wrocławiu, Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wydziału Zdrowia Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

3. Reagowanie

Zarządzanie strategiczne to proces ciągły. Osiągnięcie długofalowych celów rozwojowych zapisanych w Strategii w istotny sposób zależy od efektów wdrażanych interwencji, ale w znaczącym stopniu wpływają na to również niezależne od samorządu zmiany uwarunkowań, w jakich funkcjonuje gmina.

Monitoring skutków wdrażanych interwencji, stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz sytuacji społeczno-gospodarczej pozwoli na formułowanie wniosków i rekomendacji będących podstawą do podjęcia decyzji o aktualizacji dokumentu lub przygotowaniu nowej Strategii.

4. Konsultacje społeczne

Dla opiniowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2030 prowadzone będą konsultacje społeczne, organizowane i monitorowane przez Sekretarza Gminy. Konsultacje mają stwarzać możliwość wypowiedzi mieszkańców, ekspertów oraz różnych organizacji i podmiotów w sprawach związanych z realizacją Strategii Rozwoju Gminy Stare Bogaczowice.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2030 podlega konsultacjom w szczególności z sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami Gminy Stare Bogaczowice oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy ogłasza się na stronie internetowej Gminy wraz z informacją o konsultacjach, terminie i sposobie przekazywania uwag do projektu oraz terminie i miejscu spotkań konsultacyjnych. Opinię o projekcie Strategii Rozwoju Gminy przekazuje się w sposób określony w ogłoszeniu, w terminie nie krótszym niż 35 dni od dnia ogłoszenia na stronie internetowej informacji o konsultacjach. Nieprzekazanie opinii w terminie oznacza rezygnację z jej przedstawienia.

Po upływie składania uwag, opinii, Sekretarz Gminy przygotowuje sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, zawierające w szczególności ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem, i zamieszcza je na stronie internetowej Gminy.

Materiały uzyskane w ramach procesu uspołeczniania wdrażania Strategii będą na bieżąco zbierane przez Sekretarza Gminy a wpływające z nich najważniejsze zagadnienia i wnioski zgłaszane w ramach konsultacji społecznych wykorzystywane do zarządzania procesem wdrażania i aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy

PODSUMOWANIE:

Dokument pn. „Strategia rozwoju Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2030” oraz „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w Gminie Stare Bogaczowice” sporządzono na podstawie poniższych dokumentów/danych źródłowych:

- 1) Dane pozyskane z gminy.
- 2) Raport o stanie gminy za 2021, 2022 i 2023r.
- 3) Strategia rozwoju Gminy Stare Bogaczowice do 2020 r.
- 4) Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2030 roku.
- 5) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stare Bogaczowice.
- 6) Strategia rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030r.
- 7) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.
- 8) 8.Prognoza oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Struga, Gmina Stare Bogaczowice.
- 9) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu strategii rozwoju Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2030.
- 10) Główny Urząd Statystyczny/Bank Danych Lokalnych.
- 11) Portal „Polska w liczbach”.
- 12) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 roku – przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14.02.2017r. Dokument obejmuje plan gospodarczy dla Polski do 2020 roku z perspektywą do 2030 roku.
- 13) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2030 – Uchwała nr XXX/279/2022 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 28.06.2022r.
- 14) <https://www.starebogaczowice.ug.gov.pl/>
- 15) Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stare Bogaczowice na lata 2022-2024 – Uchwała nr XXX/280/2022 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 28.06.2022r.
- 16) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2023 – Uchwała nr XXIX/265/2022 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 25.04.2022r.
- 17) Program współpracy Gminy Stare Bogaczowice z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020r. – Uchwała nr X/98/2019 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 29.11.2019r.
- 18) <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>

Załącznik 1. FINANSOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH STRATEGII ROZWOJU GMINY STARE BOGACZOWICE DO 2030 ROKU (W MLN ZŁOTYCH)

Lp.	Zakres planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych	Koszt realizacji										Źródła finansowania				
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Gmina		Zewnętrzne		
												kwota	%	Instytucja	kwota	%
1.	Rozwój edukacji obywatelskiej dzieci i młodzieży	0,90	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,36	40,00%	Fundusze Europejskie	0,54	60,00%
2.	Kampanie edukacyjno-informacyjne dotyczące roli mieszkańców w decydowaniu	0,90	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,00	0,00%	WFOŚiGW	0,90	100,00%
3.	Wspieranie, w tym finansowe, działalności jednostek i organizacji społecznych	0,90	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,45	50,00%	Fundusze Europejskie	0,45	50,00%
4.	Uruchomienie zintegrowanego, interaktywnego systemu elektronicznego służącego komunikacji Gminy Stare Bogaczowice z mieszkańcami	2,70	0,10	0,10	0,50	0,50	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,00	0,00%	Fundusze Europejskie	2,70	100,00%
5.	Kreowanie marki Gminy Stare Bogaczowice oraz promocja gminy w kraju i w regionie	0,90	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,23	25,00%	Fundusze Europejskie	0,68	75,00%
6.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury placówek oświatowych w Gminie Stare Bogaczowice	10,00	2,00	3,00	2,00	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	2,00	20,00%	Fundusze Europejskie	8,00	80,00%
7.	Wykorzystywanie nowoczesnych technik i technologii w procesie kształcenia	3,60	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	20,00%	Fundusze Europejskie	2,88	80,00%
8.	Poszerzanie bazy edukacji pozalekcyjnej oraz edukacji pozaszkolnej	1,80	0,10	0,20	0,20	0,30	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,45	25,00%	WFOŚiGW	1,35	75,00%
9.	Promowanie wśród mieszkańców gminy studiowania na uczelniach mających siedzibę we Wrocławiu, Wałbrzychu	0,09	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,05	50,00%	MOiSzW	0,05	50,00%
10.	Tworzenie miejsc aktywności lokalnej, miejsc na działalność organizacji społecznych w sołectwach	2,70	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,81	30,00%	Fundusze Europejskie	1,89	70,00%
11.	Wsparcie sportu dzieci i młodzieży	0,90	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,45	50,00%	Fundusze Europejskie	0,45	50,00%
12.	Modernizacja i rozbudowa bazy opieki zdrowotnej	2,70	0,50	0,50	0,20	0,20	0,20	0,20	0,30	0,30	0,30	0,68	25,00%	NFOZ	2,03	75,00%
13.	Rozbudowa i rewitalizacja terenów zieleni urządzonej	1,80	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,45	25,00%	WFOŚiGW	1,35	75,00%
14.	Wdrażanie różnorodnych form edukacji kulturalnej	0,90	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,18	20,00%	MKiDN	0,72	80,00%
15.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury oraz uzupełnienie infrastruktury świetlic i klubów na wsiach	3,60	0,50	2,00	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,30	0,30	0,72	20,00%	MKiDN	2,88	80,00%
16.	Ochrona dziedzictwa kulturowego	1,80	0,10	0,10	0,30	0,30	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,36	20,00%	Fundusze Europejskie	1,44	80,00%
17.	Działania prewencyjne i profilaktyczne zmierzające do przeciwdziałania przestępczości i zachowaniom aspołecznym, przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich	1,80	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,45	25,00%	Fundusze Europejskie	1,35	75,00%
18.	Realizacja inwestycji mieszkaniowych oraz modernizacja substancji mieszkaniowej w różnych formach własności	22,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,25	10,00%	Inwestorzy prywatni	20,25	90,00%
19.	Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	9,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	4,50	50,00%	Fundusze Europejskie	4,50	50,00%

Lp.	Zakres planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych	Koszt realizacji										Źródła finansowania				
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Gmina		Zewnętrzne		
												kwota	%	Instytucja	kwota	%
20.	Dostosowywanie zasobów mieszkaniowych i infrastruktury do potrzeb osób z ograniczeniami w mobilności i percepcji	2,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,23	10,00%	Inwestorzy prywatni	2,03	90,00%
21.	Programy utwardzania ulic gruntowych, remontów chodników oraz doświetlenia ulic, zagospodarowanie placów i skwerów	13,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	3,38	25,00%	Fundusze Europejskie	10,13	75,00%
22.	Budowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury placówek pomocy społecznej	9,00	1,00	2,00	2,00	0,50	0,50	0,50	0,50	1,00	1,00	1,35	15,00%	Fundusze Europejskie	7,65	85,00%
23.	Stworzenie miejsc integracji i samopomocy wiejskiej	1,80	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,45	25,00%	Fundusze Europejskie	1,35	75,00%
24.	Rewitalizacja terenów zdegradowanych przestrzennie i środowiskowo	13,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,35	10,00%	Fundusze Europejskie + inwestorzy prywatni	12,15	90,00%
25.	Wprowadzanie rozwiązań finansowych, technicznych i prawnych, przyspieszających wymianę źródeł ogrzewania na niskoemisyjne	9,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,25	25,00%	Inwestorzy prywatni	6,75	75,00%
26.	Wdrażanie przedsięwzięć związanych z rozwojem zero- i niskoemisyjnych form transportu w Gminie Stare Bogaczowice	2,30	0,10	0,10	0,40	0,40	0,10	0,10	0,10	0,50	0,50	0,23	10,00%	Inwestorzy prywatni	2,07	90,00%
27.	Zintegrowane zarządzanie wodami opadowymi w oparciu o tzw. szarą i błękitno- zieloną infrastrukturę	1,50	0,10	0,10	0,20	0,10	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,38	25,00%	WFOŚiGW	1,13	75,00%
28.	Rozbudowa systemu unieszkodliwiania odpadów komunalnych	2,00	0,00	0,00	0,50	0,10	0,20	0,30	0,30	0,50	0,10	0,50	25,00%	Gmina	1,50	75,00%
29.	Rozbudowa infrastruktury transportu publicznego	1,60	0,00	0,60	0,20	0,20	0,20	0,10	0,10	0,10	0,10	0,40	25,00%	Fundusze Europejskie	1,20	75,00%
30.	Budowa zintegrowanego, aglomeracyjnego systemu transportu rowerowego	5,40	0,10	1,50	2,00	0,40	0,40	0,30	0,30	0,20	0,20	1,35	25,00%	Inwestorzy	4,05	75,00%
31.	Realizacja programu utwardzania ulic gruntowych	10,00	0,50	0,50	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,50	25,00%	FRDL	7,50	75,00%
32.	Cykliczne badania zachowań transportowych mieszkańców	0,20		0,10					0,10			0,10	50,00%	Fundusze Europejskie	0,10	50,00%
33.	Promocja gospodarcza Gminy Stare Bogaczowice w kraju i za granicą	0,90	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,90	100,00%	Gmina	0,00	0,00%
RAZEM		142,44	14,86	20,56	20,36	15,36	13,86	13,76	13,96	15,06	14,66	30,13				111,99

SPIS TABEL

Tabela 1 Zakres partycypacji Interesariuszy pracy nad projektem	10
Tabela 2 Przykłady konfliktów.....	11
Tabela 3 Schemat ideowy budowy Strategii.....	11
Tabela 4 Obszary analizowane w Diagnostyce Gminy Stare Bogaczowice	14
Tabela 5 Zestawienie celów operacyjnych i kierunkowych.....	31
Tabela 6 Cele z obszaru I Sprawne i efektywne zarządzanie gminą	33
Tabela 7 Wskaźniki dla celu kierunkowego Społeczeństwo Obywatelskie	33
Tabela 8 Wskaźniki dla celu kierunkowego gmina sprawnie zarządzana	35
Tabela 9 Cele z obszaru II Aktywni, otwarci i kompetentni obywatele.....	36
Tabela 10 Wskaźniki dla celu kierunkowego Mieszkańcy rozwijający swoje talenty i wykorzystujący swoje umiejętności	36
Tabela 11 Wskaźniki dla celu kierunkowego Mieszkańcy otwarci i zaangażowani	37
Tabela 12 Cele z obszaru III Przyjazne warunki życia.....	39
Tabela 13 Wskaźniki dla celu kierunkowego Aktywny i zdrowy tryb życia	39
Tabela 14 Wskaźniki dla celu kierunkowego Przyjazne warunki zamieszkania.....	41
Tabela 15 Wskaźniki dla celu kierunkowego Gmina Stare Bogaczowice wrażliwa społecznie	42
Tabela 16 Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)	47
Tabela 17 Cele z obszaru IV Zdrowe i bezpieczne środowisko	47
Tabela 18 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	48
Tabela 19 Cele z obszaru V Nowoczesny transport i komunikacja	49
Tabela 20 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego Zrównoważony i spójny system transportowy	50
Tabela 21 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego E-dostępność.....	50
Tabela 22 Cele z obszaru VI Nowoczesna Gospodarka.....	51
Tabela 23 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego Konkurencyjna gospodarka.....	52
Tabela 24 Zestawienie wskaźników dla celu kierunkowego gmina otwarta na innowacje	53
Tabela 25 Wykaz podmiotów, osób fizycznych prowadzących działalność wpisanych/wykreślonych do/z rejestru REGON	55
Tabela 26 Wykaz planowanych inwestycji w 2024r. w g. Stare Bogaczowice w zakresie efektywności energetycznej	56
Tabela 27 Zestawienie inwestycji celu publicznego ustalone w dokumentach krajowych, w aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, ustalone w dokumentach wojewódzkich na terenie Gminy Stare Bogaczowice.....	57
Tabela 28 Zasoby niezbędne do realizacji Strategii	86

SPIS RYSUNKÓW

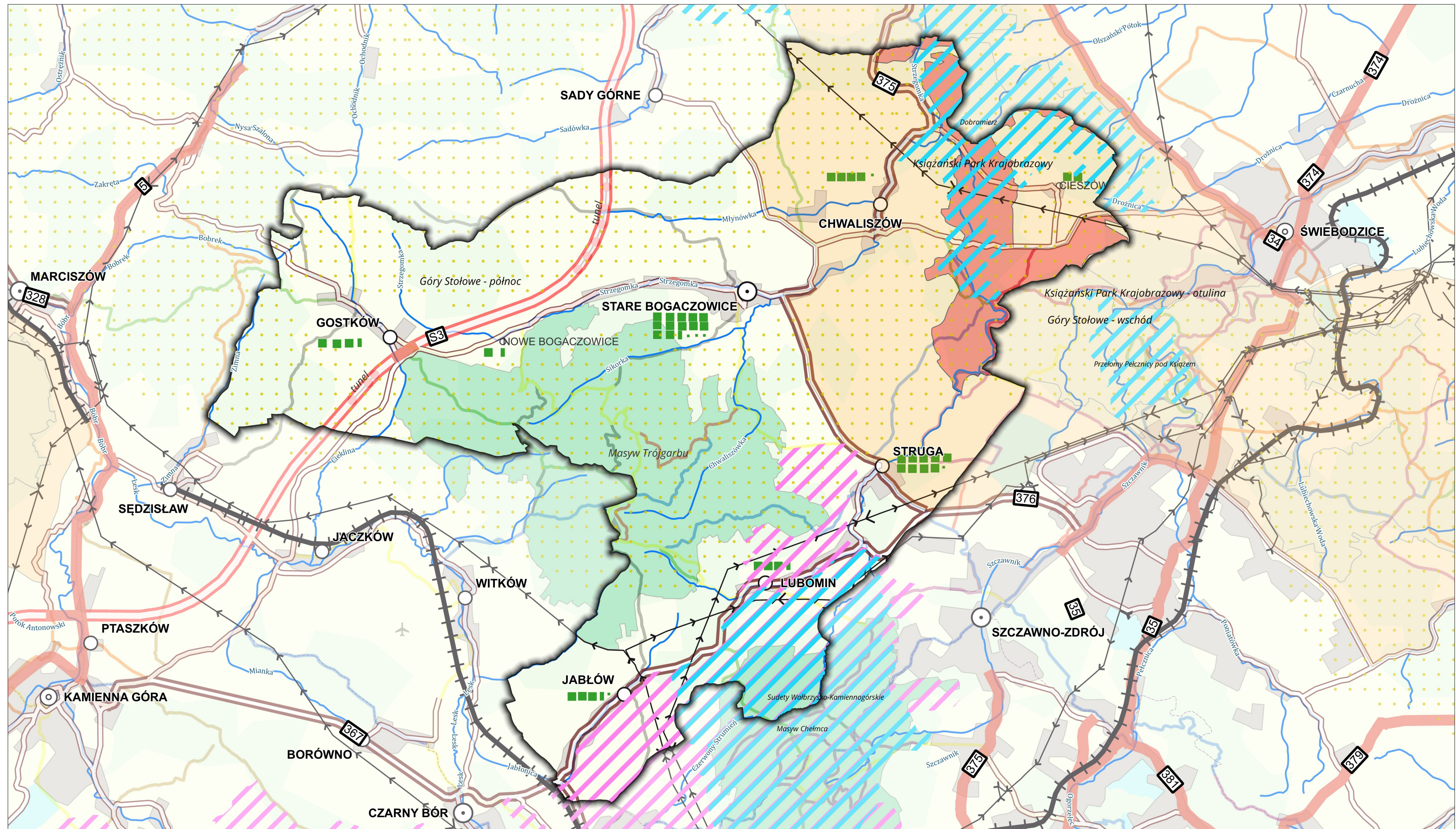
Rysunek 1 Położenie geograficzne Gminy Stare Bogaczowice.....	5
Rysunek 2 Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.....	20
Rysunek 3 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją	21
Rysunek 4 Obszary Strategicznej Interwencji na terenie Województwa Dolnośląskiego	22
Rysunek 5 Miejskie Obszary Funkcjonalne	23
Rysunek 6 Górski i Przygraniczny Obszar Funkcjonalny.....	23
Rysunek 7 Poziom rozwoju gospodarczego w gminach województwa dolnośląskiego	25
Rysunek 8 Mapa Aglomeracji Wałbrzyskiej.....	26
Rysunek 9 Obszary chronione na terenie województwa dolnośląskiego.....	28
Rysunek 10 Obszary, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekroczyć poziom odniesienia 300 Bq/m ³	45
Rysunek 11 Obszar terytorialny funkcjonowania Wałbrzyskiego Klastra Energii i Wodoru	54
Rysunek 12 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – S3 Bolków – granica Państwa.....	58
Rysunek 13 Budowa łączników aglomeracyjnych między drogą ekspresową S3 a Aglomeracją Wałbrzyską oraz Jeleniogórską	59
Rysunek 14 Budowa łącznika S3.....	59
Rysunek 15 Budowa łączników aglomeracyjnych między drogą ekspresową S3 a Aglomeracją Wałbrzyską oraz Jeleniogórską	60
Rysunek 16 Budowa linii elektroenergetycznej 400 kV Mikułowa - Świebodzice, Koncepcja planowanej trasy linii	60
Rysunek 17 Budowa linii kolejowych dla potrzeb Centralnego Portu Komunikacyjnego: linia kolejowa nr 268 Świdnica Miasto – Sędziszów	61

Załączniki

Załącznik 1. FINANSOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH STRATEGII ROZWOJU GMINY STARE BOGACZOWICE DO 2030 ROKU (W MLN ZŁOTYCH)..... 90

Załącznik 2 - Mapa _ Model funkcjonalno - przestrzenny Gminy Stare Bogaczowice

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ GMINY STARE BOGACZOWICE

Obszar Gminy Stare Bogaczowice Ochrona przyrody parki krajobrazowe otulina parku krajobrazowego obszary chronionego krajobrazu NATURA 2000 - obszary ptasie NATURA 2000 - obszary siedliskowe korytarze ekologiczne wieża widokowa rezerwat przyrody rzeki	Trasa Sudecka szlaki piesze szlak rowerowy	Liczba mieszkańców 100 mieszkańców 50 mieszkańców 10 mieszkańców Miejscowości mięscowosc 5 000 - 25 000 mieszkancow mięscowosc 1 000 - 5 000 mieszkancow mięscowosc 250 - 1 000 mieszkancow	mięscowości poniżej 250 mieszkańców Infrastruktura energetyczna linia elektroenergetyczna najwyższego lub wysokiego napięcia Infrastruktura kolejowa linia kolejowa zelektryfikowana wielotorowa lotnisko lub inne lądowisko Infrastruktura drogowa droga ekspresowa lub główna ruchu przyspieszonego jednojezdniowa droga ekspresowa lub główna ruchu przyspieszonego w budowie droga wojewódzka droga powiatowa lub gminna o nawierzchni twardej lub utwardzonej	tunel Pokrycie terenu łąka lub pastwisko sad, plantacja lub ogród działkowy las, zagajnik lub zadrzewienie zabudowa
--	---	---	--	--